دافغانستان انتقالي اسلامي دولت

دعدلیې وزارت

رسمي جریده

فوق العاده ګڼه

د افغانستان اساسي قانون

قـــانون اساسی افغانستان

دچاپ نېټه: د ۱۱۸۳ هـ.ش کال د سلواغې دمیاشتې(۸) - برله پسې ګڼه(۸۱۸)

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

در این شماره:

۱- فرمان شماره (۱۰۳) مؤرخ ۱۳۸۲/۱۱/۶ رئیس دولت انتقـــالی اســـلامی افغانستان در مورد توشیح قانون اساسی افغانستان.

۲- قانون اساسی افغانستان.

۳- فهرست الفبائی (اندکس)

دامتیـــاز خـــاوند : دعـــدلي وزارت

مسؤول چلوونکی : شاه جهان "بیگزاد"

مرســــتیال : نـــور علـــم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جریده

بسم الله الرحمن الرحیم

دافغانستان داساسي قانون د توشیح په باب دافغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئیس فرمان

ګڼه:(۱۰۳)

نیټه: ۱۳۸۲/۱۱/۶

دلوی خدای په نامه او دافغانستان دنجیبو خلکو د نیکمرغۍ په هیله، نوی اساسي قانون چې د ۱۳۸۲ هجري لمریز کال دلیندۍ له ۲۲ څخه دمرغومي تر ۱۴ نیټې پورې په کابل ښارکې د جوړې شوې لويې جرګې لخوا په ۱۲ فصلونو او ۱۶۲ مادوکې درأیوپه اتفاق تصویب شو، توشیح او انفاذ یې اعلاموم.

دمتعال خدای له در بار څخه هیله کوم ترڅو دغه اساسي قانون داسلام دمبین دین دحکمونو په رعایت سره دملي یووالي دټینګښت، دډموکراسۍ دهدفونو د تحقق دمدني ټولنې دجوړولو، دټولیزې اقتصادي، اجتماعي، سیاسي او فرهنګي

بسم الله الرحمن الرحیم

فرمان رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در مورد توشیح قانون اساسی افغانستان

شماره:(۱۰۳)

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۱/۶

بنام خداوند بزرگ وبه آرزوی سعادت مردم نجیب وصلحدوست افغانستان، قانون اساسی جدید را که توسط لویه جرگهٔ تاریخی ۲۲ قوس الی ۱۴ جدی ۱۳۸۲ هجری شمسی، منعقدهٔ شهر کابل در ۱۲ فصل و۱۶۲ ماده به اتفاق آراء تصویب گردید، توشیح وانفاذ آنرا اعلام می دارم.

از بار گاه خداوند متعال استدعا دارم تا این قانون اساسی با رعایت احکام دین مبین اسلام، تحکیم وحدت ملی، تحقق اهداف دموکراسی، اعمار جامعه مدنی، رفاه همگانی اقتصادی، اجتماعی، سیاسی وفرهنگی، مشعل راه دولت

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

سوکالي، د دولت او دهېـــواد دخلکـــو دلارې ډيوه شي،سوله،برابري او ورورولي دافغانستان دملت تر منځ تأمين کړي.

ومن الله توفيق

حامد کرزی

دافغانستان دانتقالي اسلامي دولت رئيس

٦/سلواغه/١٣٨٢ هجري شمسي

دکابل ښار

ومردم کـــشور گردیده، صلح، برابری و بـــرادری را بین مـــلت افغانستان تأمین نماید.

ومن الله توفيق

حامد کرزی

رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان

٦/دلو/ ١٣٨٢هجری شمسی

شهر کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

فهرست		فهرست	
عنوان	دمادو شمېر	عنوان	تعداد ماده
سریزه		مقدمه	
لومړی فصل : دولت	(۲۱ مادې)	فصل اول: دولت	(۲۱ ماده)
دوېم فصل: داتباعو اساسي حقوق او وجايب	(۳۸ مادې)	فصل دوم: حقوق اساسي و وجایب اتباع	(۳۸ ماده)
درېم فصل: جمهور رئيس	(۱۱ مادې)	فصل سوم: رئیس جمهور	(۱۱ ماده)
څلورم فصل: حکومت	(۱۰ مادې)	فصل چهارم: حکومت	(۱۰ ماده)
پنځم فصل: ملي شوری	(۲۹ مادې)	فصل پنجم: شورای ملی	(۲۹ ماده)
شپږم فصل: لويه جرگه	(۶ مادې)	فصل ششم: لویه جرگه	(۶ ماده)
اووم فصل: قضاء	(۲۰ مادې)	فصل هفتم: قضاء	(۲۰ ماده)
اتم فصل: اداره	(۷ مادې)	فصل هشتم: اداره	(۷ ماده)
نهم فصل: داضطرارت حالت	(۶ مادې)	فصل نهم: حالت اضطرار	(۶ ماده)
لسم فصل: تعديل	(۲ مادې)	فصل دهم: تعدیل	(۲ ماده)
یوولسم فصل: متفرقه حکمونه	(۷ مادې)	فصل یازدهم: احکام متفرقه	(۷ ماده)
دوولسم فصل: انتقالي حکمونه	(۵ مادې)	فصل دوازدهم: احکام انتقالی	(۵ ماده)

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام

على سيد الانبياء والمرسلين محمد ﷺ

وعلى آله واصحابه اجمعين .

سريزه

موږ دافغانستان خلكو:

▪ دلوى خداى ﷻ پر سپيڅلي ذات په ټينګ ايمان، دحق تعالي په مشيت پر توكل او داسلام په سپيڅلي دين پر اعتقاد؛

▪ دتيرو بې عدالتيو او ناخوالو په درک او زموږ پر هيواد راغليو بې شميره مصيبتونوته په پاملرنه؛

▪ دافغانستان دټولو خلكو دسر ښندنو، تاريخي مبارزو، جهاد او بر حق مقاومت دستاينو او د وطن دآزادى دلارې د شهيدانو لوړ مقام ته په ارزښت وركولو؛

▪ په دې درک سره چې واحد او يو موټى افغانستان ددې خاورې په ټولو قومونو او خلكو اړه لري؛

▪ دملګرو ملتو دمنشور په رعايت او دبشر دحقوقو نړيوالې اعلاميې ته په درناوي؛

▪ دملي وحدت دټينګښت او دهيواد داستقلال، ملي حاكميت او ځمكنۍ

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام

على سيد الانبياء والمرسلين محمد ﷺ

وعلى آله واصحابه اجمعين .

مقدمه

ما مردم افغانستان:

▪ با ايمان راسخ به ذات پاک خداوند ﷻ وتوكل به مشيت حق تعالى واعتقاد به دين مقدس اسلام؛

▪ بادرک بى عدالتى ها ونابسامانى هاى گذشته ومصايب بى شمارى كه بر كشور ما وارد آمده است؛

▪ با تقدير از فداكارى ها، مبارزات تاريخى، جهاد ومقاومت بر حق تمام مردم افغانستان وارج گذارى به مقام والاى شهداى راه آزادى كشور؛

▪ بادرک اين كه افغانستان واحد ويكپار چه به همه اقوام ومردم اين سرزمين تعلق دارد؛

▪ با رعايت منشور ملل متحد وبا احترام به اعلاميهٔ جهانى حقوق بشر؛

▪ به منظور تحكيم وحدت ملى وحراست از استقلال، حاكميت ملى

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جریده

بشپړتیا دساتنې په منظور؛

▪ دخلکو پر اراده او دموکراسي ولاړ نظام دتأسیس لپاره؛

▪ له ظلم، استبداد، تبعیض او تاوتریخوالي پاکې؛ پرقانونیت، اجتماعي عدالت، دانساني حقوقو او کرامت پر خوندي تابه ولاړې مدني ټولنې دجوړولو او دخلکو داساسي حقوقو او آزادیو دتأمین په منظور؛

▪ دهېواد دسیاسي، اجتماعي، اقتصادي او دفاعي بنسټونو نود پیاوړي کولو لپاره؛

▪ ددې خاورې ټولو اوسېدونکیو ته دیو هوسا ژوندانه او د ژوند دسالم چاپېریال دتأمین په منظور؛

▪ او بالاخره په نړیواله کورنۍ کې دافغانستان لپاره دوړځای دتثبیت په منظور؛

دهېواد تاریخي، فرهنګي او ټولنیزو واقعیتونو او دزمان له غوښتنو سره سم موږ دغه اساسي قانون دخپلو استازیو له لارې د یو زرو درې سوه دوه اتیایم لمریز هجري کال دمرغومي دمیاشتې په څوارلسمه نېټه دکابل په ښار کې تصویب کړ.

وتمامیت ارضی کشور؛

▪ به منظور تأسیس نظام متکی بر ارادهٔ مردم ودموکراسی؛

▪ به منظور ایجاد جامعهٔ مدنی عاری از ظلم، استبداد، تبعیض وخشونت ومبتنی بر قانونمندی، عدالت اجتماعی، حفظ کرامت وحقوق انسانی وتأمین آزادی ها وحقوق اساسی مردم؛

▪ به منظور تقویت بنیاد های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی ودفاعی کشور؛

▪ به منظور تأمین زندگی مرفه ومحیط زیست سالم برای همه ساکنان این سر زمین؛

▪ وسر انجام، به منظور تثبیت جایگاه شایستهٔ افغانستان در خانوادهٔ بین المللی؛

این قانون اساسی را مطابق به واقعیت های تاریخی، فرهنگی واجتماعی کشور ومقتضیات عصر، از طریق نمایندگان منتخب خود در لویه جرگهٔ مورخ چهاردهم جدی سال یک هزاروسه صدو هشتادو دو هجری شمسی در شهر کابل تصویب کردیم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی فصل
دولـــــت

لومړۍ ماده
افـغــانستان، خـپلواک، واحـــد، او نــه بیلیدونــکی اســـلامي جمهـــوري دولت دی.

دوه یمه ماده
د افغانستان د اسلامي جمهوري دولــت دین، د اسلام سپیڅلی دین دی.
د نورو ادیانو پیروان د خپل دین په پیروی او د خپلو دیني مراسمو په اجرا کــې د قانون د حکمونو په حدود وکې آزاد دي.

دریمه ماده
په افغانستان کې هیڅ قانون نشي کولای چې د اسلام د سپیڅلي دین د معتقداتو او احکامو مخالف وي.

څلورمه ماده
په افغانستان کې ملي حاکمیت په ملــت پورې اړه لري چې په مستقیم ډول یې په خپله یاې د خپلو استازیو له لارې عملي کوي.

فصل اول
دولـــــت

مادهٔ اول
افغانستان، دولت جمهوری اســلامی، مـــستقل، واحـــد و غیر قابل تجزیــه می باشد.

مادهٔ دوم
دین دولت جمهوری اسلامی افغانستان، دین مقدس اسلام است.
پیروان سایر ادیان در پیروی از دین و اجرای مراسم دینی شــان در حـــدود احکام قانون آزاد می باشند.

مادهٔ سوم
در افغانستان هیچ قانون نمـــی توانـــد مخالف معتقدات و احکام دین مقدس اسلام باشد.

مادهٔ چهارم
حـــاکـــمیت مـــلی در افغانـــستان بـــه ملت تعلق دارد که به طور مستقیم یــا توسط نمایندگان خود آنرا اعمال مـــی کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دافغانستان ملت عبارت دی له هغو ټولو افرادو څخه چې دافغانستان تابعيت ولري.

د افغانستان ملت له پښتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه يي، نورستاني، ايماق، عرب، قرغيز، قزلباش، گوجر، براهوي او نورو قومونو څخه جوړ دی.

د افغان کلمه د افغانستان د ملت پر هر فرد اطلاق کيږي.

د ملت هيڅ يو فرد د افغانستان له تابعيت څخه نه محروميږي.

په تابعيت او پناه ورکولو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظيميږي.

ملت افغانستان عبارت است ازتمام افراديکه تابعيت افغانستان را دارا باشند.

ملت افغانستان متشکل از اقوام پشتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه یی، نورستانی، ایماق، عرب، قرغیز، قزلباش، گوجر، براهوی، وساير اقوام میباشد.

بر هر فرد از افراد ملت افغانستان کلمهٔ افغان اطلاق می شود.

هيچ فرد از افراد ملت از تابعيت افغانستان محروم نمی گردد.

امور مربوط به تابعيت و پناهندگی توسط قانون تنظيم می گردد.

پنځمه ماده

ددې اساسي قانون او نورو قوانينو د حکمونو تطبيق ، له استقلال، ملي واکمنۍ او ځمکنۍ بشپړتيا څخه دفاع او د هېواد د امنيت او دفاعي قابليت تأمين، د دولت له اساسي وظايفو څخه دي.

مادهٔ پنجم

تطبيق احکام اين قانون اساسی وساير قوانين، دفاع از استقلال، حاکميت ملی و تماميت ارضی و تأمين امنيت و قابليت دفاعی کشور از وظايف اساسی دولت می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږمه ماده

دولت ، د انساني کرامت د ساتلو، بشري حقوقو د ملاتړ، د دموکراسۍ د تحقق، ملي وحدت د تامین، د ټولو قومونو او قبایلو ترمنځ د برابرۍ او د هېواد په ټولو سیمو کې د متوازنې پراختیا او ټولنیز عدالت، پرېنسټ د یوې هوسا او پر مختللې ټولنې په جوړولو مکلف دی.

اوومه ماده

دولت د ملګروملتونو د منشور، د بین‌الدول معاهدو، د نړیوالو میثاقونو چې افغانستان له هغو سره تړاو لري او د بشري حقوقو د نړیوالې اعلامیې رعایت کوي.

دولت د هر راز تروریستي اعمالو ، د مخدره موادو د کرلو او قاچاق او د مسکراتو د تولید او استعمال مخنیوی کوي.

اتمه ماده

دولت د هېواد خارجي سیاست د خپلواکۍ، ملي ګټو او زمکني بشپړتیا په

مادهٔ ششم

دولت به ایجاد یک جامعهٔ مرفه و مترقی بر اساس عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی،حمایت حقوق بشر، تحقق دموکراسی، تأمین وحدت ملی، برابری بین همه اقوام و قبایل و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور مکلف می باشد.

مادهٔ هفتم

دولت منشور ملل متحد، معاهدات بین الدول،میثاق های بین المللی که افغانستان به آن ملحق شده است و اعلامیهٔ جهانی حقوق بشر را رعایت می کند.

دولت از هر نوع اعمال تروریستی، زرع و قاچاق مواد مخدر و تولید و استعمال مسکرات جلوگیری می کند.

مادهٔ هشتم

دولت سیاست خارجی کشور را بر مبنای حفظ استقلال، منافع ملی و

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتلو، نه مداخلې بنه ګاونډيتوب، متقابل احترام او د حقوقو د برابرۍ پرېنسټ تنظيموي.

نهمه ماده

کانونه او نورې تر ځمکې لاندې زېرمې او لرغونې آثار د دولت ملکيت دي.
د دولت د ملکيتونو ساتنه او اداره او له طبيعي زېرمو او نورو عامه ملکيتونو څخه د سمې استفادې چول د قانون له ليارې تنظيمېږي.

لسمه ماده

دولت، خصوصي پانګې اچونې او خصوصي تشبثات د بازار د اقتصاد د نظام پربنسټ د قانون له حکمونو سره سم هڅوي، ملاتړ يې کوي او مصونيت يې تضمينوي.

يوولسمه ماده

په کورني او بهرني سودا ګرۍ پورې تړلې چارې، د هېواد له اقتصادي غوښتنو او د خلکو له ګټو سره سمې د قانون له لیارې تنظيمېږي.

تماميت ارضي و عدم مداخله، حسن همجواري، احترام متقابل و تساوی حقوق تنظيم می نمايد.

مادهٔ نهم

معادن و ساير منابع زير زمينی و آثار باستانی ملکيت دولت می باشند.
حفاظت و ادارهٔ املاک دولت و طرز استفادهٔ درست از منابع طبيعی و ساير املاک عامه توسط قانون تنظيم مـی گردد.

مادهٔ دهم

دولت، سرمايه گذاريها و تشبثات خصوصی را مبتنی بر نظام اقتصاد بازار، مطابق به احکام قانون، تشويق، حمايت و مصئونيت آنها را تضمين می نمايد.

مادهٔ يازدهم

امور مربوط بـه تجـارت داخلـی و خارجی، مطابق به ايجابات اقتصادی کشور و مصالح مردم، توسط قـانون تنظيم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولسمه ماده

د افغانستان بانک، د دولت مرکزي او مستقل بانک دی.

د پیسو نشرول،د هېواد د پولي سیاست طرح او تطبیق، د قانون له حکمونو سره سم د مرکزي بانک صلاحیت دی.

مرکزی بانک د پیسو د چاپ په برخه کې د ولسي جرگې له اقتصادي کمېسیون سره مشوره کوي.

د دې بانک تشکیل او د کار ډول د قانون له لیارې تنظیمېږي.

دیارلسمه ماده

دولت د صنایعو د پراختیا، د تولید د ودې او د خلکو د ژوند د سطحې د لوړتیا او د کسبگرو د فعالیتونو د ملاتړ لپاره اغېزمن پروگرامونه طرح او تطبیقوي.

خوارلسمه ماده

دولت د کرنې او مالدارۍ د پراختیا، د بزگرانو او مالدارانو د اقتصادي، ټولنیزو او د ژوند د شرایطو د ښه کولو او د کوچیانو د مېشتولو او د دوی د

مادهٔ دوازدهم

د افغانستان بانک، بانک مرکزی دولت و مستقل می باشد.

نشر پول و طرح و تطبیق سیاست پولی کشور، مطابق به احکام قانون، از صلاحیت بانک مرکزی می باشد.

بانک مرکزی در مورد چاپ پول با کمیسیون اقتصادی ولسی جرگه مشوره می نماید.

تشکیل و طرز فعالیت این بانک توسط قانون تنظیم می شود.

مادهٔ سیزدهم

دولت برای انکشاف صنایع، رشد تولید، ارتقای سطح زندگی مردم و حمایت از فعالیتهای پیشه وران، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

مادهٔ چهاردهم

دولت برای انکشاف زراعت و مالداری، بهبود شرایط اقتصادی، اجتماعی و معیشتی دهقانان و مالداران و اسکان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوند د سمون لپاره د دولت د مالي توان په حدودو کې اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبيقوي.

دولت مستحقو اتباعو ته د استوګنځای د برابرولو په منظور او د عامه ملکيتونو د وېش لپاره، د قانون له حکمونو سره سم او د مالي امکاناتو په حدودو کې لازم تدبيرونه نيسي.

پنځلسمه ماده

دولت مکلف دی چې د ځنګلونو او د چاپيريال د ښوندي کولو او ښه والي لپاره لازم تدبيرونه ونيسي.

شپاړسمه ماده

د پښتو، دري، ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه يي، نورستاني، پاميري او په هېواد کې د نورو مروجو ژبو له جملې څخه پښتو او دري د دولت رسمي ژبې دي.

په هغو سيمو کې چې د خلکو اکثريت له ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه-يي، نورستاني او يا پاميري ژبو څخه

و بهبود زندگی کوچیان، در حدود بنيهٔ مالی دولت، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبيق می نمايد.

دولت به منظور تهيهٔ مسکن و توزيع ملکيتهای عامه برای اتباع مستحق، مطابق به احکام قانون و در حدود امکانات مالی، تدابير لازم اتخاذ می نمايد.

مادهٔ پانزدهم

دولت مکلف است در مورد حفظ و بهبود جنگلات و محيط زيست تدابير لازم اتخاذ نمايد.

مادهٔ شانزدهم

از جمله زبانهای پشتو،دری، ازبکی، ترکمنی،بلوچی، پشه يی، نورستانی، پاميری و ساير زبانهای رايج در کشور، پشتو ودری زبانهای رسمی دولت ميباشند.

در مناطقيکه اکثريت مردم به يکی از زبان های ازبکی، ترکمنی، پشه يی، نورستانی، بلوچی و يا پاميری تکلم می

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېوځ خبري کوي له پښتو او دري سربېره هغه ژبه درېيمه رسمي ژبه ده، د تطبيق ډول يې د قانون له لارې تنظيمېږي.

دولت د افغانستان د ټولو ژبو د پياوړتيا او پراختيا لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبيقوي.

په هېواد کې د مطبوعاتو، راډيو او تلويزيون خپرونې دهېواد پرټولو مروجو ژبو آزادې دي.

په هېواد کې موجود ملي، علمي او اداري مصطلحات ساتل کېږي.

اوه لسمه ماده

دولت په بېلا بېلو سطحو کې د معارف د ودې او د ديني زده کړو د پراختيا، د جوماتونو، مدرسو او ديني مرکزونو د وضعې د ښه والي او تنظيم لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

اتلسمه ماده

د هېواد د تقويم مبداء د پيغمبر اکرم ﷺ پر هجرت ولاړ دی.

نمايند آن زبان علاوه بر پشتو و دری به حيث زبان سوم رسمي مى باشد و نحوهٔ تطبيق آن توسط قانون تنظيم مى گردد.

دولت براى تقويت و انكشاف همه زبانهاى افغانستان پروگرامهاى مؤثر طرح و تطبيق مينمايد.

نشر مطبوعات و رسانه هاى گروهى به تمام زبانهاى رايج در كشور آزاد مى باشد.

مصطلحات علمي و ادارى ملي موجود در كشور حفظ ميگردد.

مادهٔ هفدهم

دولت براى ارتقاى معارف در همه سطوح، انكشاف تعليمات دينى، تنظيم و بهبود وضع مساجد، مدارس و مراكز دينى تدابير لازم اتخاذ مى نمايد.

مادهٔ هجدهم

مبداء تقويم كشور بر هجرت پيغمبر اكرم ﷺ استوار است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

د دولتي ادارو د کار بنسټ هجري لمريز کال دی.

د جمعې ورځې ، د اسد ۲۸ او د ثور ۸ عمومي رخصتي دي، نورې رخصتي د قانون له لیارې تنظیمیږي.

نولسمه ماده

د افغانستان بیرغ له: درېو تور، سور او زرغون رنګه ټوټو څخه جوړ دی درې واړه ټوټې په مساوي ډول له کیڼ نه ښي لور ته په عمودي ډول سره پرتې وي او د هر رنګ سور د هغه د اوږدو نیمايي دی چې په منځ کې یې د افغانستان ملي نښان ځای پر ځای شوی دی.

د افغانستان د دولت ملي نښان له سپین رنګي محراب او منبر څخه جوړ دی چې په دوو څنډو کې یې دوه بیرغونه او دمنځ په برنۍ برخه کې یې د لا اله الا الله محمد رسول الله مبارکه کلمه او الله اکبر او د راختونکي لمر وړانګې او په لاندنۍ برخه کې یې د ۱۲۹۸ هجري شمسي تاریخ او د افغانستان کلمه راغلې

مبنای کار ادارات دولتی تقویم هجری شمسی می باشد.

روز های جمعه، ۲۸ اسد و ۸ ثور تعطیل عمومی است . سایر رخصتی ها توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ نزدهم

بیرق افغانستان مرکب است از: سه قطعه با رنگ های سیاه، سرخ و سبز که به صورت عمودی، به اندازه های مساوی، از چپ به راست، در کنار هم واقع شده، عرض هر رنگ برابر نصف طول آن است و در وسط آن نشان ملی افغانستان قرار دارد.

نشان ملی افغانستان عبارت از محراب و منبر به رنگ سفید می باشد که در دو گوشهٔ آن دو بیرق و در وسط آن در قسمت فوقانی ، کلمه مبارک لا اله الا الله محمد رسول الله و الله اکبر واشعهٔ خورشید در حال طلوع و در قسمت تحتانی آن تاریخ ۱۲۹۸ هجری شمسی و کلمهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې له دوو خوا وو د غنمو وږي پسرې راګرځول شوي دي.

له بيرغ او ملي نښان څخه د استفادې څرنګوالی د قانون له لارې تنظيمېږي.

شلمه ماده

د افغانستان ملي سرود په پښتو ژبه دی، الله اکبر او د افغانستان د قومونو نومونه به پکې راځي.

يوويشتمه ماده

د افغانستان پايتخت د کابل ښار دی.

دوه يم فصل

د اتباعو اساسي حقوق او وجايب

دوه ويشتمه ماده

دافغانستان د اتباعو ترمنځ هر راز تبعيض او امتياز منع دی.

دافغانستان اتباع ښځې او نارينه دقانون په وړاندې مساوي حقوق او وجايب لري.

درويشتمه ماده

ژوند د خدای ﷻ بخښنه او دانسان طبيعي حق دی، هېڅوک له قانوني مجوزه

افغانستان، جا داشته و از دو طرف با خوشه های گندم احاطه شده است.

طرز استفاده از بیرق و نشان ملی توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ بیستم

سرود ملی افغانستان به زبان پشتو و با ذکر الله اکبر و نام اقوام افغانستان می باشد.

مادهٔ بیست و یکم

پایتخت افغانستان شهر کابل می باشد.

فصل دوم

حقوق اساسی و وجایب اتباع

مادهٔ بیست و دوم

هر نوع تبعیض و امتیاز بین اتباع افغانستان ممنوع است.

اتباع افغانستان اعم از زن و مرد در برابر قانون دارای حقوق و وجایب مساوی می باشند.

مادهٔ بیست وسوم

زندگی موهبت الهی و حق طبیعی انسان است. هیچ شخص بدون مجوز قانونی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرته له دې حقه بې برخې کېدای نشي.

از این حق محروم نمی گردد.

څلېريشتمه ماده

آزادي د انسان طبيعي حق دی. دا حق د نورو له آزادۍ او له عامه مصالحو پرته چې د قانون له لیارې تنظيمېږي حدود نه لري.

د انسان آزادي او کرامت له تېري خوندي دی.

دولت د انسان دآزادۍ او کرامت په ساتنه او درناوي مکلف دی.

مادهٔ بیست و چهارم

آزادی حق طبیعی انسان است. این حق جز آزادی دیگران و مصالح عامه که توسط قانون تنظیم میگردد، حدودی ندارد.

آزادی و کرامت انسان از تعرض مصون است.

دولت به احترام و حمایت آزادی و کرامت انسان مکلف می باشد.

پنځه ويشتمه ماده

د ذمې برائت اصلي حالت دی

تورن چې د باصلاحيته محکمې په قطعي حکم متهم محکوم عليه ثابت نشي، بې گناه گڼل کېږي.

مادهٔ بیست و پنجم

برائت ذمه حالت اصلي است.

متهم تا وقتی که به حکم قطعی محکمهٔ با صلاحیت محکوم علیه قرار نگیرد، بی گناه شناخته می شود.

شپږ ويشتمه ماده

جرم يو شخصي عمل دی.

د متهم تعقيبول، نیول یا توقیفول او پرهغه باندې د جزا تطبیق بل هېچاته سرایت نه کوي.

مادهٔ بیست وششم

جرم یک عمل شخصي است.

تعقیب، گرفتاری یا توقیف متهم وتطبیق جزا براو به شخص دیگری سرایت نمی کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه ويشتمه ماده

هيڅ يو عمل جرم نه ګڼل کېږي څو دهغه قانون له مخې چې د جرم تـر ارتکـاب دمخه نافذ شوی وي.

هېڅوک د قـانون لـه حکمونـه پرتـه تعقيبېدای، نيول کېدای او يا تـوقيفېدای نه شي.

هېڅوک سزا نـشي ورکـول کېـدای مګر، د با صلاحيته محکمې په حکم او د هغه قانون له احـکامو سره سـم چې د اتـهام وړ فعل تر ارتکابه مخکـې نافـذ شوی وي.

مادهٔ بيست وهفتم

هيچ عملی جرم شمرده نمی شود مگر به حکم قانونی که قبل از ارتکاب آن نافذ گرديده باشد.

هيچ شخص را نمی تـوان تعقيـب ، گرفتار ويا توقيف نمود مگر بر طبـق احکام قانون.

هيچ شخص را نمی توان مجازات نمود مگر به حکم محکمهٔ بـا صـلاحيت ومطابق به احکام قانونی کـه قبـل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ گرديـده باشد.

اته ويشتمه ماده

د افغانستان هيڅ يو تبعه په جرم باندې د متهم کېدو له امله، بهرني دولت ته نـه سپارل کېږي، مګر د ورته مـعاملې او د هغو بين الدول تړونو له مخـې چـې افغانستان ورسره تړاو لري.

هيڅ افغان د تابعيت په سـلبېدو او پـه افغانستان کې دننه يا بهر په شړل کېدو نه محکومېږي.

مادهٔ بيست وهشتم

هيچ يک از اتباع افغانستان به علـت اتهام به جرم، به دولت خارجی سپرده نمی شود مگر بر اساس مـعاملهٔ بالمثل وپيمان های بين الدول که افغانستان به آن پيوسته باشد.

هيچ افغان به سلب تابعيت ويا تبعيد در داخل يا خارج افغانستان محکوم نمی شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه ویشتمه ماده

دانسان تعذیب منع دی.

هېڅوک نه شي کولای چي له بل شخص څخه حتي د حقایقو د ترلاسه کولو لپاره که څه هم تر تعقیب، نیونې یا توقیف لاندې وي او یا په جزا محکوم وي، دهغه دتعذیب لپاره اقدام وکړي یاېې دتعذیب امر ورکړي.

د انساني کرامت مخالفې جزا ټاکل منع دي.

ماده بیست نهم

تعذیب انسان ممنوع است.

هیچ شخص نمی تواند حتی به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر، اگر چه تحت تعقیب، گرفتاری یا توقیف ویا محکوم به جزا باشد، به تعذیب او اقدام کند یا امر بدهد.

تعین جزایی که مخالف کرامت انسانی باشد،ممنوع است.

دېرشمه ماده

له متهم یا بل شخص څخه په زور تر لاسه شوې څرګندونې، اقرار یاشهادت اعتبار نلري.

په جرم اقرار دمتهم هغه اعتراف ته وایي چي په بشپړه خوښه او دعقلي روغتیا په حالت کې یې د با صلاحیته محکمې په وړاندې کړی وي.

ماده سی ام

اظهار، اقرار وشهادتی که از متهم یا شخص دیگری به وسیلهٔ اکراه به دست آورده شود، اعتبار ندارد.

اقرار به جرم عبارت است از اعتراف متهم بارضایت کامل ودر حالت صحت عقل، در حضور محکمهٔ با صلاحیت.

یودېرشمه ماده

هر څوک کولای شي چي له نیول کېدو سره سم له ځانه داتهام دلرې

ماده سی ویکم

هر شخص می تواند برای دفع اتهام به مجرد گرفتاری ویا برای اثبات حق

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولو او یا دحق دثابتو لو لپاره مدافع وکیل وټاکي.

متهم حق لري چې له نیولوسره سم له منسوب اتهامه خان خبر کړي او دهغې مودې دننه چې قانون یې ټاکي، محکمه کې حاضر شي.

دولت په جنايي پېښو کې دبېوزلي متهم لپاره مدافع وکيل ټاکي.

دمتهم او دهغه دوکیل ترمنځ مکالمات، مراسلات او مخابرات له هر ډول تعرض څخه خوندي دي.

دمدافع وکیلانو وظایف او واکونه دقانون له لیارې تنظیمېږي.

دو دېرشمه ماده

پور دپوروړي د آزادۍ دسلبېدو یا محدودېدو سبب کېدای نشي.

دپور دېرته اخیستلو لارې چارې او وسایل دقانون له لیارې تنظیمېږي .

دري دېرشمه ماده

دافغانستان اتباع دانتخابولو او دانتخابېدلو حق لري.

خود، وکیل مدافع تعیین کند.

متهم حق دارد بمجرد گرفتاری، از اتهام منسوب اطلاع یابد ودر داخل میعادی که قانون تعین می کند در محکمه حاضر گردد.

دولت در قضایای جنایی برای متهم بی بضاعت وکیل مدافع تعین می نماید.

محرمیت مکالمات، مراسلات ومخابرات بین متهم ووکیل آن، از هر نوع تعرض مصون میباشد.

وظایف وصلاحیت های وکلای مدافع توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ سی ودوم

مدیون بودن شخص موجب سلب یا محدود شدن آزادی وی نمی شود.

طرز ووسایل تحصیل دین توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ سی وسوم

اتباع افغانستان حق انتخاب کردن وانتخاب شدن را دارا می باشند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې حق څخه دګټې اخيستو شرایط او لارې د قانون له لیارې تنظیمیږي.

شرایط وطرز استفاده از این حق توسط قانون تنظیم می گردد.

څلوردېرشمه ماده

دبیان آزادي له تيري څخه خوندي ده.

هر افغان حق لري چې خپل فکر دوینا،ليکنې، انځور او یا نورو وسیلو له لارې، په دې اساسي قانون کې دراغلو حکمونو په رعایت، څرګند کړي.

هر افغان حق لري دقانون له حکمونو سره سم مطالب، بې له دې چې هغه مخکې له مخکې دولتي مقامونو ته وښيي، چاپ او نشر کړي.

دمطبعو، راډیو او ټلویزیون، د مطبوعاتو دخپرولو او دجمعي ارتباط په نورو وسایلو پورې مربوط حکمونه دقانون له لیارې تنظیمیږي.

ماده' سی وچهارم

آزادی بیان از تعرض مصون است.

هر افغان حق دارد فکر خود را به وسیله' گفتار، نوشته،تصویر ویا وسایل دیگر، بارعایت احکام مندرج این قانون اساسی اظهار نماید.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون، به طبع ونشر مطالب، بدون ارائه قبلی آن به مقامات دولتی، بپردازد.

احکام مربوط به مطابع، رادیو وتلویزیون، نشر مطبوعات وسایر وسایل ارتباط جمعی توسط قانون تنظیم می گردد.

پنځه دېرشمه ماده

دافغانستان اتباع حق لري چې دخپلو مادي او یا معنوي غوښتنو دتأمین لپاره، دقانون له حکمونو سره سم ټولنې جوړې کړي.

ماده' سی وپنجم

اتباع افغانستان حق دارند به منظور تأمین مقاصد مادی ویا معنوی، مطابق به احکام قانون، جمعیتها تأسیس نمایند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دافغانستان اتباع حق لري دقانون له حكمونو سره سم، سياسي گوندونه جوړ كړي، په دې شرط چې:

۱.دگوند مرامنامه او اساسنامه داسلام دسپېڅلي دين داحكامو او په دې اساسي قانون كې دراغلو نصوصو او ارزښتونو مخالف نه وي؛

۲.دگوند تشكيلات او مالي منابع څرگند وي؛

۳.نظامي او نظامي ډوله تشكيلات او هدفونه ونه لري؛

۴.له بهرنيو سياسي گوندونو يا نورو بهرنيو منابعو سره تړلي نه وي؛

دقوم، سيمې،ژبې او فقهي مذهب پربنسټ د گوند جوړول او فعاليت كول، جواز نه لري.

هغه جمعيت او گوند چې دقانون له حكمونو سره سم جوړېږي دقانوني موجباتواو با صلاحيتي محكمې له حكمه پرته نه منحل كېږي.

اتباع افغانستان حق دارند، مطابق به احكام قانون، احزاب سياسى تشكيل دهند، مشروط بر اينكه:

۱.مرامنامه واساسنامهٔ حزب، مناقض احكام دين مقدس اسلام ونصوص وارزشهاى مندرج اين قانون اساسى نباشد؛

۲.تشكيلات ومنابع مالى حزب علنى باشد؛

۳.اهداف وتشكيلات نظامى وشبه نظامى نداشته باشد؛

۴.وابسته به حزب سياسى ويا ديگر منابع خارجى نباشد؛

تأسيس وفعاليت حزب بر مبناى قوميت، سمت، زبان ومذهب فقهى جواز ندارد.

جمعيت وحزبى كه مطابق به احكام قانون تشكيل مى شود، بدون موجبات قانونى وحكم محكمهٔ با صلاحيت منحل نمى شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږدېرشمه ماده

دافغانستان اتباع حق لري چـي د روا او سوله ييزو غوښتنو د تأمين لپاره له قـانون سره سم بې وسلې غونډې او مظـاهرې وکړي.

ماده ٔ سی وششم

اتباع افغانستان حق دارند برای تـأمین مقاصد جایز وصلح آمیز، بدون حمل سلاح، طبق قانون اجتماع وتظـاهرات نمایند.

اوه دېرشمه ماده

داشخاصو د مخابرې او ليکونو آزادي او محرميت که په ليکلـي ډول وي يـا د ټـيليفون او تلګراف يا نورو وسيلو لـه لارې، له تېري څخه خوندي دي.

دولت داشخاصو دمخـابرو او ليکونـو دپلټنې حق نه لري مګـر د قـانون لـه حکمونو سره سم.

ماده ٔ سی وهفتم

آزادی ومحرمیت مراسلات ومخابرات اشخاص چه به صورت مکتوب باشـد وچه به وسیله ٔ تلفون، تلگراف ووسایل دیگر، از تعرض مصون است.

دولت حق تفتیش مراسلات ومخابرات اشخاص را ندارد، مگر مطابق به احکام قانون.

اته دېرشمه ماده

دشخص استوګنځی له تيري څخه خوندي دی.

هېڅوک د دولت په ګډون نشي کولای داستوګنځی له اجازې يا د واکمنې محکمې له قراره پرته او بې له هغو حـالاتو او لارو چـې په قانون کې ښودل شـوي، دېـاکور ته ورننوزي يابې وپلټي.

ماده ٔ سی وهشتم

مسـکن شـخص از تـعـرض مصون است.

هیچ شخص، به شمول دولت،نمی تواند بدون اجازه ٔ ساکن یا قرار محکمه ٔ بـا صلاحیت و به غیر ازحالات و طرزی که در قانون تصریح شده است، به مسـکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دڅرګند جرم په مورد کې مسؤل مامور کولای شي دمحکمې له مخکيني اجازې پرته د شخص کورته ور ننوزي يا هغه وپلټي. نوموړی مامور مکلف دی کورته له ننوتو يا پلټنې وروسته ، په هغه موده کې چې قانون يې ټاکي د محکمې قرار ترلاسه کړي.

نهه دېرشمه ماده

هر افغان حق لري د هېواد هر ګوټ ته سفر وکړي او استوګن شي خو له هغو سيمو پرته چې قانون منع کړې وي.
هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم له افغانستان څخه بهر سفر وکړي او بېرته راستون شي.
دولت له هېواد څخه بهر دافغانستان د اتباعو د حقوقو ساتنه کوي.

څلوېښتمه ماده

ملکيت له تېري څخه خوندي دی.
هېڅوک دملکيت د ترلاسه کولو او په هغه کې له تصرف کولو څخه نه منع کېږي.
مګر دقانون داحکامو په حدودو کې.

در مورد جرم مشهود ، مامور مسؤل می تواند بدون اجازهٔ قبلی محکمه، به مسکن شخص داخل شود يا آن را تفتيش کند. مامور مذکور مکلف است بعد از داخل شدن يا اجرای تفتيش ، در خلال مدتی که قانون تعين می کند قرار محکمه را حاصل نمايد.

مادهٔ سی و نهم

هر افغان حق دارد به هر نقطهٔ کشور سفر نمايد ومسکن اختيار کند، مگر در مناطقی که قانون ممنوع قرار داده است.
هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون به خارج افغانستان سفر نمايد و به آن عودت کند.
دولت از حقوق اتباع افغانستان در خارج از کشور حمايت می نمايد.

مادهٔ چهلم

ملکيت از تعرض مصون است.
هيچ شخص از کسب ملکيت و تصرف در آن منع نمی شود، مگر در حدود احکام قانون.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هیچا ملکیت د قانون د حکم او د باصلاحیته محکمې له پریکړې پرته نه مصادره کیږي.

دشخص د ملکیت استملاک یوازې دعامه ګټو د تأمین په مقصد، دمخکینې او عادلانه بدل په ورکولو، دقانون له مخې مجاز دی.

دشخص دشتمنۍ پلټنه او اعلان یوازې دقانون په حکم کیدای شي.

یو څلویښتمه ماده

بهرني اشخاص په افغانستان کې دعقاري مالونو د ملکیت حق نه لري.

د عقار اجاره د پانګې اچونې په منظور د قانون له حکمونو سره سم جواز لري.

د بهرنیو ملکونو پر سیاسي نمایندګیو او پر هغو بین المللي مؤسسو چې افغانستان یکې غړیتوب لري دعقاري مالونو پلورل د قانون له حکمونو سره سم جواز لري.

دوڅلویښتمه ماده

هر افغان مکلف دی دقانون له حکمونو سره سم دولت ته

ملکیت هیچ شخص، بدون حکم قانون و فیصلهٔ محکمهٔ با صلاحیت مصادره نمی شود.

استملاک ملکیت شخص، تنهـا بـه مقصد تأمین منافع عامه، در بدل تعویض قبلی و عادلانه، به موجب قانون مجاز می باشد.

تفتیش و اعلان دارایی شخص، تنها بـه حکم قانون صورت می گیرد.

مادهٔ چهل و یکم

اشخاص خارجی در افغانستان حـق ملکیت اموال عقاری را ندارند.

اجارهٔ عقار بمنظور سرمایه گـذاری، مطابق باحکام قانون مجاز می باشد.

فروش عقار به نمایندگی های سیاسی دول خارجي و به موسسات بین المللی که افغانستان عضو آن باشد، مطابق به احکام قانون، مجاز میباشد.

مادهٔ چهل و دوم

هر افغان مکلف است مطابق به احکام قانون به دولت مالیه و

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالیه او محصول ورکړي.
هیڅ راز مالیه او محصول ، دقـانون لـه حکمه پرته نه وضع کېږي.
د مالیې او محصول اندازه او د ورکـړې چول بې د ټولنیز عدالت پـه رعایـت د قانون په وسیله ټـاکل کېږي.
دا حکم د بهرنیو کسانو او مؤسسو پـه برخه کې هم تطبیقېږي.
هر ډول ورکړه شوې مالیه، محصـول او عایدات، دولتـي واحـد حسـاب تـه تحویلېږي.

محصول تأدیه کند.
هیچ نوع مالیه و محصول، بدون حکم قانون، وضع نمی شود.
اندازهٔ مالیه و محصول و طرز تأدیـهٔ آن، با رعایت عدالت اجتماعی، توسط قانون تعین می گردد.
ایـن حکـم در مـورد اشـخاص و مؤسسات خارجی نیز تطبیق می شود.
هر نوع مالیه، محصول و عواید تادیـه شده، به حساب واحد دولتی تحویـل داده می شود.

دري څلوېښتمه ماده

زده کـړه د افـغانستان دټـولو اتباعو حق دی چې د لیسانس تـر درجـې پـورې وړیـا د دولـت لـه خـوا تأمینېږي.
دولت مکلف دی چې په ټول افغانسـتان کې د مـتوازن معارف دعـامـولو او د منځنیو اجـباري زده کړو د تأمین لپـاره اغېزمـن پروګرام طرح او تطبیق کړي او د مورنیو ژبو د تدریس لپاره په هـغو

مادهٔ چهل و سوم

تعلیم حق تمام اتباع افغانستان است که تا درجهٔ لیسانس در مؤسسات تعلیمی دولتی به صورت رایگـان از طـرف دولت تأمین میگردد.
دولت مکلف است به منظور تعمیـم متوازن معارف درتمام افغانستان، تأمین تعـلیمات متـوسـطهٔ اجـباری، پروگرام مؤثر طرح و تطبیق نمایـد و زمینهٔ تدریس زبانهای مـادری را در

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیمو کې چې پرې خبرې کېږي لاره هواره کړي.

څلور څلوېښتمه ماده

دولت مکلف دی دښځو د زده کړو د پراختیا او توازن د ایجاد په منظور، دکوچیانو دزده کړو د ښه والي او په هېوادکې د بې سوادۍ د له منځه وړلو لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبیق کړي.

پنځه څلوېښتمه ماده

دولت د اسلام د سپېڅلي دین د حکمونو او ملي فرهنګ پربنسټ او له علمي اصولو سره سم، واحد تعلیمي نصاب طرح او تطبیقوي او د ښوونځیو د دیني مضمونونو نصاب په افغانستان کې د شتو اسلامي مذهبو نو پر بنسټ تدوینوي.

شپږ څلوېښتمه ماده

د لوړو، عمومي او اختصاصي زده کړو د مؤسسو جوړول او اداره کول، د دولت وظیفه ده.

مناطقی که به آنها تکلم می کنند فراهم کند.

مادهٔ چهل و چهارم

دولت مکلف است به منظور ایجاد توازن و انکشاف تعلیم برای زنان، بهبود تعلیم کوچیان و امحای بی سوادی در کشور، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق نماید.

مادهٔ چهل و پنجم

دولت نصاب واحد تعلیمی را، بر مبنای احکام دین مقدس اسلام و فرهنگ ملی و مطابق با اصول علمی، طرح و تطبیق می کند و نصاب مضامین دینی مکاتب را، بر مبنای مذاهب اسلامی موجود در افغانستان، تدوین می نماید.

مادهٔ چهل و ششم

تأسیس و ادارهٔ مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی و اختصاصی وظیفهٔ دولت است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان اتباع کولای شي د دولت په اجازه د لوړو، عمومي، اختصاصي او دسواد د زده کړو موسسې جوړې کړي.

دولت کولای شي بهرنيو کسانو ته هم د قانون له حکمونو سره سم د لوړو، عمومي او اختصاصي زده کړو د مؤسسو د جوړولو اجازه ورکړي.

د لوړو زده کړو په دولتي مؤسسو کې دشاملېدو شرطونه او له هغو سره نورې مربوطې چارې، د قانون له لیارې تنظيمېږي.

اتباع افغانستان مي توانند به اجازه' دولت به تأسيس مؤسسات تعليمات عالی، عمومي، اختصاصی و سواد آموزی اقدام نمايند.

دولت مي تواند تأسيس مؤسسات تعليمات عالی، عمومي و اختصاصی را به اشخاص خارجی نيز مطابق به احکام قانون اجازه دهد.

شرايط شمول در مؤسسات تعليمات عالی دولتی و ساير امور مربوط به آن، توسط قانون تنظيم مي گردد.

اوه څلوېښتمه ماده

دولت د علم، فرهنگ ، ادب او هنر د پرمختگ لپاره اغېزمن پروگرامونه طرح کوي.

دولت د مؤلف، مخترع او کاشف حقوق تضمینوي او په ټولو برخو کې علمي څېړنې هڅوي او ملاتړ يې کوي او د هغو له نتيجو څخه د اغېزمنې گټې اخیستل د قانون له حکمونو سره سم عاموي.

ماده' چهل و هفتم

دولت برای پيشرفت علم، فرهنگ، ادب و هنر پروگرامهای مؤثر طرح مي نمايد.

دولت حقوق مؤلف، مخترع و کاشف را تضمين مي نمايد و تحقيقات علمي را درتمام عرصه ها تشويق وحمايت مي کند واستفاده مؤثرازنتايج آن را، مطابق به احکام قانون، تعميم مي بخشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته څلوېښتمه ماده

کار، د هر افغان حق دی.

د کار د ساعتونو ټاکل، او با معاشه رخصتي،د کار او کارگر حقوق او له هغو سره نورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

د قانون د حکمونو په حدودو کې د کار او کسب انتخاب آزاد دی.

مادهٔ چهل و هشتم

کار حق هر افغان است.

تعیین ساعات کار، رخصتی با مزد، حقوق کار و کارگر وسایر امور مربوط به آن توسط قانون تنظیم می گردد.

انتخاب شغل و حرفه، در حدود احکام قانون، آزاد می باشد.

نهه څلوېښتمه ماده

د جبري کار تحمیل منع دی.

د جگړې، آفتونو او نورو داسې حالاتو کې چې عامه ژوند او هوساینه تهدید کړي فعاله برخه اخیستنه د هر افغان ملي وجیبه ده.

پرماشومانو د کار تحمیل جواز نه لري.

مادهٔ چهل و نهم

تحمیل کار اجباری ممنوع است.

سهم گیری فعال در حالت جنگ، آفات وسایر حالاتی که حیات و آسایش عامه را تهدید کند، از وجایب ملی هر افغان می باشد.

تحمیل کار بر اطفال جواز ندارد.

پنځوسمه ماده

دولت مکلف دی چې د یوې سالمې اداري او د هېواد په اداري سیستم کې د سمون د رامنځ ته کېدو لپاره،لازم تدبیرونه ونیسي.

اداره خپل اجراآت په بشپړه بې طرفي

مادهٔ پنجاهم

دولت مکلف است به منظور ایجاد ادارهٔ سالم و تحقق اصلاحات در سیستم اداری کشور تدابیر لازم اتخاذ نماید.

اداره اجراآت خود را با بیطرفي کامل

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د قــانون له حکمونو سره سم عملــي کوي.

د افغانستان اتباع حق لــري د قــانون د حکمونو په حدودو کې له دولتــي ادارو څخه اطلاعات تر لاسه کړي. دا حــق د نورو حقوقو او عامه امنيت ته لــه زيــان رسولو پرته، حدود نه لري.

د افغانستان اتباع د اهليت له مخې او له هر ډول توپير څخه پرتــه د قــانون لــه حکمونو سره سم د دولت خدمت ته منل کيږي.

و مطابق به احکام قانون عملــي مــي سازد.

اتباع افغانستان حــق دسترســي بــه اطلاعات از ادارات دولتي را در حدود احکام قانون دارا مي باشند. اين حــق جز صدمه به حقوق ديگران و امنيــت عامه حدودي ندارد.

اتباع افغانستان بر اساس اهليت و بدون هيچگونه تبعيض و به موجب احکــام قانون به خدمت دولت پذيرفتــه مــي شوند.

يو پنځوسمه ماده

هر څوک چې له اداري څخه بې موجبــه زيانمن شي د تاوان اخيــستلو مــستحق دی او کولای شي د تاوان د تــرلاسه کولو لپاره په مــحکمه کې د عوا اقامــه کړي.

له هغو حالاتو پرته چې قــانون ښــوولي، دولت نشي کــولای د بــا صــلاحيته محکمې له حکمه پرته د خپلو حقوقــو د ترلاسه کولو لپاره اقدام وکړي.

مادهٔ پنجاه و يکم

هــر شخــص که از اداره بـــدون موجب متضرر شود مــستحق جبــران خــساره مي باشد و مي تــواند براى حــصول آن در محکمه دعوا اقامــه کند.

به استثناى حالاتي که در قانون تصريح گرديده است، دولت نمي تواند بدون حکم محکمهٔ با صلاحيت به تحصيل حقوق خود اقدام کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دوپنځوسمه ماده

دولت د افغانستان د ټولو اتباعو لپاره د ناروغيو د مخنيوي او د وړيا علاج وسيلې او روغتيايي اسانتياوې د قانون له حکمونو سره سم تأمينوي.

دولت له قانون سره سم د خصوصي طبي خدمتونو او روغتيايي مرکزونو جوړول او پراختيا هڅوي او ملاتړ يې کوي.

دولت د سالمي بدني روزنې د پياوړتيا او دملي او سيمه ييزو ورزشونو د پراختيا لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

مادهٔ پنجاه و دوم

دولت وسايل وقايه و علاج امراض و تسهيلات صحی رايگان را برای همه اتباع مطابق به احکام قانون تأمين می نمايد.

دولت تأسيس و توسعهٔ خدمات طبی و مراکز صحی خصوصی را مطابق به احکام قانون تشويق و حمايت می کند.

دولت به منظور تقويت تربيت بدنی سالم و انکشاف ورزشهای ملی و محلی تدابير لازم اتخاذ می نمايد.

دري پنځوسمه ماده

دولت د شهيدانو او مفقودينو له پاتې کسانو، دمعلولينو او معيوبينو دبيا خواکمنې او په ټولنه کې د هغوی د فعالې ونډې اخيستنې په خاطر د مالي مرستو او روغتيايي خدمتونو د تنظيم لپاره د قانون له حکمونو سره سم لازم تدبيرونه نيسي.

دولت د متقاعدينو حقوق تضمينوي او له زړو کسانو، بې سر پرسته ښځو، معيوبينو او معلولينو او بې وسه يتيمانو سره د

مادهٔ پنجاه و سوم

دولت به منظور تنظيم خدمات طبی و مساعدت مالی برای بازماندگان شهداء و مفقودين و بـرای باز توانی معلولين و معيوبين و سهم گيری فعال آنـان در جامعه، مطابق به احکام قانون، تـدابير لازم اتخاذ می نمايد.

دولت حقوق متقاعـدين را تضمين نموده، برای کهن سالان، زنـان بـی سرپرست، معيوبين و معلولين و ايتام

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون له حکمونو سره سم لازمي مرستې کوي.

بی بضاعت مطابق به احکام قانون کمک لازم به عمل می آورد.

څلور پنځوسمه ماده

کورنۍ د ټولنې اساسي رکن دی او د دولت تر پاملرنې لاندې ده.

دولت د کورنۍ او په ځانګړې توګه د مور او ماشوم د جسمي او روحي روغتيا د تأمين، د ماشومانو د روزنې او د اسلام د سپېڅلي دين له احکامو سره د مغايرو رسومو دله منځه وړو لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

مادهٔ پنجاه و چهارم

خانواده رکن اساسی جامعه را تشکيل می دهد ومورد حمايت دولت قرار دارد.

دولت به منظور تأمين سلامت جسمی و روحی خانواده، بالاخص طفل و مادر، تربيت اطفال و برای از بين بردن رسوم مغاير با احکام دين مقدس اسلام تدابير لازم اتخاذ می کند.

پنځه پنځوسمه ماده

له هېواد څخه دفاع د افغانستان د ټولو اتباعو وجيبه ده.

د عسکرې مکلفيت د دورې د تېرولو شرطونه د قانون له لارې تنظيمېږي.

مادهٔ پنجاه و پنجم

دفاع از وطن وجيبهٔ تمام اتباع افغانستان است.

شرايط اجرای دورهٔ مکلفيت عسکری توسط قانون تنظيم می گردد.

شپږپنځوسمه ماده

داساسي قانون دحکمونو پيروي، دقوانينو اطاعت او دعامه نظم او امنيت رعايت دافغانستان د ټولوخلکو وجيبه ده.

مادهٔ پنجاه و ششم

پيروی از احکام قانون اساسی، اطاعت از قوانين و رعايت نظم و امن عامه وجيبهٔ تمام مردم افغانستان است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قانون له حکمونو څخه بې خبري عذر نه ګڼل کېږي.

بی خبری از احکام قانون عذر دانسته نمی شود.

اوه پنځوسمه ماده

دولت په افغانستان کې د خارجي اتباعو حقوق او آزادۍ له قانون سره سم تضمينوي. دا کسان د بين المللي حقوقو د قواعدو په حدودو کې د افغانستان د دولت د قوانينو په رعايت مکلف دي.

مادهٔ پنجاه و هفتم

دولت حقوق و آزادی های اتباع خارجی را در افغانستان، طبق قانون تضمین می کند. این اشخاص در حدود قواعد حقوق بین المللی به رعایت قوانین دولت افغانستان مکلف می باشند.

اته پنځوسمه ماده

دولت په افغانستان کې د بشر د حقوقو د رعايت د څارنې، ښه والي او ملاتړ لپاره، د افغانستان د بشر د حقوقو خپلواک کميسيون جوړوي.
هر څوک کولای شي د خپلو بشري حقوقو د نقض په صورت کې دې کميسيون ته شکايت وکړي.
کميسيون کولای شي د افرادو د بشري حقوقو د نقض موارد مربوطو قانوني څانګو ته راجع کړي او د هغوی له حقوقو څخه په دفاع کې مرسته وکړي.
د دې کميسيون جوړښت او د کار ډول به د قانون له لارې تنظيمېږي.

مادهٔ پنجاه و هشتم

دولت به منظور نظارت بر رعایت حقوق بشر در افغانستان و بهبود و حمایت از آن، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان را تأسیس می نماید.
هر شخص می تواند در صورت نقض حقوق بشری خود، به این کمیسیون شکایت نماید.
کمیسیون می تواند موارد نقض حقوق بشری افراد را به مراجع قانونی راجع سازد و در دفاع از حقوق آنها مساعدت نماید.
تشکیل و طرز فعالیت این کمیسیون توسط قانون تنظیم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه پنځوسمه ماده

هېڅوک نشي کولای په دې اساسي قانون کې له راغلو آزادیو او حقوقو څخه په ناوړه استفادې د هېـواد د خپلـواکۍ، ځمکنۍ بشپړتیا، ملي واکمنـۍ او ملـي وحدت پر ضد عمل وکړي.

درېم فصل

جمهور رئیس

شپېتمه ماده

جـمهور رئیس د افغانستان د اسـلامي جـمهوري دولـت په سـر کې دی چې خپل واکـونه په اجـرائیه، مـقننه او قـضـائیه بـرخو کـې ددې اسـاسـي قانون له حکمونو سره سـم عملي کوي.

جمهـور رئـیس دوه، لومـړی او دویم مرستیالان لري.

د جمهوری ریاسـت کاندیـد د خپلـو مرستیالانو نومونه د ځان له کاندیـدولو سره یو ځای ملت ته اعلاموي.

د جمهور رئیس لومړی مرستیال د جمهور رئیس د غیاب، استعفاء او یـا مړینې پـه

مادهٔ پنجاه و نهم

هیچ شخص نمی تواند با سوء استفاده از حقوق و آزادیهای مندرج این قانون اساسی، بر ضد اسـتقلال ، تمامیـت ارضی، حاکمیت ووحدت ملی عمـل کند.

فصل سوم

رئیس جمهور

مادهٔ شصتم

رئیس جمهور در رأس دولت جمهوری اسلامی افغانسـتان قـرار داشـته، صلاحیت های خـود را در عـرصه های اجـرائیه، تقنینیـه و قـضائیه، مطابق به احکام این قـانون اساسـی، اعمال می کند.

رئیس جمهور دارای دو معاون ، اول و دوم، می باشد.

کاندید ریاست جمهوری نام هـر دو معاون را همزمان با کاندید شدن خود به ملت اعلام میدارد.

معاون اول رئیس جمهـور درحالـت غیاب، استعفاً و یا وفات رئیس جمهور،

(c) ketabton.com: The Digital Library

حالاتو کې ددې اساسي قانون له مندرجو حکمونو سره سم کار کوي.

د جمهور رئیس د لومړي مرستیال په غیاب کې، دوه یم مرستیال د اساسي قانون له مندرجو احکامو سره سم عمل کوي.

مطابق به احکام مندرج ایـن قـانون اساسی، عمل می کند.

در غیاب معاون اول رئیس جمهور، معاون دوم مطابق به احکام مندرج این قانون اساسی عمل می کند.

یو شپیتمه ماده

جمهور رئیس د رای ورکوونکیو د آزادو، عمومي، پټو او مستقیمو رایو له لارې په سلو کې تر پنځوسو زیاتو رایو په ترلاسه کولو انتخابیږي.

د جمهور رئیس وظیفه تـر انتخاباتو وروسته د پنځم کال د غبرګولي په لومړۍ نیټه پای ته رسیږي.

دجمهور رئیس دکار ترپای تـه رسیدو دمخه د نوي جمهور رئیس د ټاکلو لپاره انتخابات، له دېرشو تـر شپېتو ورځو پورې، موده کې کیږي.

که چیرې په لومړي پړاو کې له کاندیدانو څخه یو هم ونه کړای شي چې په سلو کې تر پنځوسو زیاتې رایې ترلاسه کړي،

مادهٔ شصت و یکم

رئیس جمهور با کسب اکثریت بیش از پنجاه فی صد آرای رأی دهندگان از طریق رأی گیری آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب میگردد.

وظیفه رئیس جمهور در اول جوزای سال پنجم بعد از انتخابات پایان می یابد.

انتخابات به منظور تعیین رئیس جمهور جدید در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پایان کار رئیس جمهور برگزار میگردد.

هر گاه در دور اول هیچ یک از کاندیدان نتواند اکثریت بیش از پنجاه فیصد آرا را بدست آورد، انتخابات

(c) ketabton.com: The Digital Library

انتخابات د دوهم ځل لپاره د انتخاباتو د نتايجو د نېټې تر اعلان وروسته د دوو اوونيو په اوږدو کې تر سره کېږي. دا ځل يوازې هغه دوه تنه کانديدان په انتخاباتو کې برخه اخلي چې په لومړي پړاو کې يې تر ټولو زياتې رايې ترلاسه کړې وي.

د انتخاباتو په دويم پړاو کې هغه څوک چې د رايو اکثريت ترلاسه کړي، جمهور رئيس ګڼل کېږي.

که چېرې د جمهوري رياست يو کانديد د راى ګيرى د لومړي يا دويم پړاو په جريان او يا تر انتخاباتو وروسته او يا د انتخاباتو د نتايجو له اعلان څخه پخوا مړ شي، نوي انتخابات د قانون له حکمونو سره سم کېږي.

دوه شپېتمه ماده

څوک چې جمهوري رياست ته کانديدېږي، بايد د لاندنيو شرطونو لرونکي وي:

۱. د افغانستان تبعه،مسلمان، له افغان

برای دور دوم در ظرف دو هفته از تاریخ اعلام نتایج انتخابات بر گزار می گردد و در این دور تنها دو نفر از کاندیدانی که بیشترین آرا را در دور اول بدست آورده اند، شرکت می نمایند.

در دور دوم انتخابات ، کاندیدی که اکثریت آرا را کسب کند،رئیس جمهور شناخته می شود.

هر گاه یکی از کاندیدان ریاست جمهوری در جریان دور اول یا دوم رأی گیری و یا بعد از انتخابات و قبل از اعلام نتایج انتخابات وفات نماید، انتخابات مجدد مطابق به احکام قانون بر گزار می گردد.

مادهٔ شصت و دوم

شخصی که به ریاست جمهوری کاندید می شود، واجد شرایط ذیل می باشد:

۱. تبعهٔ افغانستان ، مسلمان و متولد

(c) ketabton.com: The Digital Library

مور او پلار ځخه زېږېدلی وي او د بل هېواد تابعيت ونلري؛

۲. د کانديدېدو په ورځ يې عمر تر څلوېښتو کلونو لږ نه وي؛

۳. د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوی نه وي؛

هېڅ شخص نشي کولای له دوو دورو زيات د جمهور رئيس په حيث وټاکل شي.

په دې ماده کې راغلی حکم د جمهور رئيس د مرستيالانو په برخه کې هم تطبيقېږي.

از والدين افغان بوده و تابعيت کشور ديگری را نداشته باشد؛

۲. در روز کانديد شدن سن وی از چهل سال کمتر نباشد؛

۳. از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشری، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد.

هيچ شخص نمی تواند بيش از دو دوره به حيث رئيس جمهور انتخاب گردد.

حکم مندرج اين ماده در مورد معاونين رئيس جمهور نيز تطبيق می گردد.

دري شپېتمه ماده

جمهور رئيس د کار تر پيل دمخه، د خانګړي کړنلارې سره سم، چې د قانون له لارې تنظيمېږي دا لاندې لوړه يادوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

«د لوی خدای ﷻ په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دين پيروي او

ماده شصت و سوم

رئيس جمهور قبل از تصدی وظيفه، مطابق به طرزالعمل خاص که توسط قانون تنظيم می گردد، حلف آتی را بجا می آورد:

بسم الله الرحمن الرحيم

«به نام خداوند بزرگ ﷻ سوگند ياد می کنم که دين مقدس اسلام را

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتنه وکړم. د اساسي قانون او نورو قوانینو رعایت او د تطبیق څارنه وکړم. د افغانستان د خپلواکۍ، ملي واکمنۍ، ځمکنۍ بشپړتیا ساتنه او دافغانستان د خلکو حقوق او ګټې خوندي کړم او د لوی خدای (ج) له دربار څخه د مرستې په غوښتلو او د ملت په ملاتړ د افغانستان د خلکو د پرمختګ او هوسایۍ په لاره کې خپلې هڅې جاري وساتم.»

اطاعت و از آن حمایت کنم. قانون اساسی وسایر قوانین را رعایت و از تطبیق آن مواظبت نمایم. از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی افغانستان حراست وحقوق و منافع مردم افغانستان را حفاظت کنم و با استعانت از بارگاه پروردگار متعال و پشتیبانی ملت، مساعی خود را در راه سعادت و ترقی مردم افغانستان بکار برم.»

څلور شپېتمه ماده

جمهور رئیس لاندې واکونه او وظیفې لري:

۱. د اساسي قانون د اجرا څارل؛

۲. د ملي شورې په تصویب د هېواد د سیاست د اساسي کرښو ټاکل؛

۳. د افغانستان دوسله والوځواکونو سترمشرتوب ؛

۴. د ملي شورې په تایید دجګړې او متارکې اعلانول؛

۵. د ځمکنۍ بشپړتیا او د خپلواکۍ

مادهٔ شصت و چهارم

رئیس جمهور دارای صلاحیتها و وظایف ذیل می باشد:

۱. مراقبت از اجرای قانون اساسی؛

۲. تعین خطوط اساسی سیاست کشور به تصویب شورای ملی؛

۳. قیادت اعلای قوای مسلح افغانستان؛

۴. اعلان حرب و متارکه بسه تایید شورای ملی؛

۵. اتخاذ تصمیم لازم در حالت

(c) ketabton.com: The Digital Library

دساتني د دفاع په حالت کې دلازم تصميم نيول؛

٦. د ملي شورې په تاييد له افغانستان څخه بهر ته د وسله والو ځواکونو د ټولګيو لېږل؛

٧. ددې اساسي قانون په (نهه شپېتمه) ماده کې له راغلې حالت پرته، د لويې جرګې راغونډول؛

٨. د ملي شورې په تأييد د اضطراري حالت اعلان او دهغه پای ته رسول؛

٩. د ملي شورې او لويې جرګې دغونډو پرانستل؛

١٠. د جمهوري رياست د مرستيالانو د استعفي منل؛

١١. د ولسي جرګې په تاييد د وزيرانو، لوی څارنوال، د مرکزی بانک، د ملي امنيت او سرې مياشتې د رئيسانو ټاکل او د هغوی عزلول او د استعفی منل؛

١٢. د ولسي جرګې په تاييد د سترې محکمې د رئيس او غړيو ټاکل؛

١٣. د قانون له حکمونو سره سم د

دفاع از تماميت ارضي و حفظ استقلال؛

٦. فرستادن قطعات قوای مسلح به خارج افغانستان به تاييد شورای ملي؛

٧. داير نمودن لويه جرگه به استثنای حالت مندرج ماده شصت و نهم اين قانون اساسي؛

٨. اعلان حالت اضطرار به تأييد شورای ملي و خاتمه دادن به آن؛

٩. افتتاح اجلاس شورای ملي و لويه جرگه؛

١٠. قبول استعفای معاونين رياست جمهوری؛

١١. تعيين وزرا، لوی څارنوال، رئيس بانک مرکزی، رئيس امنيت ملي و رئيس سره مياشت به تائيد ولسي جرگه و عزل و قبول استعفای آنها؛

١٢. تعيين رئيس و اعضای ستره محکمه به تأييد ولسي جرگه؛

١٣. تعيين، تقاعد، قبول استعفاء و

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاضیانو، د وسله والو خواکونو، پولیسو، د ملي امنیت د منصبدارانو او د لوړ رتبه مامورینو ټاکل، تقاعد ورکول، د استعفی منل او عزلول؛

۱۴. په بهرنیو هیوادونو او نړیوالو مؤسسو کې د افغانستان د سیاسي نمایندگیو د مشرانو ټاکل؛

۱۵. په افغانستان کې د بهرنیو سیاسي نمایندگانو د باور لیکونو منل؛

۱۶. د قوانینو او تقنیني فرمانونو توشیح کول.

۱۷. د قانون له حکمونو سره سم د دولتونو ترمنځ د معاهدو د عقد لپاره د باور لیکونو ورکول؛

۱۸. د قانون له حکمونو سره سم د جزاگانو تخفیف او بخښل؛

۱۹. د قانون له حکمونو سره سم د مډالونو، نښانونو او افتخاري لقبونو ورکول؛

۲۰. د هیواد د اداري د سمون په منظور، د قانون له مخې، د کمیسیونونو جوړول؛

عزل قضات، صاحب منصبان قوای مسلح، پولیس و امنیت ملی و مامورین عالی رتبه مطابق به احکام قانون؛

۱۴. تعیین سران نمایندگی های سیاسی افغانستان نزد دول خارجی و مؤسسات بین المللی؛

۱۵. قبول اعتماد نامه های نمایندگان سیاسی خارجی در افغانستان؛

۱۶. توشیح قوانین و فرامین تقنینی؛

۱۷. اعطای اعتبار نامه به غرض عقد معاهدات بین الدول مطابق به احکام قانون؛

۱۸. تخفیف و عفو مجازات مطابق به احکام قانون؛

۱۹. اعطای مدالها، نشانها و القاب افتخاری مطابق به احکام قانون؛

۲۰. تأسیس کمیسیونها به منظور بهبود ادارهٔ کشور مطابق به احکام قانون؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱. په دې اساسي قانون کې نور راغلي واکونه او وظايف.

۲۱. ساير صلاحيتها و وظايف مندرج اين قانون اساسی.

پنځه شپېتمه ماده

جمهور رئيس کولای شي په مهمو ملـي، سياسي، ټولنيزو او يا اقتصادي چارو کې د افغانستان دخلکو ټولپوښتنې ته مراجعـه وکړي.

ټولپوښتنه بايـد ددې اساسـي قـانون د حکمونو مخالفه او دهغه دتعديل مستلزم نه وي.

مادهٔ شصت و پنجم

رئيس جمهور می تواند در موضوعات مهم ملی سياسـی، اجتمـاعی و يـا اقتصادی بـه آرای عمـومی مـردم افغانستان مراجعه نمايد.

مراجعه به آرای عمومی نبايد منـاقض احکام اين قانون اساسی و يا مسـتلزم تعديل آن باشد.

شپږ شپېتمه ماده

جمهور رئيس په دې اساسي قانون کې د راغلو واکونو د عملي کولو په برخه کې د افغانستان د خلکو لوړ مصلحتونه په پام کې نيسي.

جمهور رئيس نشي کولای چې د قانون له حکمه پرته دولتي ملکيتونـه او شـتمنې وپلوري او يا يې وبخښي.

جمهور رئيس نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنيـو، سيمه ييزو، قومي، مـذهبي او گـوندي

مادهٔ شصت و ششم

رئيـس جـمهور در اعـمال صلاحيتهای منـدرج ايـن قـانون اسـاسی، مـصالح عـليای مـردم افغانسـتان را رعايت می کند.

رئيس جمهور نمي تواند بدون حکـم قانون ملکيت های دولتی را بفروشد يا اهدا کند.

رئيـس جـمهور نـمی تـواند در زمـان تصدی وظيفه از مـقام خـود به ملحوظات لسـانی، سـمتی، قومی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملحوظاتو ګټه واخلي.

اووه شپېتمه ماده

د جمهور رئيس د استعفى، عزل، مړينې او يا په صعب العلاجه ناروغى د اخته کېدلو په صورت کې چې د وظيفې د اجرا مخه نيسي د جمهور رئيس لومړى مرستيال د جمهور رئيس واکونه او وظايف په غاړه اخلي.

جمهور رئيس خپله استعفى په خپله ملي شوري ته اعلاموي.

د صعب العلاجه ناروغى تثبيت د هغه طبي هيئت له خوا کېږي چې ستره محکمه يې ټاکي.

په داسې حالاتو کې د نوي جمهور رئيس د ټاکلو لپاره په درې مياشتو کې دننه ددې اساسي قانون د يو شپېتمې مادې له حکم سره سم انتخابات کېږي.

د جمهور رئيس لومړى مرستيال د لنډ مهاله جمهور رئيس په توګه ، د وظيفې د ترسره کولو په موده کې

مذهبي و حزبی استفاده نماید.

ماده شصت و هفتم

در صورت استعفا، عزل يا وفات رئيس جمهور و يا مريضى صعب-العلاج که مانع اجراء وظيفه شود، معاون اول رئيس جمهور صلاحيتها ووظايف رئيس جمهور را به عهده مى گيرد.

رئيس جمهور استعفاى خود را شخصاً به شوراى ملى اعلام مى نمايد.

تثبيت مريضى صعب العلاج توسط هيئت طبى با صلاحيت که از طرف ستره محکمه تعين مى گردد صورت مى گيرد.

درين حالات در خلال مدت سه ماه انتخابات به منظور تعين رئيس جمهور جديد طبق ماده شصت و يکم اين قانون اساسى بر گزار مى‌گردد.

معاون اول رئيس جمهور در زمان تصدى به حيث رئيس جمهور موقت امور ذيل

لاندینی چارې نشي ترسره کولای:

۱. د اساسي قانون تعدیل؛

۲. د وزیرانو عزل؛

۳. تولپوښتنه.

د جمهور رئیس مرستیالان د دې اساسي قانون له حکمونو سره سم کولای شي خان جمهوري ریاست ته کاندید کړي.

د جمهور رئیس په غیاب کې د لومړي مرستیال وظایف د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کیږي.

اته شپېتمه ماده

که چیرې د جمهور رئیس یو مرستیال استعفی وکړي او یا مړ شي د هغه پر ځای بل شخص د جمهور رئیس له خوا او د ولسی جرگې په تأیید ټاکل کیږي.

د جمهور رئیس او د هغه د لومړي مرستیال د یو ځایي مړینې په صورت کې په ترتیب سره دویم مرستیال ، د مشرانو جرگې رئیس د ولسی جرگې رئیس او د بهرنیو چارو وزیر یو په بل پسې د دې اساسي قانون د(اووه شپیتمې) مادې له

را انجام داده نمی تواند:

۱. تعدیل قانون اساسی؛

۲. عزل وزرا؛

۳. مراجعه به آراء عامه.

معاونین رئیس جمهور می توانند مطابق به احکام این قانون اساسی خود را به ریاست جمهوری کاندید نمایند.

در صورت غیاب رئیس جمهور، وظایف معاون اول توسط رئیس جمهور تعیین می گردد.

مادهٔ شصت و هشتم

هر گاه یکی از معاونین رئیس جمهور استعفاء و یا وفات نماید عوض وی شخص دیگری توسط رئیس جمهور به تأیید ولسی جرگه تعیین می گردد.

در صورت وفات همزمان رئیس جمهور و معاون اول وی، بالترتیب معاون دوم،رئیس مشرانو جرگه، رئیس ولسی جرگه ووزیر خارجه یکی بعد دیگری مطابق به حکم مندرج مادهٔ شصت و هفتم این قانون اساسی

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکم سره سم د جمهور رئیس وظیفې په غاړه اخلي.

نهه شپېتمه ماده

جمهور رئیس د ملت او ولسي جرګې په وړاندې ددې مادې د احکامو مطابق مسؤل دی.

پر جمهور رئیس د بشري ضد جرمونو،ملي خیانت یا جنایت د ارتکاب تورلګول د ولسي جرګې د ټولو غړیو د دریمې برخې له خوا غوښتل کېدای شي.

که چېرې دا غوښتنه د ولسي جرګې د ټولو غړیو له دریو څخه د دوو برخو د رایو له خوا تأیید شي، ولسي جرګه د یوې میاشتې دننه لویه جرګه دایروي.

که لویه جرګه منسوب شوی اتهام د ټولو غړیو له دریو څخه د دوو برخو د رایو په اکثریت تصویب کړي، جمهور رئیس له وظیفې څخه ګوښه او موضوع خانګړې محکمې ته سپارل کېږي. خانګړې محکمه د ولسي جرګې له دریو غړیو، د سترې محکمې له دریو غړیو چې لویه

وظایف رئیس جمهور را به عهده می گیرد.

مادهٔ شصت و نهم

رئیس جمهور در برابر ملت و ولسی جرگه مطابق به احکام این ماده مسؤل میباشد.

اتهام علیه رئیس جمهور به ارتکاب جرایم ضد بشری، خیانت ملی یا جنایت از طرف یک ثلث کل اعضای ولسی جرگه تقاضا شده می تواند.

در صورتیکه این تقاضا از طرف دو ثلث کل آرای ولسی جرگه تأیید گردد، ولسی جرگه در خلال مدت یک ماه لویه جرگه را دایر مینماید.

هر گاه لویه جرگه اتهام منسوب را به اکثریت دو ثلث آرای کل اعضا تصویب نماید، رئیس جمهور از وظیفه منفصل و موضوع به محکمهٔ خاص محول می گردد. محکمهٔ خاص متشکل است از رئیس مشرانو جرگه، سه نفر از اعضای ولسی جرگه و سه

(c) ketabton.com: The Digital Library

جرگه يې ټاکي او د مشرانو جرگې لـه رئيس څخه جوړيـږي. دعـوي د هغـه شخص له خوا چې د لويې جرگې له خوا ټاکل کېږي، اقامه کېږي.
په دې حالت کې د دې اساسي قانون پـه (اووه شپېتمه) ماده کې راغلي حکمونـه تطبيقېږي.

نفر از اعضای ستره محکمه به تعـيين لويه جرگه. اقامـه دعـوی توسـط شخصيکه از طرف لويه جرگه تعـيين ميگردد صورت می گيرد.
در اين حالت احکام منـدرج مـادهٔ شصت و هفتم اين قانون اساسی تطبيق می گردد.

اويا يمه ماده

د جمهور رئيس تنخوا او لگښتونه د قانون له لياري تنظيمېږي.
جمهـور رئـيس د خـدمت د دورې ترختمېدو وروسته د عزل له حالته پرته د خپل ژوند په پاتې موده کې د جمهـورې رياست د دورې له مالي حقوقو څخـه د قانون له حکمونو سره سم، گټه اخلي.

مادهٔ هفتادم

معاش و مصارف رئيس جمهور توسط قانون تنظيم می گردد.
رئيس جمهـور بعـد از خـتم دورهٔ خدمت، باستثنای حالت عزل، بـرای بقيهٔ مدت حيات از حقوق مالی دورهٔ رياست جمهوری مطابق به احکام قانون مستفيد می شود.

څلورم فصل

حکومت

يو اويايمه ماده

حـکومـت له وزيرانو څـخه جـوړ دی چې د جـمهور رئيس تر ريـاست لاندې کار کوي.

فصل چهارم

حکومت

مادهٔ هفتادو يکم

حکومت متشکل اسـت از وزرا کـه تحت رياست رئيس جمهـور اجـرای وظيفه می نمايند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وزيرانو شمېر او وظايف د قانون له لياري تنظيمېږي.

تعداد وزرا ووظايف شان توسط قانون تنظيم مي گردد.

دوه اويايمه ماده

څوک چې د وزير په توګه ټاکل کېږي بايد لاندېني شرطونه ولري:

۱. يوازې د افغانستان دتابعيت لرونکی وي.

که چېرې د کوم وزارت کانديد د بل هېواد تابعيت هم ولري ولسي جرګه د هغه د تأييد يا رد صلاحيت لري؛

۲. لوړ تحصيلات، کاري تجربه او ښه شهرت ولري؛

۳. عمريې تر پنځه دېرش کلونو لږ نه وي؛

۴. د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومي محکوم شوی نه وي.

مادهٔ هفتادو دوم

شخصي که به حيث وزير تعيين مي شود واجد شرايط ذيل ميباشد:

۱. تنها حامل تابعيت افغانستان باشد.

هر گاه کانديد وزارت تابعيت کشور ديگري را نيز داشته باشد، ولسي جرگه صلاحيت تأييد و يا رد آنرا دارد.

۲. داراى تحصيلات عالى، تجربه كارى و شهرت نيک باشد؛

۳. سن وى از سى و پنج سال كمتر نباشد؛

۴. از طرف محكمه به ارتکاب جرايم ضد بشرى، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنى محكوم نشده باشد.

درې اويايمه ماده

کېدای شي وزيران د ملي شورې له

مادهٔ هفتادو سوم

وزرا مى توانند از اعضاى شوراى ملى

(c) ketabton.com: The Digital Library

غ يو او يا له هغو د باندې وټاکل شي.

کله چې د ملي شورې غړی د وزير په توګه وټاکل شي، په شوری کې خپل غړيتوب له لاسه ورکوي او د هغه پر ځای بل شخص د قانون له حکم سره سم ټاکل کېږي.

يا خارج از آن تعيين شوند.

هر گاه عضو شورای ملی به حيث وزير تعيين شود، عضويت خود را در شوری از دست می دهد و در عوض وی شخص ديگری مطابق به حکم قانون تعيين ميگردد.

څلور اويايمه ماده

وزيران د وظيفې له پيله مخکې د جمهور رئيس په وړاندې، لاندينۍ لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

«د لوی خدای ﷻ په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دين د حکمونو حمايت، د اساسي قانون او د افغانستان د نورو قوانينو رعايت، د اتباعو د حقوقو حفاظت، د افغانستان د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتيا او د خلکو د ملي وحدت ساتنه وکړم او په خپلو ټولو اعمالو کې خدای ﷻ حاضر ګڼم او خپلې راسپارل شوې وظيفې په رښتينولۍ سرته ورسوم.»

ماده' هفتادو چهارم

وزرا قبل از تصدی وظيفه حلف آتی را به حضور رئيس جمهور، بجا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحيم

«بنام خداوند بزرگ ﷻ سوگند ياد می کنم که دين مقدس اسلام را حمايت، قانون اساسی و ساير قوانين افغانستان را رعايت، حقوق اتباع را حفاظت و از استقلال، تماميت ارضی و وحدت ملی مردم افغانستان حراست کنم و در همه اعمال خود خداوند ﷻ را حاضر دانسته، وظايف محوله را صادقانه انجام دهم.»

پنځه اويايمه ماده

حکومت لاندينۍ وظيفې لري:

ماده' هفتادو پنجم

حکومت دارای وظايف ذيل می باشد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. ددې اساسي قانون او نورو قوانينو داحکامو او د محکمو د قطعي پريکړو عملي کول؛

۲. د خپلواکۍ ساتل، له ځمکنۍ بشپړتيا څخه دفاع او په نړيواله ټولنه کې د افغانستان د حيثيت او ګټو ساتل؛

۳. د عامه نظم او امن ټينګول او د هر راز اداري فساد له منځه وړل؛

۴. د بودجې ترتيبول، د دولت د مالي وضعې تنظيمول او د عامه شتمنۍ ساتل؛

۵. د ټولنيزو، فرهنګي، اقتصادي او تکنالوژيکي د پرمختيايي پروګرامونو طرح او تطبيق؛

۶. ملي شورى ته د مالي کال په پاى کې د سرته رسېدلو چارو او د نوي مالي کال د مهمو پروګرامونو په باب ګزارش ورکول؛

۷. د هغو نورو وظيفو ترسره کول چې ددې اساسي قانون او نورو قوانينو له مخې د حکومت له وظيفو څخه ګڼل شويدي.

۱. تعميل احکام اين قانون اساسی و ساير قوانين و فيصله هاى قطعی محاکم؛

۲. حفظ استقلال،دفاع از تماميت ارضی و صيانت منافع و حيثيت افغانستان در جامعهٔ بين المللی؛

۳. تأمين نظم و امن عامه و از بين بردن هر نوع فساد اداری؛

۴. ترتيب بودجه، تنظيم وضع مالی دولت و حفاظت دارايی عامه؛

۵. طرح و تطبيق پروګرامهای انکشافی اجتماعی، فرهنگی،اقتصادی و تکنالوژيکی؛

۶. ارائه گزارش به شورای ملی در ختم سال مالی در باره امور انجام شده و پروگرام هاى عمدهٔ سال مالی جديد؛

۷. انجام ساير وظايفی که به موجب اين قانون اساسی و قوانين ديگر از وظايف حکومت دانسته شده است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ اویایمه ماده

حکومت د هیواد د سیاست د اساسي کرښو د تطبیق او د خپلو وظیفو د تنظیمولو لپاره مقررات وضع او تصویبوي. دا مقررات باید د هیڅ قانون له نص یا روح سره مناقض نه وي.

ماده ٔ هفتاد و ششم

حکومت برای تطبیق خطوط اساسی سیاست کشور و تنظیم وظایف خود مقررات وضع و تصویب می کند. این مقررات باید مناقض نص یا روح هیچ قانون نباشد.

اوه اویایمه ماده

وزیران خپل وظایف د اداري واحدونو د آمرینو په توگه په هغو حدودو کې چې دا اساسي قانون او نور قوانین یې ټاکي، سرته رسوي.
وزیران له خپلو ټاکلو وظایفو څخه د جمهور رئیس او ولسي جرگې په وړاندې مسؤلیت لري.

ماده ٔ هفتادو هفتم

وزرا وظایف خود را به حیث آمرین واحد های اداری در داخل حدودی که این قانون اساسي وسایر قوانین تعیین می کند، اجرا می نمایند.
وزرا از وظایف مشخصه ٔ خود نزد رئیس جمهور وولسی جرگه مسؤلیت دارند.

اته اویایمه ماده

که چیرې وزیر په بشري ضد جرمونو، ملي خیانت او یا په نورو جرمونو متهم شي، موضوع ددې اساسي قانون د(یو سلو څلوردیرشمې) مادې په رعایت خانگړې محکمې ته سپارل کیږي.

ماده ٔ هفتادو هشتم

هر گاه وزیر به ارتکاب جرایم ضد بشری، خیانت ملی و یا سایر جرایم متهم گردد، قضیه با رعایت ماده یکصدو سی و چهارم این قانون اساسی به محکمه ٔ خاص محول میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه اویایمه ماده

حکومت کولای شي د ولسي جرګې د تعطیل په حالت کې له بودجې او مالي چارو پرته، د بیړنۍ اړتیا پر اساس تقنیني فرمانونه ترتیب کړي.

تقنیني فرمانونه د جمهور رئیس تر توشیح وروسته د قانون حکم پیدا کوي. تقنیني فرمانونه باید د ملي شورې د لومړۍ غونډې ترجوړېدو وروسته د دېرشو ورځو په اوږدو کې هغې ته وړاندې شي.

او که د ملي شورې له خوا رد شي، اعتبار نلري.

ماده' هفتادو نهم

حکومت می تواند در حالت تعطیل ولسی جرگه در صورت ضرورت عاجل ، به استثنای امور مربوط به بودجه و امور مالی، فرامین تقنینی را ترتیب کند.

فرامین تقنینی بعد از توشیح رئیس جمهور حکم قانون را حایز می شود. فرامین تقنینی باید در خلال ۳۰روز از تاریخ انعقاد نخستین جلسه شورای ملی به آن تقدیم شود.

و در صورتیکه از طرف شورای ملی رد شود، از اعتبارساقط می گردد.

اتیایمه ماده

وزیران نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنیو، سیمه ییزو، قومي، مذهبي او ګوندي ملحوظاتو ګټه واخلي.

ماده' هشتادم

وزرا نمی توانند در زمان تصدی وظیفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نمایند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم فصل

ملي شوری

يو اتيايمه ماده

دافغانستان د اسلامي جمهوري دولت ملي شورې، دستر تقنيني ارګان په توګه د افغانستان د خلکو د ارادې ښکارندويه ده اود ټول ملت نمايندګي کوي.

دشورې هر غړی د رايې دخرګندونې په وخت کې، د افغانستان د خلکو عمومي مصلحتونه او سترې ګټې د خپل قضاوت محور ګرځوي.

دوه اتيايمه ماده

ملي شورې له دوو مجلسونو: ولسي جرګې او مشرانو جرګې څخه جوړه ده.

هېڅوک نشي کولای په يوه وخت کې د دواړو مجلسونو غړی وي.

درې اتيايمه ماده

دو لسي جرګې غړي دخلکو دآزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابيږي.

دولسي جرګې د کار دوره د پنځم کال

فصل پنجم

شورای ملی

مادهٔ هشتادويکم

شورای ملي دولت جمهوری اسلامی افغانستان بحیث عالی ترين ارگان تقنینی مظهر ارادهٔ مردم آن است و از قاطبهٔ ملت نمايندگی می کند.

هر عضو شوری در موقع اظهار رأی، مصالح عمومی و منافع علیای مردم افغانستان را مدار قضاوت قرار می دهد.

مادهٔ هشتاد و دوم

شورای ملي متشکل از دو مجلس: ولسی جرگه و مشرانو جرگه می باشد.

هیچ شخص نمی تواند در يک وقت عضو هر دو مجلس باشد.

مادهٔ هشتاد و سوم

اعضای ولسی جرگه توسط مردم از طريق انتخابات آزاد،عمومی، سری و مستقيم انتخاب میگردند.

دورهٔ کار ولسی جرگه به تاريخ اول

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چنګاښ په لومړۍ نېټــه دانتخابــاتو د نتیجو داعلان څخه وروسته پای ته رسېږي او نوې شورئ په کار پیل کوي.

دولسي جرګې د دورې تر ختمېدو دمخه له دېرشو څخه تر شپېتو ورځو پورې موده کې دولسي جــرګې دغړیــو انتخابــات کېږي.

دولسي جرګې دغړیوشمېر دهرې حوزې د نفوسو د شمېر په تناسب زیات نه زیات تر (۲۵۰) کسانو پورې دی.

انتخاباتي حوزې، او ورسره نور مربــوط مسایل د انتخاباتو په قانون کــې ټاکــل کېږي.

د انتخاباتو په قانون کــې بایــد داســې تدبیرونه ونیول شي چې انتخاباتي نظــام دافغانستان د ټولو خلکو لپاره عمومي او عادلانه استازیتوب تأمین کړي او دنفوسو پــه تناسب دې له هــر ولایت څــخه په اوسط ډول لږ ترلږه دوه ښځینه و کــیلې په اولسي جرګه کې غړیتــوب ترلاســه کړي.

سرطان سال پنجم، بعداز اعلان نتــایج انتخابات به پایان می رسد و شــورای جدید به کار آغاز می نماید.

انتخابات اعضای ولــسی جرگــه در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پایان دورهٔ ولسی جرگه بر گزار مــی گردد.

تعداد اعضای ولسی جرگه به تناســب نفوس هر حوزه حداکثر دوصدو پنجاه نفر می باشد.

حوزه های انتخاباتی و ســایر مســایل مربوط به آن در قانون انتخابات تعیین می گردد.

در قــانون انــتخابات بــاید تدابیری اتــخاذ گــردد کــه نظام انتخاباتی، نــمایندگی عمــــومی و عادلانــه را بــرای تــمام مــردم کــشور تــأمین نــمــاید و بــه تــناسب نــفوس از هــر ولایت طــور اوسط حــد اقــل دو وکیل زن در ولسی جرگه عضویت یابد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور اتیایمه ماده

د مشرانو جرګې غړي په لاندې ډول انتخاب او ټاکل کېږي:

۱. دهرې ولایتي جرګې له غړیو څخه یوتن دمربوطې جرګې په انتخاب، د څلورو کلونو لپاره؛

۲. دهر ولایت د ولسوالیو د جرګو له غړیو څخه یوتن، د مربوطو جرګو په انتخاب، ددریو کلونو لپاره؛

۳. پاتې دریمه برخه غړي د معلولینو او معیوبینو د دوو تنو او کوچیانو د دوو تنو استازیو په ګډون د هېواد له خبیرو او تجربه لرونکو کسانو څخه د پنځو کلونولپاره د جمهور رئیس له خوا ټاکل کېږي.

جمهور رئیس له دې اشخاصو څخه په سلو کې پنځوس ښځې ټاکي.

هغه شخص چې د مشرانو جرګې د غړي په توګه انتخابېږي په مربوطه جرګه کې خپل غړیتوب له لاسه ورکوي او دده

مادهٔ هشتاد و چهارم

اعضای مشرانو جرگه به ترتیب ذیل انتخاب و تعیین می شوند:

۱. از جمله اعضای شورای هر ولایت، یک نفر به انتخاب شورای مربوط برای مدت چهار سال؛

۲. از جمله اعضای شوراهای ولسوالیهای هرولایت ، یک نفر به انتخاب شورا های مربوط برای مدت سه سال؛

۳. یک ثلث باقی مانده از جملهٔ شخصیت های خبیر وبا تجربه به شمول دو نفر از نمایندگان معلولین و معیوبین و دو نفر نمایندگان کوچی ها به تعیین رئیس جمهور برای مدت پنج سال.

رئیس جمهور تعداد پنجاه فیصد از این اشخاص را از بین زنان تعین می نماید.

شخصی که به حیث عضو مشرانو جرگه انتخاب می شود، عضویت خود را درشورای مربوطه از دست داده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرځای د قانون له حکمونو سره سم بل شخص ټاکل کېږي.

پنځه اتیایمه ماده

هغه څوک چې د ملي شورى غړیتوب ته کاندید یا ټاکل کېږي، د ټاکونکو پر شرطونو سربېره ، دا لاندې صفتونه هم باید ولري:

۱. د افغانستان تبعه وي یا لږ تر لږه د کاندیدېدو یا تعیین تر نیټې لس کاله پخوا یې د افغانستان د دولت تابعیت ترلاسه کړی وي؛

۲. د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومي محکوم شوی نه وي؛

۳. دولسي جرګې غړیو دکاندیدېدو په ورځ د عمر پنځه ویشت کاله او دمشرانو جرګې غړیو دکاندیدېدو یا ټاکنې په ورځ دعمر پنځه دیرش کاله بشپړ کړي وي.

به عوض او شخص دیگری مطابق به احکام قانون تعین می گردد.

مادهٔ هشتادو پنجم

شخصی که به عضویت شورای ملی کاندید یا تعین می شود، علاوه بر تکمیل شرایط انتخاب کنندگان واجد اوصاف ذیل میباشد:

۱. تبعه افغانستان بوده یا حد اقل ده سال قبل از تاریخ کاندید یا تعیین شدن تابعیت دولت افغانستان را کسب کرده باشد؛

۲. از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد؛

۳. اعضای ولسی جرگه سن بیست و پنج سالگی را در روز کاندید شدن و اعضای مشرانو جرگه سن سی وپنج سالگی را در روز کاندید یا تعین شدن تکمیل کرده باشند؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږاتیایمه ماده

د ملي شورئ د غړیو انتخاباتي وثیقې ، د انتخاباتو د څارنې د خپلواک کمېسیون له خوا د قانون له حکمونو سره سم څېړل کېږي.

مادهٔ هشتادو ششم

وثایق انتخاباتي اعضای شورای ملی توسط کمیسیون مستقل انتخابات مطابق به احکام قانون تدقیق می گردد.

اوه اتیایمه ماده

د ملي شورې له دوارو جرګو څخه هره یوه د کار د دورې په پیل کې له خپلو غړیو څخه یو تن درئیس په توګه دیوې تقنیني دورې لپاره، دوه تنه دلومړي نایب او دویم نایب او دوه تنه د منشي او د منشي د نایب په توګه ، د یو کال لپاره انتخابوي.

دا اشخاص دولسي جرګې او مشرانو جرګې اداري هیئت جوړوي.

د اداري هیئت وظیفې د هرې جرګې د داخلي وظایفو په اصولو کې ټاکلې کېږي.

مادهٔ هشتادو هفتم

هر یک از دو مجلس شورای ملی، در آغاز دورهٔ کار، یک نفر از اعضای خود را به حیث رئیس برای یک دورهٔ تقنینیه و دو نفر را به حیث نایب اول و نایب دوم و دو نفر را به حیث منشی و نایب منشی برای مدت یکسال انتخاب می کند.

این اشخاص هیئت اداری ولسی جرگه و مشرانو جرگه را تشکیل می دهند.

وظایف هیئت اداری در اصول وظایف داخلی هر مجلس تعین می شود.

اته اتیایمه ماده

د ملي شورې له دوارو جرګو څخه هره یوه د بحث وړ موضوعاتو د کتنې لپاره د داخلي وظایفو د اصولو له مخې

مادهٔ هشتادو هشتم

هر یک از دو مجلس شورای ملی برای مطالعهٔ موضوعات مورد بحث، بر طبق اصول وظایف داخلی، کمیسیون ها

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمېسيونونه جوړوي.

نهه اتيايمه ماده

ولسي جرگه واک لري دغړيو د دريمې برخې په پيشنهاد، د حکومت د اعمالو د څېړنې او کتنې لپاره، يو ځانگړې کمېسيون و ټاکي.

ددې کمېسيون جوړښت او کړنلاره د ولسي جرگې د داخلي وظايفو په اصولو کې تنظيمېږي.

نوي يمه ماده

ملي شورې دالاندې واکونه لري:

۱. د قوانينو او تقنيني فرمانونو تصويب ، تعديل يا لغو کول؛

۲. د ټولنيزو، فرهنگي، اقتصادي او تکنالوژيکي پرمختيايي پروگرامونو تصويب؛

۳. د دولتي بودجې تصويب او د پور اخيستو يا ورکولو اجازه؛

۴. د اداري واحدونو منځته راوړل، تعديل او يا لغو کول؛

تشکيل می دهد.

مادهٔ هشتادو نهم

ولسی جرگه صلاحيت دارد به پيشنهاد يک ثلث اعضا، جهت بررسی و مطالعهٔ اعمال حکومت، کميسيون خاص تعيين نمايد.

ترکيب و طرزالعمل اين کميسيون در اصول و ظايف داخلی ولسی جرگه تنظيم می گردد.

مادهٔ نودم

شورای ملی دارای صلاحيتهای ذيل می باشد:

۱. تصويب، تعديل يالغو قوانين و يافرامين تقنينی؛

۲. تصويب پروگرامهای انکشافی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و تکنالوژيکی؛

۳. تصويب بودجهٔ دولتی و اجازه اخذ يا اعطای قرضه؛

۴. ايجاد واحد های اداری، تعديل ويا الغای آن؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. د دولتونو ترمنځ د تړونونو او بین المللي میثاقونو تصدیق او یا له هغو څخه د افغانستان بېلول؛

۶. په دې اساسي قانون کې نور مندرج واکونه.

یونوي یمه ماده

ولسي جرګه لاندې ځانګړي واکونه لري:

۱. له هر یوه وزیر څخه د استیضاح په برخه کې ددې اساسي قانون د دوه نوي - یمې مادې له حکم سره سم تصمیم نیول؛

۲. د پرمختیایي پروګرامونو او دولتي بودجې په باب تصمیم نیول؛

۳. ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم د مقررېو تایید یا ردول؛

دوه نوي یمه ماده

ولسي جرګه د ټولو غړیو د شلو فیصدو په پیشنهاد کولای شي، له هر یوه وزیر څخه استیضاح وکړي.

که ورکړل شوې توضیح د قناعت وړ نه وي، ولسي جرګه د نه باور د رای

۵. تصدیق معاهدات و میثاقهای بین المللی یا فسخ الحاق افغانستان به آن؛

۶. سایر صلاحیتهای مندرج این قانون اساسی.

مادهٔ نودو یکم

ولسی جرگه دارای صلاحیت های اختصاصی ذیل می باشد:

۱. اتخاذ تصمیم در مورد استیضاح از هریک از وزرا مطابق به حکم مادهٔ نودودوم این قانون اساسی؛

۲. اتخاذ تصمیم راجع به پروگرامهای انکشافی و بودجهٔ دولتی؛

۳. تأیید یا رد مقرریها مطابق به احکام این قانون اساسی؛

مادهٔ نودودوم

ولسی جرگه به پیشنهاد بیست فیصد کل اعضا، می تواند از هریک از وزرا استیضاح به عمل آورد.

هرگاه توضیح ارائه شده قناعت بخش نباشد، ولسی جرگه موضوع رأی عدم

(c) ketabton.com: The Digital Library

موضوع څېړي.
په وزير باندې د نه باور رايه بايد صريحه، مستقيمه او پر پخو دلايلو ولاړه وي، دغه رايه د ولسي جرګې د ټولو غړيو د رايو په اکثريت صادرېږي.

دري نوي يمه ماده

د ملي شورې د دواړو جرګو هر يو کميسيون کولای شي له هر يوه وزير څخه په ټاکلو موضوعاتو کې پوښتنې وکړي.
هغه څوک چې پوښتنه ترې شوې کولای شي شفاهي يا ليکلی ځواب ورکړي.

څلور نوي يمه ماده

قانون هغه مصوبه ده چې د ملي شورې د دواړو جرګو له خوا تصويب او د جمهور رئيس له خوا توشيح شوې وي. مګر دا چې په دې اساسي قانون کې بل ډول څرګنده شوې وي.
که جمهور رئيس د ملي شورې له مصوبې سره موافقه ونه لري کولای

اعتماد را بررسی می کند.
رأی عدم اعتماد از وزير بايد صريح، مستقيم و بر اساس دلايل موجه باشد. اين رأی به اکثريت آراء کل اعضای ولسی جرگه صادر ميگردد.

مادهٔ نودو سوم

هريک از کميسيونهای هر دو مجلس شورای ملی می تواند از هريک از وزرا در موضوعات معين سؤال نمايد.
شخصی که از او سوال به عمل آمده، می تواند جواب شفاهی يا تحريری بدهد.

مادهٔ نودو چهارم

قانون عبارت است از مصوبهٔ هر دو مجلس شورای ملی که به توشيح رئيس جمهور رسيده باشد، مگر اينکه در اين قانون اساسی طور ديگر تصريح گرديده باشد.
در صورتيکه رئيس جمهور با مصوبهٔ شورای ملی موافقه نداشته باشد می

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي چې د وړاندې کېدو تر نېټې وروسته يې په پنځلسو ورځو کې د دلايلو له ښوولو سره ملي شورى ته مسترده کړي. ددې وخت په تېرېدو او يا دا چې ولسي جرګه يو ځل بيا هغه د ټولو غړيو له درېو برخو څخه په دوو برخو رايو تصويب کړي، مصوبه توشېح شوې ګڼله کېږي او نافذېږي.

پنځه نوي يمه ماده

د قانون د طرحې پيشنهاد د حکومت يا د شورى دغړيو او د قضايي چارو د تنظيم په برخه کې د سترې محکمې له خوا دحکومت له لارې وړاندې کېداى شي.
د بودجې او مالي چارو په برخه کې دقانون د طرحې پيشنهاد يوازې دحکومت له خوا کېږي.

شپږ نوي يمه ماده

که دقانون د طرحې پيشنهاد پر دولت د نوي تکليف يا دعايداتو دلږولو لرونکى وي، په دې شرط د کار په فهرست کې نيول کېږي چې د پيشنهاد په متن کې د

توانند آنرا در ظرف پانزده روز از تاريخ تقديم با ذکر دلايل به ولسى جرگه مسترد نمايد. با سپرى شدن اين مدت و يا در صورتى که ولسى جرگه آنرا مجدداً با دو ثلث آراى کل اعضا تصويب نمايد، مصوبه توشيح شده محسوب و نافذ مى گردد.

مادهٔ نودو پنجم

پيشنهاد طرح قانون از طرف حکومت يا اعضاى شورى و در ساحهٔ تنظيم امور قضايي از طرف ستره محکمه توسط حکومت صورت گرفته ميتواند.
پيشنهاد طرح قانون در مورد بودجه و امور مالى صرف از طرف حکومت صورت مى گيرد.

مادهٔ نودو ششم

هرگاه پيشنهاد طرح قانون حاوى تکليف جديد يا تنقيص در عايدات دولت باشد، به شرطى در فهرست کار داخل ميشود که در متن پيشنهاد،

(c) ketabton.com: The Digital Library

جبرانولو مدرک هم پیشبیني شوی وي.

اوه نوي يمه ماده

دحکومت له خوا د قانون د طرحې پیشنهاد لومړی ولسي جرگې ته وړاندې کېږي.

ولسي جرگه د بودجې او مالي چارو په شمول دقانون دطرحې پیشنهاد او دپور اخیستو او یا ورکولو پیشنهاد له بحث وروسته دیو کل په توگه تصویب یا ردوي.

ولسي جرگه نشي کولای وړاندې شوې طرح تر یوې میاشتې زیات وځنډوي.

ولسي جرگه د پیشنهاد شوي قانون طرح تر تصویب وروسته مشرانو جرگې ته سپاري.

مشرانو جرگه د پنځلسو ورځو په اوږدو کې دهغه په باره کې تصمیم نیسي.

ملي شوري د دولت دهغو قوانینو، معاهدو او پرمختیایي پروگرامونو په باره کې تصمیم نیولو ته لومړیتوب ورکوي چې د

مدرک جبران نیز پیش بیني شده باشد.

مادهٔ نودو هفتم

پیشنهاد طرح قانون از طرف حکومت نخست به ولسی جرگه تقدیم می گردد.

ولسی جرگه پیشنهاد طرح قانون را، به شمول بودجه و امور مالی و پیشنهاد اخذ ویا اعطای قرضه را، بعد از بحث به صورت یک کل تصویب یا رد میکند.

ولسی جرگه نمی تواند طرح پیشنهاد شده را بیش از یک ماه به تأخیر اندازد.

ولسی جرگه طرح قانون پیشنهاد شده را بعداز تصویب به مشرانو جرگه می سپارد.

مشرانو جرگه در ظرف پانزده روز در مورد آن تصمیم اتخاذ می کند.

شورای ملی به اتخاذ تصمیم در مورد طرح قوانین، معاهدات و پروگرامهای انکشافی دولت که به اساس پیشنهاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت د وړاندېز په بنسټ د عاجل غور غوښتنه کوي.

که چېرې د قانون د طرحې پیشنهاد لـــه دوارو جرګو څخه دیوې دلسو غړیو لـــه خوا وشي، پیشنهاد د نوموړې جرګې د یو پر پنځمې برخې غړیو ترتاییـــد وروســـته دهماغې جرګې دکار په فهرست کې نیول کېږي.

اته نوي يمه ماده

د دولت بودجه او دحکومت پرمختیـــایي پروګرام دَ مشرانو جرګې له لیارې ددې جرګې له مشورتي نظریې ســـره یوځـــای ولسي جرګې ته سپارل کېږي.

د ولسي جرګې تصمیم د جمهور رئـــیس ترتوشیح وروسته ، مشرانو جرګې ته تـــر وړاندې کېدو پرته، نافذ ګڼل کېږي.

که چېرې د ځینو عواملو له مخې د مالي کال تر پیل مخکې بودجه تصویب نشي، د نوې بودجې تر تصویب پورې ، د تېـــر کال بودجه تطبیقېږي.

حکومت دمالي کال د څلورمې ربعې پـــه

حکومت ایجاب رسیدگی عاجل را نماید اولویت میدهد.

هرگاه پیشنهاد طرح قانون از طرف ده نفر از اعضای یکـــی از دو مجلـــس صورت گیرد، بعداز تأیید یک پـــنجم اعضای مجلسی که پیشنهاد به آن ارائه شده است در فهرست کار آن مجلس داخل می گردد.

مادهٔ نودو هشتم

بودجه دولت و پروگـــرام انکشـــافی حکومت از طریق مشرانو جرگه توأم با نظریه مشورتی آن به ولسی جرگه تقدیم میشود.

تصمیم ولسی جرگه بدون ارائـــه بـــه مشرانو جرگه بعداز توشـــیح رئـــیس جمهور نافذ شمرده می شود.

هرگاه نظر به عوامل تصویب بودجـــه قبل از آغاز سال مالی صورت نگـــیرد، تا تصویب بودجهٔ جدید، بودجهٔ سال گذشته تطبیق می گردد.

حکومت در خلال ربع چـــهارم ســـال

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوږدو کې د راتلونکي کال بودجه د روان کال د بودجې له اجمالي حساب سره ملي شورى ته وړاندې کوي.

د تېر مالي کال د بودجې قطعي حساب د راتلونکي کال د شپږو مياشتو په موده کې د قانون له حکمونو سره سم ملي شورى ته وړاندې کېږي.

ولسي جرګه نشي کولای د بودجې تصويب له يوې مياشتې څخه زيات او د هغه پور د اخيستو او ورکولو اجازه چې په بودجه کې شامل نه وي ، تر پنځلس ورځو زيات وځنډوي.

که چېرې ولسي جرګه په دغه موده کې د پور د اخيستو او ورکولو د پيشنهاد په اړه تصميم ونه نيسي، پيشنهاد تصويب شوى ګڼل کېږي.

مالى، بودجهٔ سال آينده را با حساب اجمالى بودجهٔ سال جارى به شوراى ملى تقديم مى نمايد.

حساب قطعى بودجهٔ سال مالى قبل، در خلال مدت شش ماه سال آينده مطابق به احكام قانون به شوراى ملى تقديم مى گردد.

ولسى جرگه نمى تواند تصويب بودجه را بيش از يكماه و اجازهٔ اخذ و يا اعطاى قرضه را كه شامل بودجه نباشد، بيش از پانزده روز به تأخير اندازد.

هرگاه ولسى جرگه درين مدت راجع به پيشنهاد اخذ و يا اعطاى قرضه تصميم اتخاذ نكند، پيشنهادتصويب شده محسوب مى گردد.

نهه نوي يمه ماده

که چېرې د ملي شورى په اجلاس کې کلنۍ بودجه يا پرمختيايي پروګرام يا له عامه امنيت ، د هېواد له خپلواکۍ او ځمکنۍ بشپړتيا سره مربوطه موضوع تر

مادهٔ نودو نهم

در صورتى كه در اجلاس شوراى ملى، بودجهٔ سالانه يا پروگرام انكشافى يا موضوع مربوط به امنيت عامه ، تماميت ارضى و

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبرو لاندې وي، دشورئ د اجلاس موده د هغې تر تصویب مخکې پای ته نشي رسېدلای.

استقلال کشور مطرح باشد مدت اجلاس شوری قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمیتواند.

سلمه ماده

که چېرې د یوې جرګې مصوبه دبلې جرګې له خوا رد شي، د اختلاف د له منځه وړولپاره د دواړو جرګو د غړیو له خوا په برابر شمېر ګډهیئت ټاکل کېږي.

د هیئت پرېکړه د جمهور رئیس تر توشیح وروسته نافذه ګڼل کېږي. که ګډ هیئت ونه کړای شي د نظر اختلاف له منځه یوسي، تصویب رد شوی ګڼل کېږي. په دې حالت کې ولسي جرګه کولای شي په خپله وروستۍ غونډه کې هغه د خپلو ټولو غړیوله دریو څخه د دوو برخو د رایو په اکثریت تصویب کړي.

دا تصویب بې له دې چې مشرانو جرګې ته وړاندې شي، د جمهور رئیس تر توشیح وروسته نافذ ګڼل کېږي.

مادهٔ صدم

هر گاه مصوبهٔ یک مجلس از طرف مجلس دیگر رد شود، برای حل اختلاف هیئت مختلط به تعداد مساوی از اعضای هر دو مجلس تشکیل می گردد.

فیصلهٔ هیئت بعد از توشیح رئیس جمهور، نافذ شمرده می شود. در صورتیکه هیئت مختلط نتواند اختلاف نظر را رفع کند، مصوبه رد شده به حساب می رود. درین حالت ولسی جرگه می تواند در جلسهٔ بعدی آنرا با دو ثلث آرای کل اعضا تصویب کند.

این تصویب بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ شمرده می شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سلو يوومه ماده

د ملي شورې هيڅ غړى د هغې رايې يـا نظريې له امله چې د وظيفې د اجــرا پــه وخت کې يې څرګندوي، ترعدلي تعقيب لاندې نه نيول کېږي.

يو سلو دويمه ماده

که د ملي شورې غړى په يوه جرم مــتهم شي، مسؤل مامور له موضوع څخه هغې جرګې ته چې متهم يې غړى دى، خبــر ورکوي او متهم تر عدلي تعقيب لانــدې راتلاى شي.

د مشهود جرم په مورد کې، مسؤل مامور کولاى شي متهم د هغې جرګې له اجازې پرته چې دى يې غړى دى تر عدلي تعقيب لاندې راولي او وي نيسي.

په دواړو حالاتو کې که عــدلي تعقيــب د قانون له مخې د توقيف ايجــاب وکــړي، مسؤل مامــور مکلف دى چې له موضوع څخه يې له ځنډه نوموړې جرګې ته خبــر ورکړي او تصويب يې ترلاسه کړي.

که اتهام د شورې د رخصتي پــه وخــت

مادهٔ يکصدو يکم

هيچ عضوشوراى ملى به علت رأى يا نظريه يى که در هنګام اجراى وظيفــه ابراز مى دارد، مورد تعقيب عدلى قرار نمى ګيرد.

مادهٔ يکصدو دوم

هر ګاه عضو شوراى ملى بــه جرمــى متهم شود، مامور مسؤل از موضوع به مجلسى که متهم عضــو آن اســت، اطلاع مى دهد و متهم تحت تعقيــب عدلى قرار ګرفته مى تواند.

در مورد جرم مشهود، مامور مسؤل مى تواند متهم را بدون اجازهٔ مجلسى که او عضو آن مى باشد تحــت تعقيــب عدلى قرا دهد و ګرفتار نمايد.

در هر دو حالت، هر ګاه تعقيــب عــدلى قانوناً توقيف را ايجاب کند، مامور مسؤل مکلف است موضوع را بلا فاصــله بــه اطلاع مجلس مربوط برســاند و تصويب آنرا حاصل نمايد.

اګر اتهام در هنګام تعــطيل شــورى

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې رامنځ ته شي، د نيولو او توقيف اجازه د مربوطې جرګې له اداري هيئت څخه ترلاسه کېږي او موضوع د نوموړې جرګې لومړنۍ غونډې ته د تصميم نيولو لپاره وړاندې کېږي.

يوسلو دريمه ماده

وزيران کولای شي د ملي شورى له دوو جرګو څخه د هرې يوې په غونډو کې ګډون وکړي.

د ملي شورې هره جرګه کولای شي خپلې غونډې ته دوزيرانو د حاضرېدو غوښتنه وکړي.

يو سلو څلورمه ماده

د ملي شورى دواړې جرګې په عين وخت کې،بېل بېل مجلسونه کوي.

د دواړو جرګو ګډې غونډې په لاندې حالاتو کې جوړېدلای شي:

۱. کله چې تقنينيه دوره يا کلنۍ غونډه د جمهور رئيس له خوا پرانيستل کېږي؛

صورت بگيرد، اجازهٔ گرفتاری يا توقيف از هيئت اداری مجلس مربوط حاصل می گردد و موضوع به نخستين جلسهٔ مجلس مذکور جهت اخذ تصميم ارائه می شود.

مادهٔ يکصدو سوم

وزرا مى توانند در جلسات هر يک از دو مجلس شورای ملی اشتراک ورزند.

هر مجلس شورای ملی مى تواند حضور وزرا را در جلسه خود مطالبه کند.

مادهٔ يکصدو چهارم

هر دو مجلس شورای ملی در وقت واحد به صورت جداگانه جلسه مى کنند.

جلسات هر دو مجلس در موارد ذيل می توانند به طور مشترک داير شود:

۱. در موقعی که دورهٔ تقنينيه يا اجلاس سالانه از طرف رئيس جمهور افتتاح می گردد؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. په هغه صورت کې چې جمهور رئیس یې ضروري تشخیص کړي.

دولسي جرګې رئیس د ملي شورې د ګډو غونډو مشري کوي.

یو سلو پنځمه ماده

د ملي شورې غونډې علني دي، مګر دا چې د مجلس رئیس یا لږ تر لږه د ملي شورې لس تنه غړي یې د سري توب پیشنهاد وکړي او جرګه دا پیشنهاد ومني.

هیڅوک نشي کولای چې په زور د ملي شورې ودانۍ ته ننوزي.

یو سلو شپږمه ماده

د ملي شورې د هر مجلس نصاب د رایو اخیستو په وخت کې د هرې جرګې د غړیو د اکثریت په حضور بشپړیږي او تصمیمونه یې د حاضرو غړیو د رایو په اکثریت نیول کیږي، مګر په هغو مواردو کې چې دې اساسي قانون بل ډول تصریح کړې وي.

۲. در صورتیکه رئیس جمهور ضروری تشخیص دهد.

رئیس ولسی جرگه، از جلسات مشترک شورای ملی ریاست می نماید.

مادهٔ یکصدو پنجم

جلسات شورای ملی علنی می باشد مگر اینکه رئیس مجلس یا حداقل ده نفر از اعضای شورای ملی، سری بودن آنرا در خواست نمایند و مجلس این درخواست را بپذیرد.

هیچ شخصی نمی تواند عنفاً بـه مقر شورای ملی داخل شود.

مادهٔ یکصدو ششم

نصاب هر یک از دو مجلس شورای ملی، هنگام رای گیری با حضور اکثریت اعضا تکمیل می گردد و تصامیم آن با اکثریت آرای اعضای حاضر اتخاذ می شود، مگر در مواردی که این قانون اساسی طور دیگری تصریح نموده باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو سلو اوومه ماده

ملي شوری په کال کښې دوې عادي غونډې دایروي.

د ملي شورې د دواړو جرګو د غونډو د کار موده په کال کې نهه میاشتې ده. د اړتیا په وخت کې شورې کولای شي دا موده اوږده کړي.

د رخصتیو په ورځو کې د ملي شورې فوق العاده غونډې د جمهور رئیس په امر دایرېدای شي.

یو سلو اتمه ماده

د ملي شورې د غړي د مړینې، استعفي، عزل او یا د داسې معلولېدو او معیوبېدو په صورت کښې چې په دایمي توګه د وظیفې د اجراء خنډ شي، د پاتې تقنینیه دورې لپاره د نوي استازي تعیین د قانون له حکمونو سره سم تر سره کېږي.

د ملي شورې د غړیو د حاضرېدو یا نه راتلو سره مربوطې چارې د داخلي وظایفو په اصولو کې تنظیمېږي.

مادهٔ یکصدو هفتم

شورای ملی در هر سال دو اجلاس عادی دایر می کند.

مدت کار هر دو اجلاس شوری، در هر سال نه ماه می باشد. در صورت ایجاب، شوری می تواند این مدت را تمدید کند.

جلسات فوق العادهٔ شوری در ایام تعطیل به امر رئیس جمهور دایر شده می تواند.

مادهٔ یکصدو هشتم

در حالات وفات، استعفا و عزل عضو شورای ملی ویا معلولیت یا معیوبیتی که به طور دایم مانع اجرای وظیفه گردد، تعیین نمایندهٔ جدید برای مدت باقی ماندهٔ دورهٔ تقنینیه، مطابق به احکام قانون صورت میگیرد.

امور مربوط به حضور و غیاب اعضای شورای ملی در اصول وظایف داخلی تنظیم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سلو نهمه ماده

د تقنينيه دورې په وروستني يو كال كې د انتخاباتو د قانون د بدلېدو پيشنهاد د ملي شورې د كار په فهرست كې نشي نيـول كېدلاى.

ماده ٔ يكصدو نهم

پيشنهاد تعديل قانون انتخابات، در يک سال اخير دوره ٔ تقنينيه، در فهرست كار شوراى ملى داخل شده نمى تواند.

شپږم فصل

لويه جرګه

يو سلو لسمه ماده

لويه جرګه د افغانستان د خلكو د ارادې تر ټولو ستر مظهر دى.

لويه جرګه:

۱. د ملي شورې له غړيو؛

۲. د ولايتونو او ولسواليو د جرګو لـه رئيسانو جوړېږي.

وزيران، د سترې محكمې رئيس او غړي او لوى څارنوال كولاى شي د لويې جرګې په غونډو كې بې لـه دې چې د رايې وركولو حق ولري، ګډون وكړي.

فصل ششم

لويه جرگه

ماده ٔ يكصدو دهم

لويه جرگه عالى ترين مظهر اراده ٔ مردم افغانستان مى باشد.

لويه جرگه متشكل است از:

۱. اعضاى شوراى ملى؛

۲. روسـاى شـورا هاى ولايات و ولسواليها.

وزراء، رئيـس و اعضـاى ستره محـكمه و لـوى څـارنوال مـى تـوانند در جلسات لويه جرگه بدون حق رأى اشتراک ورزند.

يو سلو يوولسمه ماده

لويه جرګه پـه لانـديـنيو حـالاتو كـې دايرېږي:

ماده ٔ يكصدو يازدهم

لويه جرگه در حالات ذيل داير مـى گردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. د هېواد د خپلواکۍ، ملي حاکمیت، ځمکنۍ بشپړتیا او سترو مصلحتونو پورې د مربوطو چارو په باب تصمیم نیول؛

۲. ددې اساسي قانون د حکمونو تعدیل؛

۳. ددې اساسي قانون د(نهه شپېتمې) مادې له مخې د جمهور رئیس محاکمه کول.

۱. اتخاذ تصمیم در مورد مسایل مربوط به استقلال، حاکمیت ملـی ، تمامیت ارضی و مصالح علیای کشور؛

۲. تعدیل احکام این قانون اساسی؛

۳. محاکمه رئیس جمهور مطابق بـه حکم مندرج ماده شصت و نهم ایـن قانون اساسی.

یوسلو دولسمه ماده

لویه جرگه په لومړۍ غونډه کې، د غړیو له منځه یو تن د رئیس، یو تن د مرستیال او دوه تنه د منشي او نایب منشي په توګه ټاکي.

مادهٔ یکصدو دوازدهم

لویه جرگه در اولین جلسه، از میـان اعضا یک نفر را به حیث رئیس و یک نفر را بحیث معاون و دو نفر را بحیث منشی و نایب منشی انتخاب می کند.

یو سلو دیارلسمه ماده

د لویې جرګې نصاب د رایې اخیستو پـه وخت کې د غړیو پـه اکثریت سـره بشپړېږي.

د لـویې جـرګې تصـمیمونه، له هغو مـواردو پرتـه چــې پــه دې اسـاسي قـانون کـې صـریحاً ذکـر شوي، د ټولو غړیو د رایو په اکثریـت، نیول کېږي.

مادهٔ یکصدو سیزدهم

نصـاب لـویه جرگـه هنگـام رای دهی، با حضور اکثریت اعضا تکمیـل می گردد.

تـصامیـم لـویه جـرگـه، جـز در مـواردی کـه در ایـن قـانون اسـاسی صـریحاً ذکـر گـردیده، با اکـثریت آرای کل اعـضا اتخـاذ می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سلو څوارلسمه ماده

د لويې جرګې بحثونه علني دي، مګر دا چې د غړيو څلورمه برخه يې د سريتوب غوښتنه وکړي او لويه جرګه دا غوښتنه ومني.

يو سلو پنځلسمه ماده

د لويې جرګې د جريان په وخت کښې د دې اساسي قانون د(يوسلويوومې) او (يوسلو دويمې) مادې مندرج احکام د هغې د غړيو په باب تطبيقېږي.

اووم فصل

قضاء

يو سلو شپاړسمه ماده

قضائيه قوه د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت خپلواک رکن دی.

قضائيه قوه له يوې سترې محکمې، د استيناف له محکمو او ابتدائيه محکمو څخه جوړه ده چې تشکيلات او واکونه يې د قانون له لارې تنظيمېږي.

ستره محکمه د ستر قضايي ارګان په توګه د افغانستان د اسلامي جمهوريت

مادهٔ يکصدو چهاردهم

مباحثات لويه جرگه علنی می باشد مگر اينکه يک ربع اعضا سری بودن آنرا در خواست نمايند و لويه جرگه اين درخواست را بپذيرد.

مادهٔ يکصدو پانزدهم

در هنگام داير بودن لويه جرگه، احکام مندرج مواد يکصدو يکم و يکصدو دوم اين قانون اساسی، در مورد اعضای آن تطبيق می گردد.

فصل هفتم

قضاء

مادهٔ يکصدو شانزدهم

قوهٔ قضائيه رکن مستقل دولت جمهوری اسلامی افغانستان می باشد.

قوهٔ قضائيه مرکب است از يک ستره محکمه، محاکم استيناف و محاکم ابتدائيه که تشکيلات و صلاحيت آنها توسط قانون تنظيم می گردد.

ستره محکمه به حيث عاليترين ارگان قضائی دررأس قوهٔ قضائيهٔ جمهوری

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قضائيه قوې په سرکې ځای لري.

یو سلو اوه لسمه ماده

ستره محکمه نه تنه غړي لري چې د جمهور رئیس له خوا د ولسي جرګې په تاييد او ددې اساسي قانون د(پنځوسمې) مادې د وروستي فقرې او د(یو سلو اتلسمې) مادې د حکمونو په رعایت په پیل کې په دې ترتیب ټاکل کيږي:

درې تنه د څلورو کلونو لپاره، درې تنه د اووکلونو لپاره او درې تنه د لسو کلونو لپاره.

وروستنۍ ټاکنې د لسو کلونو لپاره دي.

د غړیو ټاکل د دوهم ځل لپاره جواز نه لري.

جمهور رئیس د سترې محکمې یو غړی د سترې محکمې د رئیس په توګه ټاکي.

د سترې محکمې غړي ددې اساسي قانون په(یوسلواوه ویشتمې) مادې کې له راغلي حالت پرته، د خدمت ددورې ترپایه

اسلامي افغانستان قرار دارد.

مادهٔ یکصدو هفدهم

ستره محکمه مرکب است از نه عضو که از طرف رئیس جمهور با تأیید ولسي جرگه و با رعایت احکام مندرج فقرهٔ آخر مادهٔ پنجاهم و مادهٔ یکصدو هجدهم این قانون اساسی در آغاز به ترتیب ذیل تعیین میگردند:

سه نفر برای مدت چهار سال، سه نفر برای مدت هفت سال و سه نفر برای مدت ده سال.

تعیینات بعدی برای مدت ده سال می باشد.

تعیین اعضا برای بار دوم جواز ندارد.

رئیس جمهور یکی از اعضا را به حیث رئیس ستره محکمه تعیین می کند.

اعضای ستره محکمه به استثنای حالت مندرج مادهٔ یکصدو بیست و هفتم این قانون اساسی، تا ختم دورهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

له خپلو وظیفو څخه نه عزلیږي.

یو سلو اتلسمه ماده

د ستري محکمې غړی باید لاندیني شرایط ولري:

۱. د ټاکلو په وخت کې د رئیس او غړو عمرتر څلوېښتو کلو لږ نه وي؛

۲. د افغانستان تبعه وي؛

۳. په حقوقي یا فقهي علومو کې لوړې زده کړې او د افغانستان په قضایي نظام کې تخصص او کافي تجربه ولري؛

۴. د ښه سیرت او نیک شهرت لرونکی وي؛

۵. د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومیت محکوم شوی نه وي؛

۶. د وظیفې د تصدۍ په وخت کې په هیڅ سیاسي ګوند کې غړیتوب ونه لري.

یو سلو نولسمه ماده

د ستري محکمې غړي د وظیفې تر پیل

خدمت ازوظایف شان عزل نمی شوند.

مادهٔ یکصدو هجدهم

عضو ستره محکمه واجد شرایط ذیل می باشد:

۱. سن رئیس و اعضا در حین تعیین از چهل سال کمتر نباشد؛

۲. تبعهٔ افغانستان باشد؛

۳. در علوم حقوقی و یا فقهی تحصیلات عالی و در نظام قضائی افغانستان تخصص و تجربهٔ کافی داشته باشد؛

۴. دارای حسن سیرت و شهرت نیک باشد؛

۵. از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد؛

۶. در حال تصدی وظیفه در هیچ حزب سیاسی عضویت نداشته باشد.

مادهٔ یکصدو نزدهم

اعضای ستره محکمه قبل از اشغال

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکي، د جمهور رئيس په وړانــدې دا لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

«د لوی خدای ﷻ په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپيڅلي دين له احکامو، پــه دې اساسي قانون او نورو قوانينو کې له راغلو نصوصو سره سم حق او عدالت تأمين او د قضاء وظيفه په بشپړ امانت، صداقت او بې طرفي اجراء کړم.»

يو سلو شلمه ماده

د قضائيه قوې په صلاحيت کې په ټولــو هغو دعوو غور شامل دی، چې د دولــت په شمول د حقيقي يا حکمي اشخاصو له خوا د مدعي يا مدعي عليه پــه حيــث د قانون له حکمونو سره سم د محکمې پــه وړاندې اقامه شي.

يو سلو يو ويشتمه ماده

له اساسي قانون سره د قوانينــو، تقنينــي فرمانونو، بين الدول معاهدو او بين المللي ميثاقونو دمطابقت څېړل دحکومــت يــا مـــحــاکــمو په غوښتنه او دهغو تفسير

وظيفه، حلف آتي را در حضور رئيس جمهور بجا مي آورند:

بسم الله الرحمن الرحيم

« بنام خداوند بزرگ ﷻ سوگند يــاد مي کنم که حق و عدالت را بر طبــق احکام دين مقدس اسلام، نصوص ايــن قانون اساسي و ساير قوانين افغانســتان تأمين نموده، وظيفهٔ قضاء را با کمــال امانت صداقت وبی طرفي اجرا نمايم.»

مادهٔ يکصدو بيستم

صلاحيت قوه قضائيه شامل رســيدگي به تمام دعاوی است کــه از طــرف اشخاص حقيقي يا حکمي، بــه شمول دولت به حيث مدعي يا مدعي عليه در پيشگاه محکمه مطابق به احکام قانون اقامه شود.

مادهٔ يکصدو بيست و يکم

بررسي مطابقت قوانين، فرامين تقنيني، معاهدات بين الدول و ميثاق های بين-المللي با قانون اساسي و تفسير آنها بر اساس تقاضای حکومت و يا مــحاکم،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقانون له حکمونو سره سم دستري محکمې صلاحیت دی.

یو سلو د وه ویشتمه ماده

هېڅ قانون نشي کولای په هېڅ حال کې، کومه قضیه یا ساحه په څه ډول چې پــه دې فصل کې تحدید شوې د قضائیه قوې له صلاحیت څخه وباسي او بل مقام ته یې وسپاري.

دا حکم د هغو خاصو محکمو چې ددې اساسي قانون په(نهه شپېتمې، اته اویایمې او یو سـلو اوه ویـشتمې) مادو کې راغلې او په مربوطو قضیوکې د نظامي محکمو د تشکیل مانع نه ګرځي.

ددې ډول محکمو تشکیل او صلاحیت د قانون له لیارې تنظیمېږي.

یو سلو درویشتمه ماده

ددې اساسي قانون د حکمونو په رعایت د محکمو په تشکیل، صلاحیت او اجراآتو پورې مربوط قواعد او په قاضیانو پــورې مربوطې چـارې د قـانون لـه لیـارې تنظیمېږي.

مطابق به احکام قـانون از صـلاحیت ستره محکمه می باشد.

مادهٔ یکصدو بیست و دوم

هیچ قانون نمی تواند در هیچ حالـت، قضیه یا ساحه یی را از دایرهٔ صلاحیت قوهٔ قضائیه به نحوی که در این فصل تحدید شده، خارج بسازد و به مقـام دیگر تفویض کند.

این حکم مانع تشکیل محاکم خـاص منـدرج مـواد شصـت و نهـم، هفتادوهشتم و یکصدو بیست و هفتم این قانون اساسی و محاکم عسکری در قضایای مربوط به آن نمی گردد.

تشکیل و صلاحیت این نوع محـاکم توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ یکصدو بیست و سوم

با رعـایت احـکـام ایـن قـانون اساسی، قواعـد مربوط به تشـکیل، صلاحیت و اجراآت محاکم و امـور مـربوط به قضات توسط قانون تنظیم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سلو څليريشتمه ماده

د قضائيه قوې د مامورينو او نورو اداري کار کوونکيو په برخه کې، د دولت د مامورينو اونورو اداري کار کوونکيو د مربوطو قوانينو حکمونه نافذ دي خو تقرر، انفکاک، ترفيع، تقاعد، مجازات او مکافات يې د سترې محکمې له خوا له قانون سره سم تر سره کېږي.

مادهٔ يکصدو بيست و چهارم

در مورد مامورين و ساير کارکنان اداری قوهٔ قضائيه، احکام قوانين مربوط به مامورين و ساير کار کنان اداری دولت نافذ می باشد ولی تقرر، انفکاک، ترفيع، تقاعد، مجازات و مکافات شان توسط ستره محکمه مطابق به احکام قانون صورت می گيرد.

يو سلو پنځه ويشتمه ماده

د قضائيه قوې بودجه د حکومت په مشوره د سترې محکمې له خوا تر تيبېږي او د دولت د بودجې د يوې برخې په توګه د حکومت له خوا ملي شورى ته وړاندې کېږي.
د قضائيه قوې د بودجې تطبيق د سترې محکمې صلاحيت دى.

مادهٔ يکصدو بيست و پنجم

بودجهٔ قوهٔ قضائيه به مشورهٔ حکومت از طرف ستره محکمه ترتيب گرديده، به حيث جزء بودجهٔ دولت،توسط حکومت به شورای ملی تقديم می شود.
تطبيق بودجهٔ قوهٔ قضائيه از صلاحيت ستره محکمه می باشد.

يو سلو شپږويشتمه ماده

د سترې محکمې غړي، د خدمت د دورې تر پای ته رسېدو وروسته، د پاتې ژوند په موده کې د خدمت د دورې له

مادهٔ يکصدو بيست و ششم

اعضای ستره محکمه بعد از ختم دورهٔ خدمت برای بقيهٔ مدت حيات از حقوق مالی دورهٔ خدمت مستفيد

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالي حقوقو څخه برخمن کېږي، پــه دې شرط چې په دولتـــي او سياســـي چــارو بوخت نشي.

مــی شـــوند مـــشروط بر اینکه به مـــشاغل دولـــتی و سیاســـی اشتغال نورزند.

يو سلو اووه ويشتمه ماده

كه چېرې د ولسي جرګې تـر دريـيمې برخې زيات غړي، د سترې محکمـــې د رئيس يا غړيو محاکمه د وظيفوي جرم يا د جنايت د ارتکاب د اتهام پـر اســـاس وغواړي او ولسي جرګه دا غوښتنه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اکثريت تصويب کړي، متهم له وظـــيفې څخه عزل او موضوع خاصې محکمې ته سپارل کېږي.
د محکمـــې تشـــکيل او د محـــاکمې طـــرزالـــعمل د قـــانون پـــه وســـيله تنظيمېږي.

مادهٔ يكصدو بيست و هفتم

هر گاه بیش از یک ثلث اعضای ولسی جرگه، محاکمهٔ رئیس یا عضو ســـتره محکمه را بر اساس اتهام به جرم ناشی از اجـــرای وظـــيفه يا ارتکاب جنایت تقاضا نماید وولســـی جرگه این تقاضا را با اکثریت دو ثلـــث کـــل اعضـــا تصـــويب كـــند، متهم از وظیفه عزل و موضـــوع به محکمهٔ خاص محول می گردد.
تشكيل محـــــكمه و طـــرز العمـــل محـــاکمه، توسط قانون تنظـــیم مـــی گردد.

يو سلو اته ويشتمه ماده

د افغانستان په محکمو کې محاکمه پـــه علني ډول دايرېږي او هر څوک حق لري د قانون له حکمونو سره سم په هغې کې ګډون وکړي.

مادهٔ يكصدو بيست و هشتم

در محاکم افغانستان، محاکمه بصورت علنی دایر می گردد و هر شخص حق دارد با رعایت احکـــام قـــانون در آن حضور یابد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکمه کولای شي، په داسې حالاتو کې چې په قانون کې څرګند شوي يا د محاکمې سري توب ضروري وګڼل شي، سري غونډې دايرې کړي خو د حکم اعلان بايد علني وي.

يو سلونهه ويشتمه ماده

محکمه مکلفه ده د خپل صادر کړي حکم اسباب په فيصله کې ذکر کړي.
د محکمو د ټولو قطعي فيصلو عملي کول واجب دي خو د شخص د مرګ د حکم په حالت کې د جمهور رئيس منظوري شرط ده.

يو سلو دېرشمه ماده

محکمې تر غور لاندې قضاياوو کې ددې اساسي قانون او نورو قوانينو حکمونه تطبيقوي.
که دغور لاندې قضاياوو له جملې څخه د کومې قضيې لپاره په اساسي قانون او نورو قوانينو کې حکم موجود نه وي، محکمه د حنفي فقهې د احکامو له مخې او په هغو حدودو کې دننه چې دې اساسي قانون

محکمه می تواند در حالاتی که در قانون تصریح گردیده، یا سری بودن محاکمه ضروری تشخیص گردد، جلسات سری دایر کند ولی اعلام حکم باید به هر حال علنی باشد.

مادهٔ یکصدو بیست و نهم

محکمه مکلف است اسباب حکمی را که صادر می نماید، در فیصله ذکر کند.
تمام فیصله های قطعی محاکم واجب-التعمیل است مگر در حالت حکم به مرگ شخص که مشروط به منظوری رئیس جمهور می باشد.

مادهٔ یکصدو سی ام

محاکم در قضایای مورد رسیدگی، احکام این قانون اساسی وسایر قوانین را تطبیق می کنند.
هر گاه برای قضیه یی از قضایای مورد رسیدگی، در قانون اساسی و سایر قوانین،حکمی موجود نباشد، محاکم به پیروی از احکام فقه حنفی و در داخل حدودی که این قانون اساسی وضع

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاكلي، قضيه په داسې ډول حل او فصل كوي چې عدالت په ډېره ښه توګه تامين كړي.

نموده، قضيه را به نحوی حل و فصل می نمایند که عدالت را به بهترین وجه تأمين نمايد.

يو سلو يو دېرشمه ماده

محكمې د اهل تشيع لپاره په شخصيه احوالو پورې مربوطو قضاياوو كې د تشيع د مذهب حكمونه د قانون له احكامو سره سم تطبيقوي.

په نورو دعوو كې هم كه په دې اساسي قانون يا نورو قوانينو كې حكم موجود نه وي، محكمې قضيه ددې مذهب له حكمونو سره سم حل او فصل كوي.

ماده' يكصدو سی و يكم

محاكم برای اهل تشيع، در قضايای مربوط به احوال شخصيه، احكام مذهب تشيع را مطابق به احكام قانون تطبيق می نمايند.

در ساير دعاوی نيز اگر در اين قانون اساسی و قوانين ديگر حكمی موجود نباشد، محاكم قضيه را مطابق به احكام اين مذهب حل و فصل می نمايند.

يو سلو دو دېرشمه ماده

قاضيان د سترې محكمې په پيشنهاد او د جمهور رئيس په منظورۍ ټاكل كېږي.

د قاضيانو مقرري، تبديلي،ترفيع، مواخذه او د تقاعد پيشنهاد د قانون له حكمونو سره سم د سترې محكمې صلاحيت دی.

ستره محكمه د اجرايي او قضايي چارو د ښه تنظيم او د لازمو اصلاحاتو د

ماده' يكصد و سی و دوم

قضات به پيشنهاد ستره محكمه و منظوری رئيس جمهور تعيين می گردند.

تقرر، تبدل، ترفيع، مواخذه و پيشنهاد تقاعد قضات مطابق به احكام قانون از صلاحيت ستره محكمه می باشد.

ستره محكمه بمنظور تنظيم بهتر امور اجرايي و قضايي و تأمين اصلاحات

(c) ketabton.com: The Digital Library

تأمين لپاره، د قضائيه قوې، عمومي اداري آمريت تأسيسوي.

يو سلو دري دېرشمه ماده

که قاضي د جنايت په ارتکاب متهم شـي ستره محکمه د قانون له حکمونو سره سم د قاضي پر حالت غور کوي. که سـتره محکمه د ده د دفاع تر اورېدلو وروسـته اتهام وارد وبولي جمهور رئيس ته يې د عزل پيشنهاد کوي د جمهور رئيس لـه منظورۍ وروسته متهم قاضي له وظـيفې څخه عزل او د قانون له حکمونو سره سم جزا ورکول کېږي.

يو سلو څلور دېرشمه ماده

د جرمونو کشف د پوليس په وسيله او د جرمونو تحقيق او په محکمه کې پر متهم باندې د دعوا اقامه د څارنوالۍ له خوا، د قانون له احکامو سره سم کېږي.

څارنوالي د اجرائيه قوې برخه ده او پـه خپلو اجراآتو کې استقلال لري.

د څارنوالۍ تشکيل، صلاحيت او د اجراآتو څرنګوالی د قانون له لیارې تنظيمېږي.

لازم،آمريت عمومي اداری قوهٔ قضائيه را تأسيس می نمايد.

مادهٔ يکصدو سی و سوم

هر ګاه قاضی به ارتکاب جنايت متهم شود،ستره محکمه مطابق بـــه احکـــام قانون به حالت قاضی رسيدګی نموده، پس از استماع دفاع او، در صورتيکه ستره محکمـــه اتهـــام را وارد بدانـــد پيشنهاد عزلش را به رئـــيس جمهـــور تقديم و با منظوری آن از طرف رئـــيس جمهور، قاضی متهم از وظيفه معزول و مطابق به احکام قانون مجازات می شود.

مادهٔ يکصدو سی و چهارم

کشف جرايم، توسط پوليس و تحقيـــق جرايم و اقامهٔ دعوا عليـــه مـــتهم در محکمه، از طرف څارنوالی مطابق بـــه احکام قانون صورت می ګيرد.

څارنوالی جـــزء قـــوه اجرائيـــه و در اجراآت خود مستقل می باشد.

تشکيل، صلاحيت و طـــرز فعاليـــت څارنوالی توسط قانون تنظيم می ګردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وسله والو خواکونو ، پولیسو او د ملـي امنیت کار کوونکیو د وظیفوي جرمونو کشف او تحقیق د خاص قانون له لیارې تنظیمېږي.

يو سلو پنځه دېرشمه ماده

که د دعوې لوری په هغه ژبه چې محاکمه پرې کېږي ونه پوهېږي، د قضیې پر موادو او اسنادو د اطلاع او په محکمه کې پـه خپله مورنۍ ژبه د خبرو کولـو حـق د ترجمان په وسیله ورته تامینېږي.

اتم فصل

اداره

يو سلو شپږ دېرشمه ماده

د افغانستان د اسلامي جمهوریت اداره د مرکـزي اداري او محـلي ادارو د واحدونو پر اساس له قانون سـره سـم تنظیمېږي.

مرکزي اداره پر څينو اداري واحـدونو وېشل کېږي چې د هرې يوې په سـرکې يو وزير وي.

د محلي اداري واحـد ولايـت دی.

کشف و تحقیق جرایم وظیـفوی منسوبین قـوای مسـلح ، پـولیس و مؤظفین امنیت ملی، توسط قانون خاص تنظیم می گردد.

مادهٔ یکصدو سی و پنجم

اگر طرف دعوا زبانی را که محاکمـه توسط آن صورت می گیرد، نداند، حق اطلاع به مواد و اسناد قضیه و صحبت در محکمه به زبـان مـادری توسـط ترجمان برایش تأمین می گردد.

فصل هشتم

اداره

ماده یکصدو سی و ششم

ادارهٔ جمهوری اسلامی افغانستان بـر اساس واحد هـای ادارهٔ مرکـزی و ادارات محلی، طبق قانون، تنظیم مـی گردد.

ادارهٔ مرکزی به یک عده واحد هـای اداری منقسم می گردد که در رأس هر کدام یک نفر وزیر قرار دارد.

واحد ادارهٔ مـحلی، ولایت است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولايتونو او مربوطه ادارو شمېر، ساحه، برخې او تشکيلات د نفوسو د شمېر، ټولنيزې او اقتصادي وضعې او جغرافيايي موقعيت پر اساس د قانون له لياري تنظيمېږي.

تعداد، ساحه، اجزا و تشکيلات ولايات و ادارات مربوط، بر اساس تعداد نفوس، وضع اجتماعی و اقتصادی و موقعيت جغرافيايی توسط قانون تنظيم می گردد.

يو سلو اوه دېرشمه ماده

حکومت د مرکزيت د اصل په ساتلو سره د اقتصادي، ټولنيزو او فرهنگي چارو د ګړندي کولو او ښه والي او د ملي ژوند په پر مختگ کې د خلکو د لازياتي ونډې اخيستو په منظور، لازم صلاحيتونه د قانون له حکمونو سره سم محلي اداري ته سپاري.

مادهٔ يکصدو سی و هفتم

حکومت با حفظ اصل مرکزيت به منظور تسريع و بهبود امور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و سهم گيری هرچه بيشتر مردم در انکشاف حيات ملي،صلاحيت های لازم را مطابق به احکام قانون ، به ادارهٔ محلي تفويض مي نمايد.

يو سلو اته دېرشمه ماده

په هر ولايت کې يوه ولايتي جرګه جوړېږي.

د ولايتي جرگې غړي له قانون سره سم د نفوسو په تناسب، د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې د ولايت د اوسېدونکو له خوا د

مادهٔ يکصدو سی و هشتم

در هر ولايت يک شورای ولايتی تشکيل ميشود.

اعضای شورای ولايتی، طبق قانون، به تناسب نفوس، از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم از طرف ساکنين ولايت برای

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلورو کلونو لپاره ټاکل کېږي.
ولايتي جرګه له خپلو غړيو څخه يو تن د رئيس په توګه ټاکي.

مدت چهار سال انتخاب می گردند.
شورای ولايتی يک نفر از اعضای خود را به حيث رئيس انتخاب می نمايد.

يو سلونهه دېرشمه ماده

ولايتي جرګه د دولت د پرمختيايي هدفونو په تأمين او د ولايت د چارو په ښه کولو کې لکه څنګه چې په قوانينو کې څرګنده شوې، برخه اخلي او په ولايت پورې د مربوطو چارو په باب مشوره ورکوي.
ولايتي جرګه خپلې وظيفې د محلي ادارې په مرسته سرته رسوي.

ماده' يکصدو سی و نهم

شورای ولايتی در تأمين اهداف انکشافی دولت و بهبود امور ولايت به نحوی که در قوانين تصريح می گردد، سهم گرفته و در مسايل مربوط به ولايت مشوره می دهد.
شورای ولايتی وظايف خود را با همکاری اداره' محلی اجرا می نمايد.

يو سلو څلوېښتمه ماده

د محلي ادارې د چارو د سمون او په هغې کې د خلکو د فعالې ونډې اخيستو د تأمين په مقصد، په ولسواليو او کليو کې د قانون له حکمونو سره سم جرګې جوړېږي.
ددې جرګو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې د سيمې د اوسېدونکو له خوا د

ماده' يکصدو چهلم

برای تنظيم امور و تأمين اشتراک فعال مردم در اداره' محلی ، در ولسوالی ها و قريه ها، مطابق به احکام قانون، شوراها تشکيل می گردند.
اعضای اين شورا ها از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم از طرف ساکنين محل برای مدت سه سال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریو کلونو لپاره ټاکل کېږي.
په محلي جرګو کې د کوچيانو ګډون د قانون له حکمونو سره سم تنظيمېږي.

يو سلو يو څلوېښتمه ماده

د ښاري چارو د اداري لپاره ښاروالي تشکيلېږي.
ښاروال او د ښاري مجلسونو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابېږي.
په ښاروالیو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظيمېږي.

يو سلو دوه څلوېښتمه ماده

دولت ددې اساسي قانون د حکمونو د تعميل او د مندرجو ارزښتونو د تأمين لپاره لازمې اداري جوړوي.

نهم فصل

اضطراري حالت

يو سلو دري څلوېښتمه ماده

که د جګړې، د جګړې د خطر، وخيم اغتشاش او طبيعي آفاتو او يا ورته حالت له امله د خپلواکۍ او ملي ژوند

انتخاب می شوند.
سهم گیری کوچیان در شورا های محلی مطابق به احکام قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ یکصدو چهل و یکم

برای ادارهٔ امور شهری، شاروالی تشکیل می شود.
شاروال و اعضای مجالس شاروالی، از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب می شوند.
امور مربوط به شاروالیها توسط قانون تنظیم می گردند.

مادهٔ یکصدو چهل و دوم

دولت به مقصد تعمیل احکام و تأمین ارزشهای مندرج این قانون اساسی، ادارات لازم را تشکیل می نماید.

فصل نهم

حالت اضطرار

مادهٔ یکصدو چهل و سوم

هر گاه به علت جنگ، خطر جنگ، اغتشاش وخیم، آفات طبیعی و یا حالت مماثل، حفظ استقلال و حیات ملی از

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتنه په هغه طريقه چې په اساسي قـــانون كې ټاكل شــوي، ناشــوني وګرځـــي د جمهور رئيس له خوا د ملي شــورى پـــه تأييد د هيواد په ټولو او يا ځينې برخو كې اضطراري حالت اعلانيږي.

كه اضطراري حالت تر دوو مياشتو زيات دوام ومومي، د اوږدولو لپاره يې د ملـــي شورى موافقه شرط ده.

مجرايي كه در قانون اساسى تعين شده، نا ممكن گردد، حالـت اضـــطرار از طرف رئيس جمهور با تأييد شـــوراى ملى در تمام يا بعضى از ساحات كشور اعلان مى شود.

هـــر گـــاه حـــالت اضـــطرار بيش از دو ماه دوام نمايد، براى تمديـــد آن، مـــوافقت شوراى ملى شرط است.

يو سلو څلورڅلوېښتمه ماده

په اضطراري حالت كې جمهـــور رئـــيس كولاى شي د ملي شـــورى او د ســـترې محكمې له رئيسانو سره په مشوره، د ملي شورې ځيني صلاحيتونه حكومت ته انتقال كړي.

مادهٔ يكصدو چهل و چهارم

در حالت اضطرار رئيس جمهور مـــى توانـــد به مـــشورهٔ رؤساى شـــوراى ملـــى و ســـتره محكمـــه، بعضـــى از صلاحيت هاى شـــوراى ملـــى را بـــه حكومت انتقال دهد.

يو سلو پنځه څلوېښتمه ماده

په اضطراري حالت كې جمهـــور رئـــيس كولاى شي چې د ملي شورى او د سترې محكمې د رئيسانو تر تأييـــد وروســـته د اساسي قانون لاندينې حكمونه وځنډوي او يا قيود پرې ولګوي:

۱. د اوه ويشتمې مادې دوهمه فقره؛

مادهٔ يكصدو چهل و پنجم

در حالت اضطرار، رئيس جمهور مـــى تواند بعد از تأييد رؤساى شوراى ملى و ستره محكمه، تنفيذ احكام ذيـــل را معطل بسازد و يا برآن ها قيودى وضع نمايد:

۱. فقرهٔ دوم مادهٔ بيست و هفتم؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. شپږ دېرشمه ماده؛

۳. د اوه دېرشمې مادې دویمه فقره؛

۴. د اته دېرشمې مادې دویمه فقره.

۲. مادهٔ سی و ششم؛

۳. فقرهٔ دوم مادهٔ سی و هفتم؛

۴. فقرهٔ دوم مادهٔ سی و هشتم.

یو سلو شپږ څلوېښتمه ماده

د اضطرار په حالت کې اساسي قانون نــه تعدیلېږي.

مادهٔ یکصدو چهل و ششم

در حالت اضطرار، قانون اساسی تعدیل نمی شود.

یو سلو اوه څلوېښتمه ماده

که چېرې د جمهوري ریاست دوره او یا د ملي شورې تقنیني دوره د اضطرار پــه حالت کې پای تــه ورســېږي، د نویــو انتخاباتو تر سره کېــدل ځنډېــږي او د جمهور رئیس او ملي شورې د غړیــو د خدمت موده تر څلورو میاشــتو پــورې، تمدیدېږي.

که اضــــطراري حــالت تــر څلــورو میاشتو زیات اوږد شــي، لــــویه جرګه د جمهــور رئیس لــه خــوا راغونډېلــه کېږي.

د اضطراري حالت تر پای تــه رسېدو وروسته، د دوو میاشتو دننـــه انتخابـــات کېږي.

مادهٔ یکصدو چهل و هفتم

هر گـــاه دورهٔ ریـــاست جمهوری و یا دورهٔ تقنینیهٔ شـــــورای ملـــی در حالت اضطرار ختم شـــود، اجـــرای انتخابات جـــدید ملتوی گذاشته شده، مدت خـــــدمت رئـیس جمهـــور و اعضای شورای ملی تا چهار ماه تمدید می شود.

هر گـــاه حـــالت اضـــطرار بـیش از چـــهار ماه دوام نـــماید لـــویه جرگه از طرف رئیس جمهور دعـــوت مـــی شود.

بعد از ختم حالت اضطرار، در خـــلال مدت دو ماه، انتخابات بر گزار مـــی گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو سلو اته څلوېښتمه ماده

د اضطراري حالت په پای ته رسېدو سره هغه اقدامات چې ددې اساسي قانون د(یوسلو څلورڅلوېښتمې او یو سلو پنځه څلوېښتمې) مادې له مخې شوي، بې له ځنډه له اعتباره لوېږي.

لسم فصل

تعدیل

یو سلو نهه څلوېښتمه ماده

د اسلام د سپېڅلي دین له حکمونو څخه د پیروي اصل او اسلامي جمهوري نظام نه تعدیلېږي.

د اتباعو د اساسي حقوقو تعدل یوازې د هغوی د حقوقو د ښېګڼې په منظور جواز لري.

د دې اساسي قانون د نورو موادو تعدیل د زمان د غوښتنو او تجربو له مخې ، ددې اساسي قانون د اوه شپېتمې او یو سلو شپږ څلوېښتمې مادې داحکامو په رعایت سره، د جمهور رئیس یا د ملي

مادهٔ یکصدو چهل و هشتم

در ختم حالت اضطرار، اقداماتی که بر اساس مواد یکصدو چهل و چهارم ویکصدو چهل و پنجم این قانون اساسی به عمل آمده، بلا فاصله از اعتبار ساقط میگردند.

فصل دهم

تعدیل

مادهٔ یکصدو چهل و نهم

اصل پیروی از احکام دین مقدس اسلام و نظام جمهوری اسلامی تعدیل نمی شوند.

تعدیل حقوق اساسی اتباع صرف بمنظور بهبود حقوق آنان مجاز می باشد.

تعدیل دیگر محتویات این قانون اساسی، نظر به تجارب و مقتضیات عصر، با رعایت احکام مندرج مواد شصت و هفتم و یکصدو چهل و ششم این قانون اساسی، با پیشنهاد رئیس جمهور یا اکثریت اعضای

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوري د اکثریت په پیشنهاد کېږي.

شورای ملی صورت می گیرد.

یو سلو پنځوسمه ماده

د تعدیل د پیشنهاد لپاره د جمهور رئیس په فرمان د حکومت، ملي شورى او ستري محکمې د غړیو له منځه، یو هیئت جوړېږي او د تعدیل طرح تیاروي.

د تعدیل د تصویب لپاره، د جمهور رئیس په فرمان او د لويې جرګې د فصل له حکمونو سره سم لويه جرګه دایرېږي.

که لويه جرګه د ټولو غړیو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اکثریت د تعدیل طرح تصویب کړي، د جمهور رئیس تر توشیح وروسته نافذېږي.

مادهٔ یکصدو پنجاهم

به منظور اجرای پیشنهاد تعدیل، هیئتی از بین اعضای حکومت ، شورای ملی و ستره محکمه به فرمان رئیس جمهور تشکیل گردیده، طرح تعدیل را تهیه می کند.

برای تصویب تعدیل، لویه جرگه بر اساس فرمان رئیس جمهور و مطابق به احکام فصل لویه جرگه دایر می گردد.

هر گاه لویه جرگه با اکثریت دو ثلث کل اعضا طرح تعدیل را تصویب کند، بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ می گردد.

یو ولسم فصل

متفرقه حکمونه

یوسلو یوپنځوسمه ماده

جمهور رئیس، د جمهور رئیس مرستیالان، وزیران او د ستري محکمې رئیس او غړي، لوی څارنوال، د مرکزي بانک او ملي امنیت رئیسان، والیان او

فصل یازدهم

احکام متفرقه

مادهٔ یکصدو پنجاه و یکم

رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور، وزرا، رئیس و اعضای ستره محکمه، لوی خارنوال، رؤسای بانک مرکزی و امنیت ملی، والیان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاروالان د خپلې وظيفې په وخت کښې نشي کولای له دولت سره هيڅ ډول انتفاعي معامله تر سره کړي.

شاروالها در مدت تصدی وظيفه نمی توانند هيچ معاملهٔ انتفاعی را با دولت انجام دهند.

يو سلو دو پنځوسمه ماده

جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان،وزيران، د ملي شورى او سترې محکمې رئيسان او غړي، لوی څارنوال او قاضيان نشي کولای د وظيفې د تصدی په موده کې نور مشاغل ولري.

مادهٔ يکصدو پنجاه و دوم

رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضای شورای ملی و ستره محکمه، لوی څارنوال و قضات نمی توانند در مدت تصدی وظيفه به مشاغل ديگری اشتغال ورزند.

يو سلو دري پنځوسمه ماده

قاضيان، څارنوالان، د وسله والو خواکونو او پوليسو منصبداران او د ملي امنيت کار کوونکي نشي کولی د وظيفې د تصدی په موده کې په سياسي گوندونو کې غړيتوب ولري.

مادهٔ يکصدو پنجاه و سوم

قضات، څارنوالان، صاحب منصبان قوای مسلح و پوليس و منسوبين امنيت ملی، در مدت تصدی وظيفه نمی توانند در احزاب سياسی عضويت داشته باشند.

يو سلو څلورپنځوسمه ماده

د جمهور رئيس، د جمهور رئيس د مرستيالانو، وزيرانو او سترې محکمې د غړو او لوی څارنوال شتمني، د خدمت تر دورې وړاندې او وروسته، د هغه اورگان په وسيله چې قانون يې ټاکي

مادهٔ يکصدو پنجاه و چهارم

دارايی رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، اعضای ستره محکمه و لوی څارنوال قبل و بعد از دورهٔ خدمت، توسط ارگانی که در قانون تعيين می گردد،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثبت، خپرل کېږي او خپرېږي.

ثبت، رسیدگی و نشر می شود.

یو سلو پنځه پنځوسمه ماده

د جمهور رئیس مرستیالانو، وزیرانـــو، د ملي شورى رئیسانو او غړیـــو، دســـترې محکمې غړیو او لوی څارنوال ته د قانون له حکمونو سره سم، مناسب معاش ټاکل کېږي.

ماده' یکصدو پنجاه و پنجم

برای معاونین رئـیس جمهـور، وزرا، رؤسا و اعضای شورای ملی و ســتره محکمه، قضات و لـــوی څـــارنوال مطابق به احکام قانون معاش مناســـب تعین می گردد.

یو سلو شپږ پنځوسمه ماده

د هــر ډول انتخاباتو د څارنې او اداري او پــه هېواد کې د خلکو عمومي رایو ته د مراجعې لپـــاره د انتخابـــاتو مســـتقل کمېسیون د قانون له حکمونو سره ســـم جوړېږي.

ماده' یکصدو پنجاه و ششم

کمیسیـون مستقل انتخابات برای اداره و نظارت بر هـــر نـــوع انتخابـــات و مراجعه به آرای عمومی مردم در کشور مطابق به احکام قانون تشـــکیل مـــی گردد.

یو سلو اوه پنځوسمه ماده

د اســـاسي قـــانون پـــر تطبیـــق د څـــارنې خـــپلواک کـــمېسیون د قـــانون لـــه حـــکم ســـره ســـم تشکیلېږي.

ددې کـــمېسیون غـــړي د جـــمهور رئیس له خوا دولسي جرګې پـــه تأییـــد تعینېږي.

ماده' یکصدو پنجاه و هفتم

کـــمیسیون مـــستقل نـــظارت بـــر تطبیق قـــانون اســـاسی مـــطابق به احـــکام قـــانون تشـــکیل مـــی گردد.

اعضای این کمیسیون از طرف رئـیس جمهور به تاید ولسی جرگه تعین می گردند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولسم فصل

انتقالي حکمونه

یوسلو اته پنځوسمه ماده

د ملت دبابا لقب او هغه امتیازونه چې د ۱۳۸۱ هجري شمسي کال د اضطراري لويې جرګې له خوا د افغانستان پخواني پاچا اعليحضرت محمد ظاهر شـاه تـه ورکړل شوي دي، ددې اساسي قانون د حکمونو له رعايت سره سم د ژوند تـر پايه د دوی لپاره محفوظ دي.

یو سلو نه پنځوسمه ماده

ددغه اساسي قانون له نافذېدو څخه د ملي شورى د افتتاح تر نېټې پـورې مـوده د انتقال دوره ګڼل کېږي.

د افغانستان انتقالي اســلامي دولـت د انتقال په دوره کې لاندينۍ وظيفې سـرته رسوي:

۱. د ښپږ ومیاشـتو دننـه د جمهـوري رياست، ملي شورې او محلي جرګـو د انتخابـاتو پـه اړه د تقنینـي فرمـانونو صادرول؛

فصل دوازدهم

احکام انتقالی

ماده' یکصدو پنجاه و هشتم

لقب بابای ملت و امتیازاتی که توسط لويه جرگه' اضطراری سال یکهزاروسه صدو هشتادو یک هجری شمسی بـه اعلیحضرت محمد ظاهر شاه، پادشـاه سابق افغـانستان، اعطاء شده است با رعایت احکام این قانون اساسی مادام-الحیات برای ایشان محفوظ می باشد.

ماده' یکصدو پنجاه و نهم

مدت بعد از نفاذ این قانون اساسي تـا تاريخ افتتاح شورای ملی، دوره' انتقال شمرده می شود.

دولت انتقالی اسلامی افغانسـتان، در دوره' انتقال، وظایف ذيـل را انجـام میدهد:

۱. اصدار فرامین تقنینی مربـوط بـه انتخابات رياست جمهوری، شـورای مـلی و شورا های محلی، در مـدت شش ماه؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. له يوه کال څخه په کمه موده کې د محکمو د صلاحيتونو او تشکيلاتو او د اساسي تشکيلاتو پر قانون باندې د کار د پيل په اړه د فرمانونو صادرول؛

۳. د انتخاباتو د خپلواک کميسيون جوړول؛

۴. د اجرايي او قضايي چارو د غوره تنظيم په منظور د لازمو اصلاحاتو سرته رسول؛

۵. ددې اساسي قانون د حکمونو د تطبيق په برخه کې د زمينې د برابرولو لپاره لازم تدبيرونه نيول.

۲. اصدار فرامين در مورد تشکيلات و صلاحيت محاکم و آغاز کار روی قانون تشکيلات اساسی در خلال مدت کمتر از يکسال؛

۳. تشکيل کميسيون مستقل انتخابات؛

۴. انجام اصلاحات لازم به منظور تنظيم بهتر امور اجرايي و قضايي؛

۵. اتخاذ تدابير لازم جهت آماده ساختن زمينه برای تطبيق احکام اين قانون اساسی.

يو سلو شپېتمه ماده

لومړنی منتخب جمهور رئيس د انتخاباتو د نتايجو تر اعلان دېرش ورځې وروسته ددغه اساسي قانون له حکمونو سره سم په کار پيل کوي.

هر اړخيزې هڅې کېږي چې د جمهور رئيس او ملي شورا انتخابات په يوه وخت کې تر سره شي.

د ملي شورى راکونه د هغې د تأسيس

مادهٔ يکصدو شصتم

اولين رئيس جمهور منتخب، سی روز بعد از اعلام نتايج انتخابات، مطابق به احکام اين قانون اساسی به کار آغاز می کند.

کوشش همه جانبه صورت می گيرد تا اولين انتخابات رئيس جمهور و شورای ملي با هم در يک وقت صورت بگيرد.

صلاحيت های شورای ملی مندرج در

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر موديې پورې په دې اساسي قانون کې حکومت ته سپارل کېږي او موقته ستره محکمه د جمهور رئيس په فرمان جوړېږي.

يو سلو يو شپېتمه ماده

ملي شورى له تاسيس سره سم خپل واکونه او وظايف ددې اساسي قانون دحکمونو مطابق عملي کوي.

د ملي شورې له لومړنۍ غونډې وروسته د دېرشو ورځو په موده کې حکومت او ستره محکمه ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم تشکيلېږي.

د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت رئيس تر هغه وخته پورې وظيفه سرته رسوي چې منتخب جمهور رئيس په کار پيل نه وي کړې.

ددې اساسي قانون د يو سلونه پنځوسمې مادې د څلورمې فقرې د حکم په رعايت، د دولت اجرايي او قضايي ارگانونه د

این قانون اساسی تا زمان تأسیس این شوری به حکومت تفویض میشود و ستره محکمهٔ مؤقت به فرمان رئیس جمهور تشکیل می گردد.

مادهٔ یکصدو شصت و یکم

شورای ملی، وظایف و صلاحیت های خود را به مجرد تأسیس، مطابق به احکام این قانون اساسی، اعمال می کند.

بعد از دایر شدن اولین جلسهٔ شورای ملی، در خلال مدت سی روز، حکومت و ستره محکمه مطابق به احکام این قانون اساسی تشکیل می گردند.

رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان تا زمانیکه رئیس جمهور منتخب به کار آغاز کند اجرای وظیفه می نماید.

ارگانهای اجرائی و قضائی دولت با رعایت حکم فقرهٔ چهارم مادهٔ یکصدو پنجاه و نهم این قانون اساسی، الی

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت او ستري محکمې تر تشکيل پورې خپلو وظايفو ته ادامه ورکوي.
هغه تقنيني فرمانونه چې د موقتې دورې له پيل څخه وروسته نافذ شوي دي د ملي شورې لومړنۍ غونډې ته راجع کيږي.
دا فرامين تر هغه وخته پورې چې د ملي شورې له خوا لغوه شوي نه وي نافذ ګڼل کيږي.

تشکيل حکومت و ستره محکمه به وظايف خود ادامه می دهند.
فرامين تقنينی که از آغاز دورهٔ موقت به بعد نافذ گرديده است به اولين جلسهٔ شورای ملی ارجاع می گردند.
اين فرامين تا زمانيکه از طرف شورای ملی لغو نگرديده باشند نافذ می باشند.

يو سلو دوشپيتمه ماده

دا اساسي قانون د لويې جرګې له تصويب څخه وروسته نافذ او د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئيس لخوا توشيح او اعلاميږي.
په نافذيدو سره يې ددې اساسي قانون له حکمونو مغاير قوانين او تقنيني فرمانونه لغوه کيږي.

مادهٔ يکصدو شصت و دوم

اين قانون اساسی از تاريخ تصويب لويه جرگه نافذ و از طرف رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان توشيح و اعلام می گردد.
با نفاذ اين قانون اساسی، قوانين و فرامين تقنينی مغاير احکام آن ملغی ميباشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست الفبائی

قانون اساسی افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
الف		
۱	آثارباستانی	۹
۲	آرای	۶۱-۶۵-۶۹-۹۴- ۱۰۰-۱۰۶-۱۱۳- ۱۵۶-
۳	آزاد	۲-۶۴-۱۳۸
۴	آزادی	۲۴-۳۲-۳۴-۳۷- ۵۷
۵	آسایش	۴۹
۶	آغاز	۸۳-۸۷-۹۸-۱۱۷- ۱۵۰-۱۶۰-۱۶۱
۷	آفات	۴۹-۱۴۳
۸	آمرین	۷۷
۹	آموزی	۴۶
۱۰	اتباع	۱۴-۲۲-۲۸-۳۳- ۳۵-۳۶-۳۹-۴۳- ۴۶-۵۰-۵۲-۵۵- ۵۷-۷۴-۱۴۹

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۱	اتخاذ	۱۴-۱۵-۱۷-۵۰- ۵۲-۵۳-۵۴-۶۴- ۱۳۷-۱۴۲-۱۵۹
۱۲	اتهام	۲۷-۲۸-۳۱-۶۹- ۱۰۲-۱۲۷-۱۳۳
۱۳	اثبات	۳۱
۱۴	اجازه	۳۸-۴۶-۹۸-۱۰۲
۱۵	اجباری	۴۳
۱۶	اجتماعی	۶-۴۲-۶۵-۹۰-۱۳۷
۱۷	اجلاس	۶۴-۹۹-۱۰۴-۱۰۷
۱۸	اجمالی	۹۸
۱۹	احاطه	۱۹
۲۰	احترام	۸
۲۱	احزاب	۳۵-۱۵۳
۲۲	احکام	۲-۳-۵-۱۰-۱۲- ۱۴-۲۷-۳۴-۳۵- ۳۷-۳۸-۳۹-۴۰- ۴۲-۴۵-۴۶-۴۷- ۴۸-۵۰-۵۲-۵۳- ۵۶-۶۰-۶۱-۶۴- ۶۵-۶۷-۶۹-۷۰- ۷۵-۸۴-۸۶-۹۱-

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۹۸-۱۰۸-۱۱۱- ۱۱۵-۱۱۷-۱۱۹- ۱۲۱-۱۲۳-۱۲۶- ۱۲۸-۱۳۰-۱۳۱
۲۳	اختصاصی	۴۲-۹۱
۲۴	اداره	۹-۴۶-۵۰-۱۳۶- ۱۳۷-۱۳۹-۱۴۰- ۱۴۱-۱۵۶
۲۵	ادامه	۱۶۱
۲۶	ادب	۴۶
۲۷	ادیان	۲
۲۸	ارتقای	۱۳-۱۷
۲۲	ارتکاب	۲۷-۳۲-۶۹-۷۲- ۷۸-۸۵-۱۱۸- ۱۲۷-۱۳۳
۲۳	ارزش	۱۴۲
۲۴	ارضی	۵-۸-۵۰-۵۹-۶۳- ۶۴-۷۴-۷۵-۹۹- ۱۱۱
۲۵	ازبک	۴
۲۶	ازبکی	۱۶
۲۷	اساس	۶-۹۷-۱۲۱-۱۲۷-

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۸	اساسنامه	۳۵
۲۹	اساسی	۵-۳۴-۵۹-۶۰- ۶۳-۶۴-۶۵-۶۷- ۶۸-۶۹-۷۴-۷۶- ۷۸-۹۰-۹۱-۱۰۶- ۱۱۱-۱۱۳-۱۱۵- ۱۱۷-۱۱۹-۱۲۱- ۱۲۳-۱۳۰-۱۴۲- ۱۴۳-۱۴۶-۱۴۸- ۱۴۹-۱۵۷-۱۵۸- ۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱- ۱۶۲
۳۰	اسباب	۱۲۹
۳۱	استثنای	۵۱-۶۴-۷۰-۷۹- ۱۱۷
۳۲	استعانت	۶۳
۳۳	استعمال	۷
۳۴	استعفاء	۹۰-۱۰۸
۳۵	استفاده	۹-۹۰
۳۶	استقلال	۵-۸-۵۰-۵۹-۶۳- ۶۴-۷۴-۷۵-۹۹-

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۱۱
۳۷	استماع	۱۳۳
۳۸	استملاک	۴۰
۳۹	استوار	۱۸
۴۰	استیضاح	۹۱-۹۲
۴۱	الحاق	۹۰
۴۲	اسکان	۱۴
۴۳	اسلام	۲-۳-۳۵-۵۴-۶۳- ۷۴-۱۱۹-۱۴۹
۴۴	اسلامی	۱-۶۰-۸۱-۱۱۶- ۱۳۶-۱۴۹-۱۵۹- ۱۶۱-۱۶۲
۴۵	اشتغال	۱۱۹-۱۲۶-۱۵۲
۴۶	اصدار	۱۵۹
۴۷	اصلی	۲۵
۴۸	اصول	۴۵-۸۷-۸۸-۸۹- ۱۰۸
۴۹	اضطراری	۶۴-۱۴۳-۱۴۴- ۱۴۶-۱۴۷
۵۰	اطفال	۴۹-۵۴-
۵۱	اطلاع	۳۱-۱۰۲-۱۳۵

شماره	موضوع	مواد قانون
۵۲	اطلاق	۴
۵۳	اظهار	۳۰-۳۴-۸۱
۵۴	اعتبار	۳۰-۶۴-۷۹-۱۴۸
۵۵	اعتراف	۳۰
۵۶	اعطای	۶۴-۹۰-۹۷-۹۸
۵۷	اعلان	۴۰-۶۱-۶۴-۸۳- ۱۲۸-۱۴۳-۱۶۰
۵۸	اعلامیه جهانی	۷
۵۹	اعلام	۶۱-۶۷-۱۲۸
۶۰	اعمال	۴-۷۴-۸۹
۶۱	اغتشاش	۱۴۳
۶۲	افتخاری	۶۴
۶۳	افراد	۴
۶۴	افرادی	۴
۶۵	افغان	۴-۳۴-۳۹-۴۲-۴۹
۶۶	افغانستان	۱-۲-۳-۴-۷-۱۲- ۱۶-۱۹-۲۰-۲۱- ۲۲-۲۸-۳۳-۳۵- ۳۶-۳۹-۴۱-۴۳- ۴۵-۴۶-۵۰-۵۵-

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۵۶-۵۷-۵۸-۶۰- ۶۲-۶۳-۶۴-۶۵- ۶۶-۷۲-۷۴-۷۵- ۸۱-۸۵-۹۰-۱۱۰- ۱۱۶-۱۱۸-۱۱۹- ۱۲۸-۱۳۶-۱۵۸- ۱۵۹-۱۶۱-۱۶۲
۶۷	الله اکبر	۱۹-۲۰
۶۸	اخلاق	۹۰
۶۹	الغای	۹۰
۷۰	القاب	۶۴
۷۱	اقتصاد	۱۰
۷۲	اقتصادی	۱۱-۱۲-۱۴-۶۵- ۷۵-۹۰-۱۳۶- ۱۳۷
۷۳	اقدام	۲۹-۴۶-۵۱
۷۴	اقرار	۳۰
۷۵	اقوام	۴-۶
۷۶	اکثریت	۱۶-۶۱-۶۲-۶۹- ۹۲-۱۰۰-۱۰۶- ۱۱۳-۱۲۷-۱۴۹-

شماره	موضوع	مواد قانون
۷۷	اکراه	۳۰
۷۸	امتیاز	۲۲
۷۹	امحای بیسوادی	۴۴
۸۰	امر	۲۹-۱۰۷
۸۱	امراض	۵۲
۸۲	امکانات	۱۴
۸۳	املاک	۹
۸۴	امنیت	۵-۵۰-۶۴-۹۹- ۱۳۴-۱۵۱-۱۵۳
۸۵	اموال	۴۱
۸۶	امور	۴-۱۰۸-۱۴۱- ۱۵۹
۸۷	انتفاعی	۱۵۱
۸۸	انسان	۲۴
۸۹	انسانی	۶-۲۹
۹۰	انعقاد	۷۹
۹۱	انکشاف	۶-۱۳-۱۷-۵۲
۹۲	اهدا	۶۶
۹۳	اهداف	۳۵-۱۳۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۹۴	اهل	۱۳۱
۹۵	اهلیت	۵۰
۹۶	اوصاف	۸۵
۹۷	اولویت	۹۷
۹۸	ایتام	۵۳
۹۹	ایجابات	۱۱
۱۰۰	ایجاد	۵۰-۴۴-۶
۱۰۱	ایماق	۴
۱۰۲	آینده	۹۸
	ب	
۱۰۳	بارگاه	۶۳
۱۰۴	بازار	۱۰
۱۰۵	بالترتیب	۶۸
۱۰۶	بانک	۱۵۱-۶۴-۱۲
۱۰۷	بپذیرد	۱۱۴-۱۰۵
۱۰۸	بحث	-۷۲-۶۷-۶۲-۱۶ -۸۴-۸۱-۷۷-۷۳ -۱۱۷-۱۱۶-۱۱۲ ۱۳۸-۱۲۵-۱۲۰
۱۰۹	بدنی	۵۲

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۱۰	برابری	٦
۱۱۱	برائت	۲۵
۱۱۲	براهوی	۴
۱۱۳	برگزار	۱٤٧-۸۳-٦٧-٦۱
۱۱۴	بسم الله الرحمن الرحیم	۱۱۹-٧٤-٦۳
۱۱۵	بضاعت	۵۳
۱۱۶	بفروشد	٦٦
۱۱۷	بلافاصله	۱۴۸-۱۰۲
۱۱۸	بالمثل	۲۸
۱۱۹	بلوچ	۴
۱۲۰	بلوچی	۱٦
۱۲۱	بنام خداوند بزرگ	۱۱۹-۷۴-٦۳
۱۲۲	بنیه	۱۴
۱۲۳	بهبود	۱۴
۱۲۴	بهترین	۱۳۰
۱۲۵	بودجه	-۹۵-۹۱-۹۰-۷۵ ۱۲۵-۹۹-۹۸-۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۲٦	بیان	۳۴
۱۲۷	بیرق	۱۹
۱۲۸	بیسوادی	۴۴
۱۲۹	بیشترین	٦۱
۱۳۰	بیطرفی	۵۰
۱۳۱	بین الدول	۱۲۱-٦۴-۲۸
۱۳۲	بی بضاعت	۵۳-۳۱
	پ	
۱۳۳	پامیری	۱٦
۱۳۴	پایان	۸۳-٦۱
۱۳۵	پایتخت	۲۱
۱۳٦	پذیرفته	۵۰
۱۳۷	پروردگار	٦۳
۱۳۸	پروگرام	-۴۳-۱٦-۱۴-۱۲ -۹۰-۷۵-۴۷-۴۴ ۹۹-۹۸-۹۷-۹۱
۱۳۹	پشتو	۲۰-۱٦
۱۴۰	پشتون	۴
۱۴۱	پشه ئی	۱٦-۴
۱۴۲	پناهندگی	۴
۱۴۳	پول	۱۲
۱۴۴	پولیس	۱۵۳-۱۳۴-٦۴
۱۴۵	پولی	۱۲
۱۴٦	پیروان	۲
۱۴۷	پیروی	۱۴۹-۱۳۰-۲
۱۴۸	پشتیبانی	٦۳
۱۴۹	پیشرفت	۴۷
۱۵۰	پیشگاه	۱۲۰
۱۵۱	پیشه وران	۱۳
۱۵۲	پیغمبر اکرم (ص)	۱۸
۱۵۳	پیمان	۲۸
۱۵۴	پیوسته	۲۸
	ت	
۱۵۵	تائید	-۷۲-٦۹-٦۸-٦۴ -۱۱۷-۹۷-۹۱ ۱۵۷-۱۴۵-۱۴۳
۱۵٦	تابعیت	-۷۲-٦۲-۲۸-۴ ۸۵
۱۵۷	تاجک	۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۵۸	تأدیه	۴۲
۱۵۹	تأسیس	-۵۸-۵۲-۴۶-۳۵ -۱۶۰-۱۳۲-۶۴ ۱۶۱
۱۶۰	تامین	-۵۲-۴۳-۶-۵ -۱۱۹-۸۳-۵۴ -۱۳۵-۱۳۰ ۱۴۲-۱۴۰-۱۳۹
۱۶۱	تبعیضی	۵۰-۲۲
۱۶۲	تجارت	۱۱
۱۶۳	تجدید	۱۱۸-۷۴-۷۲
۱۶۴	تجربه	۱۱۸-۷۴-۷۲
۱۶۵	تجزیه	۱
۱۶۶	تحتانی	۱۹
۱۶۷	تحمیل	۴۹
۱۶۸	تحویل	۴۲
۱۶۹	تخصص	۱۱۸
۱۷۰	تدابیر	-۵۰-۱۷-۱۵-۱۴ -۶۴-۵۴-۵۳-۵۲ ۱۵۹-۱۴۲-۱۳۷
۱۷۱	تدابیری	۸۳
۱۷۲	تدریس	۴۳
۱۷۳	تدقیق	۸۶
۱۷۴	تدوین	۴۵
۱۷۵	ترجمان	۱۳۵
۱۷۶	ترفیع	۱۳۲-۱۲۴
۱۷۷	ترقی	۶۳
۱۷۸	ترکمن	۴
۱۷۹	ترکمنی	۱۶
۱۸۰	تساوی	۸
۱۸۱	تسریع	۱۳۷
۱۸۲	تسهیلات	۵۲
۱۸۳	تشبثات	۱۰
۱۸۴	تشکیل	-۵۸-۵۴-۳۵-۱۲ -۱۰۰-۸۸-۸۷ -۱۲۳-۱۲۵ -۱۳۴-۱۲۷ -۱۴۰-۱۳۸ -۱۴۲-۱۴۱ -۱۵۷-۱۵۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱
۱۸۵	تشویق	۱۰-۴۷-۵۲
۱۸۶	تصدی	۶۳-۶۶-۶۷-۷۴-۸۰-۱۱۸-۱۵۱-۱۵۲-۱۵۳
۱۸۷	تصریح	۳۸-۵۱-۹۴-۱۱۶-۱۲۸-۱۳۹
۱۸۸	تصمیم	۴۳-۴۷
۱۸۹	تصویر	۳۴
۱۹۰	تضمین	۱۰-۴۷-۵۳-۵۷
۱۹۱	تظاهرات	۳۶
۱۹۲	تعدیل	۶۵-۶۷-۹۰-۹۲-۱۰۲-۱۱۱-۱۴۶-۱۴۹-۱۵۰
۱۹۳	تعذیب	۲۹
۱۹۴	تعرض	۲۴-۳۱-۳۷-۳۸-۴۰
۱۹۵	تعطیل	۱۸-۷۹-۱۰۲-۱۰۷
۱۹۶	تعقیب	۲۶-۲۷-۲۹-۱۰۱-۱۰۲
۱۹۷	تعلق	۴
۱۹۸	تعلیمات	۱۷-۴۳
۱۹۹	تعلیم	۴۳-۴۴
۲۰۰	تعمیل	۷۵-۱۲۹-۱۴۲
۲۰۱	تعویضی	۴۰
۲۰۲	تعیین	۳۱-۳۸-۴۲-۴۸-۶۱-۶۴-۶۷-۶۸-۶۹-۷۲-۷۳-۸۳-۸۴-۸۵-۸۷-۸۹-۱۰۸-۱۱۷-۱۱۸-۱۳۲-۱۴۳-۱۵۴-۱۵۵-۱۵۷
۲۰۳	تعیینات	۱۱۷
۲۰۴	تفتیش	۳۷-۳۸-۴۰
۲۰۵	تفسیر	۱۲۱
۲۰۶	تفویض	۱۲۲-۱۳۷-۱۶۰
۲۰۷	تقاضا	۶۹-۱۲۷
۲۰۸	تقاعد	۶۴-۱۲۴-۱۳۲
۲۰۹	تقدیم	۷۹-۹۴-۹۷-۹۸-۱۲۵-۱۳۳
۲۱۰	تقرر	۱۲۴-۱۳۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۱۱	تقویت	۵۲-۱۶
۲۱۲	تقویم	۱۸
۲۱۳	تکلم	۴۳-۱۶
۲۱۴	تکمیل	۱۱۶-۱۱۳-۸۵
۲۱۵	تکنالوژی	۹۰-۷۵
۲۱۶	تلفون	۳۷
۲۱۷	تلگراف	۳۷
۲۱۸	تلویزیون	۳۴
۲۱۹	تمامیت	-۶۳-۵۹-۵۰-۸-۵ -۹۹-۷۵-۷۴-۶۴ -۱۱۱
۲۲۰	تمدید	۱۴۷-۱۴۳-۱۰۷
۲۲۱	تناسب	۱۳۸-۸۳
۲۲۲	تنظیم	-۱۲-۱۱-۸-۴ -۲۴-۱۹-۱۸-۱۶ -۳۳-۳۲-۳۱ -٤٨-٤٦-۳٤ -۶۳-۵۸-۵۳ -۷۶-۷۱-۷۰ -۱۲۲-۱۰۸-۸۹ -۱۲۷-۱۲۳ -۱۳۶-۱۳٤ ۱٤۱-۱٤۰
۲۲۳	تنفیذ	۱۴۵
۲۲۴	تهیه	۱۴
۲۲۵	توازن	۴۴
۲۲۶	توأم	۹۸
۲۲۷	توشیح	۱۶۲-۱۰۰-۶۴
۲۲۸	توضیع	۱۴
۲۲۹	توزیع	۹۲
۲۳۰	توقیف	-۲۹-۲۷-۲۶ ۱۰۲
۲۳۱	تولید	۱۳-۷
	ث	
۲۳۲	ثلث	-۹۴-۸۹-۸۴-۶۹ ۱۵۰-۱۲۷-۱۰۰
	ج	
۲۳۳	جامعه	۵۴-۶
۲۳۴	جبران	۹۶-۵۱
۲۳۵	جداگانه	۱۰۴
۲۳۶	حاکمیت	۱۱۱-۶۳-۵-۴
۲۳۷	جرگه	-۶۹-۶۸-۶۴-۱۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۷۲-۷۷-۷۹-۸۲-۸۳-۸۴-۸۵-۸۷-۸۹-۹۱-۹۲-۹۴-۹۷-۹۸-۱۱۰-۱۱۱-۱۱۲-۱۱۳-۱۱۴-۱۱۷-۱۲۷-۱۴۷-۱۵۰-۱۵۷-۱۶۲
۲۳۸	جرم	۲۶-۲۷-۳۰-۳۸-۱۰۲-۱۲۷
۲۳۹	جزا	۲۶-۲۹-۱۳۶
۲۴۰	جسمی	۵۴
۲۴۱	جلسه	۷۹-۱۰۳-۱۰۴
۲۴۲	جلوگیری	۷
۲۴۳	جمعه	۱۸
۲۴۴	جمعیتها	۳۵
۲۴۵	جمعی	۳۴
۲۴۶	جمهور	۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱-۷۴-۷۷-۷۹-۸۴-
۲۴۷	جمهوری	۱-۲-۶۰-۶۱-۶۲-۶۷-۷۰-۸۱-۱۱۶-۱۴۷-۱۵۹
۲۴۸	جنائی	۳۱
۲۴۹	جنگلات	۱۵
	چ	
۲۵۰	چاپ	۱۲
	ح	
۲۵۱	حاضر	۳۱-۷۴-۱۰۶
۲۵۲	حالاتی	۴۹-۵۱-۱۲۸
۲۵۳	حالت	۳۰-۷۹-۱۴۳
۲۵۴	حاوی	۹۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۵۵	حاکمیت	۴-۵-۶۳-۱۱
۲۵۶	حایز	۷۹
۲۵۷	حداقل	۸۳
۲۵۸	حدود	۲-۱۴-۲۴-۴۰-۴۸-۵۰-۵۷-۱۳۰
۲۵۹	حرب	۶۴
۲۶۰	حرفه	۴۸
۲۶۱	حرمان	۶۲-۷۲-۸۵-۱۱۸
۲۶۲	حزبی	۳۵-۶۶-۸۰
۲۶۳	حسن	۸-۱۱۸
۲۶۴	حصول	۴۲-۵۱
۲۶۵	حفاظت	۹-۶۳-۷۴
۲۶۶	حفظ	۶-۸-۱۵-۱۶-۷۵-۱۳۷-۱۴۳
۲۶۷	حقایق	۲۹
۲۶۸	حقوق	۲۲-۵۰-۵۱-۵۳-۵۷-۶۲-۶۳-۷۰-۷۲-۷۴-۸۵

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۲۶-۱۴۹
۲۶۹	حقوق بشر	۷
۲۷۰	حقیقی	۱۲۰
۲۷۱	حکم	۲۵-۲۷-۳۵-۴۰-۴۲-۵۱-۶۲-۶۶-۶۷-۶۸-۷۳-۷۹-۹۱-۱۱۱-۱۲۲-۱۲۸-۱۲۹-۱۳۰-۱۳۱-۱۵۷-۱۶۱
۲۷۲	حکمی	۱۲۰-۱۲۹-۱۳۰-۱۳۱
۲۷۳	حلف	۶۳-۷۴-۱۱۹
۲۷۴	حمایت	۶-۱۰-۱۳-۲۴-۳۹-۴۷-۵۲-۵۴-۵۸-۶۳-۷۴
۲۷۵	حمل	۳۶
۲۷۶	حنفی	۱۳۰
۲۷۷	حوزه	۸۳
	خ	
۲۷۸	خاتمه	۶۴-۹۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۷۹	خارجی	۸-۱۱-۲۸-۶۴
۲۸۰	خاص	۶۳-۶۹-۷۸-۷۹-۱۲۲-۱۲۷-۱۳۴
۲۸۱	خانواده	۵۴
۲۸۲	خبیر	۸۴
۲۸۳	خساره	۵۱
۲۸۴	خصوص	۳۵-۱۱۹
۲۸۵	خصوصی	۱۰-۵۲
۲۸۶	خطوط	۶۴-۷۶
۲۸۷	خلال	۳۸-۶۱-۶۷-۶۹-۸۳-۹۸-۱۴۷-۱۵۹-۱۶۱
۲۸۸	خورشید	۱۹
۲۸۹	خوشه	۱۹
	څ	
۲۹۰	څارنوالی	۶۴-۱۱۰-۱۵۱-۱۵۲-۱۵۳-۱۵۴-۱۵۵
	د	
۲۹۱	داخل	۲۸-۳۱-۳۸-۷۷-۹۲-۹۷-۱۰۵-۱۰۹-۱۳۰
۲۹۲	داخلی	۱۱-۸۷-۸۸-۸۹-۱۰۸
۲۹۳	دارائی	۴۰-۷۵-۱۵۴
۲۹۴	درجه	۴۳-۴۴
۲۹۵	دری	۱۶
۲۹۶	دسترسی	۵۰
۲۹۷	دفاع	۵-۵۵-۵۸-۶۴-۷۵-۱۳۳
۲۹۸	دفاعی	۵
۲۹۹	دفع	۳۱
۳۰۰	دلایل	۹۲-۹۴
۳۰۱	دهقان	۱۴
۳۰۲	دول	۶۴
۳۰۳	دولت	۱-۲-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۲-۱۳-۱۴-۱۶-۱۷-۲۴-

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۲۸-۳۱-۳۷-۳۹- ۴۲-۴۳-۴۴-۴۹- ۴۷-۵۱-۵۲-۵۳- ۵۴-۵۷-۵۸-۶۰- ۶۵-۷۵-۸۱-۸۵- ۹۶-۹۸-۱۱۶- ۱۲۴-۱۲۵- ۱۳۹-۱۴۲- ۱۵۱-۱۵۹- ۱۶۱-۱۶۲
۳۰۴	دولتی	۴۲-۴۶-۵۰-۶۶- ۹۰-۹۱
۳۰۵	دین	۱-۲-۵۴-۶۳- ۷۴-۱۱۹-۱۴۹
۳۰۶	دینی	۲-۱۷-۴۵
	ذ	
۳۰۷	ذمه	۲۵
	ر	
۳۰۸	رؤسای	۱۱۰

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۰۹	رایج	۱۶
۳۱۰	رایگان	۴۳-۵۲
۳۱۱	رای دهندگان	۹۱
۳۱۲	ربع	۹۸-۱۱۴
۳۱۳	رخصتی	۱۸-۴۸
۳۱۴	رسانه	۱۶
۳۱۵	رسمی	۱۶
۳۱۶	رسوم	۵۴
۳۱۷	رسیدگی	۹۷-۱۲۰-۱۳۰- ۱۳۳-۱۵۴
۳۱۸	رشد	۱۳
۳۱۹	رضایت	۳۰
۳۲۰	رکن	۵۴-۱۱۶
۳۲۱	روح	۷۶
۳۲۲	روحی	۵۴
۳۲۳	زبان	۱۶-۲۰-۳۵-۴۳- ۱۳۵
۳۲۴	زراعت	۱۴
۳۲۵	زمینه	۴۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۲۶	زنان	۴۴
۳۲۷	زندگی	۱۳-۱۴-۲۳
۳۲۸	زیرزمینی	۹
۳۲۹	زیست	۱۵
	س	
۳۳۰	ساعات	۴۸
۳۳۱	ساقط	۷۹-۱۴۸
۳۳۲	ساکن	۳۸
۳۳۳	ساکنین	۱۳۸-۱۴۰
۳۳۴	سالانه	۹۸-۱۰۴
۳۳۵	سالم	۵۰-۵۳
۳۳۶	سایر	۲-۴-۵-۹-۱۶-۱۸-۳۴-۴۶-۴۸-۴۹-۶۳-۶۴-۷۴-۷۵-۷۷-۷۸-۸۳-۹۰-۱۲۴-۱۳۰-۱۳۱
۳۳۷	سبز	۱۹
۳۳۸	سپرده	۲۸
۳۳۹	سران	۶۴

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۴۰	سرایت	۲۶
۳۴۱	سرپرست	۵۳
۳۴۲	سرخ	۱۹
۳۴۳	سرمایه	۱۰-۴۱
۳۴۴	سره میاشت	۶۴
۳۴۵	سرود	۲۰
۳۴۶	سری	۶۱-۸۳-۱۰۵-۱۱۴-۱۲۸-۱۳۸-۱۴۰-۱۴۱
۳۴۷	سطح	۱۳
۳۴۸	سطوح	۱۶
۳۴۹	سعادت	۶۳
۳۵۰	سفر	۳۹
۳۵۱	سفید	۱۹
	سلاح	۳۶
۳۵۲	سلامت	۵۴
۳۵۳	سلب	۲۸-۳۲
۳۵۴	سمتی	۶۶-۸۰
۳۵۵	سوء استفاده	۵۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
٣٥٦	سواد	٤٦
٣٥٧	سوال	٩٣
٣٥٨	سوگند	٩٣
٣٥٩	سیا	١٩
٣٦٠	سیاست	٨-٦٤-٧٦
٣٦١	سیرت	١١٨
٣٦٢	سیستم	٥٠
	ش	
٣٦٣	شبه	٣٥
٣٦٤	شخصی	٢٦-٦٢-٧٢-٨٤-٨٥-٩٣-١٠٥
٣٦٥	شرایط	١٤-٣٣-٤٦-٥٥-٦٢-٧٢-٧٥-١١٨
٣٦٦	شرط	٣٥-٩٦-١٢٦-١٢٩-١٤٣
٣٦٧	شغل	٤٨-٨٤-٩٧-١٢٠
٣٦٨	شفاهی	٩٣
٣٦٩	شکایت	٥٨
٣٧٠	شمرده	٢٧-٩٨-١٠٠-١٥٩
٣٧١	شمول	٤٦-٨٤-٩٧-١٢٠
٣٧٢	شناخته	٢٥-٦١
٣٧٣	شهادتی	٣٠
٣٧٤	شهر	٢١
	ص	
٣٧٥	صاحب	٦٤
٣٧٦	منصبان	٦٤
٣٧٧	صادر	٥٢-١٢٩
٣٧٨	صادقانه	٧٤
٣٧٩	صحبت	١٣٥
٣٨٠	صحت	٣٠
٣٨١	صحی	٥٢
٣٨٢	صدمه	٥٠
٣٨٣	صریح	٩٢-١١٣
٣٨٤	صریحاً	١١٣
٣٨٥	صعب - الاعلاج	٦٧-٦٨

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۸۶	صلاحیت	۲۵-۲۷-۳۰-۳۱-۳۵-۳۸-۴۰-۵۱-۶۰-۶۴-۶۶-۶۷-۷۲-۸۹-۹۰-۹۱-۱۱۶-۱۲۰-۱۲۱-۱۲۲-۱۲۳-۱۲۵-۱۳۲-۱۳۴-۱۳۷-۱۴۴-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱
۳۸۷	صورت	۳۷-۴۰-۴۳-۵۸-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۹۵-۹۷-۹۸-۱۰۲-۱۰۴-۱۰۷-۱۰۸-۱۱۹-۱۲۴-۱۲۸-۱۳۴-۱۳۵-۱۴۹-۱۶۰
	ط	
۳۸۸	طبی	۵۲-۵۳-۶۷
۳۸۹	طرح	۱۲
۳۹۰	طفل	۵۴
۳۹۱	طلوع	۱۹
۳۹۲	طول	۱۹
	ظ	
۳۹۳	ظرف	۶۱-۹۴-۹۷
	ع	
۳۹۴	عادلانه	۴۰-۸۳
۳۹۵	عالی	۴۶-۶۴-۷۲-۸۱-۱۱۰-۱۱۸
۳۹۶	عامه	۹
۳۹۷	عایدات	۹۶
۳۹۸	عدالت	۶-۴۲-۱۱۹-۱۳۰
۳۹۹	عدلی	۱۰۱-۱۰۲
۴۰۰	عدم	۸-۹۲
۴۰۱	عذر	۵۶
۴۰۲	عرب	۴
۴۰۳	عرض	۱۹
۴۰۴	عرصه	۴۷-۶۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۴۰۵	عسکری	۵۵-۱۲۲-۱۲۵
۴۰۶	عفو	۴۱-۷۳-۸۱-۸۲-۸۴-۱۰۲-۱۱۷-۱۱۸-۱۲۷
۴۰۷	عقاری	۴۱
۴۰۸	عقد	۶۴
۴۰۹	عقل	۳۰
۴۱۰	علاج	۵۲
۴۱۱	علاوه	۱۶-۸۵
۴۱۲	علت	۲۸-۱۰۱-۱۴۳
۴۱۳	علمی	۱۶-۴۷
۴۱۴	علنی	۳۵-۱۰۵-۱۱۴-۱۲۸
۴۱۵	علیای	۶۶-۸۱-۱۱۱
۴۱۶	علیه	۲۵-۶۹-۱۲۰-۱۳۴
۴۱۷	عمل	۲۹-۵۳-۵۹-۶۰-۹۲-۹۳-۱۴۸
۴۱۸	عملی	۲۷-۵۰
۴۱۹	عمودی	۱۹
۴۲۰	عنفاً	۱۰۵
۴۲۱	عهده	۶۷-۶۸
۴۲۲	عواملی	۹۸
۴۲۳	عواید	۴۲
۴۲۴	عودت	۳۹
	غ	
۴۲۵	غیاب	۶۰-۶۱-۶۷-۱۰۸
	ف	
۴۲۶	فراهم	۴۳
۴۲۷	فرهنگ	۴۵
۴۲۸	فروشی	۴۱
۴۲۹	فساد اداری	۷۵
۴۳۰	فسخ	۹۰
۴۳۱	فعالیت	۱۲-۳۵-۵۸-۱۳۴
۴۳۲	فعل	۲۷
۴۳۳	فقره	۱۱۷-۱۴۵-۱۶۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۴۳۴	فقه	۱۳۰
۴۳۵	فقهی	۳۵
۴۳۶	فکر	۲۴
۴۳۷	فهرست	۱۰۹-۹۷-۹۶
۴۳۸	فوق العاده	۱۰۷
۴۳۹	فیصد	۹۲-۸۴
۴۴۰	فیصله	۱۲۹-۷۵
	ق	
۴۴۱	قابل	۱
۴۴۲	قابلیت	۵
۴۴۳	قاطبه	۸۱
۴۴۴	قانون	-۹-۵-٤-۳-۲
		-۱۶-۱۴-۱۲-۱۰
		-۳۳-۲۷-۲۴-۲۲
		-۳۷-۳۶-۳۵-۳۴
		-۴۶-۴۰-۳۹-۳۸
		-۵۱-۵۰-۴۸-۴۷
		-۵۶-۵۵-۵۳-۵۲
		-۶۰-۵۹-۵۸-۵۷
		-۶۸-۶۷-۶۴-۶۱
		-۷۳-۷۱-۷۰-۶۹
		-۷۹-۷۷-۷۶-۷۵
		-۹۰-۸۶-۸۴-۸۳
		-۹۶-۹۵-۹۴-۹۱
		-۱۰۲-۹۸-۹۷
		-۱۰۹-۱۰۸
		-۱۱۵-۱۱۱
		-۱۱۹-۱۱۷
		-۱۲۲-۱۲۱
		-۱۲۴-۱۲۳
		-۱۲۸-۱۲۷
		-۱۳۱-۱۳۰
		-۱۳۴-۱۳۳
		-۱۳۷-۱۳۶
		-۱۴۱-۱۴۰
		-۱۴۳-۱۴۲
		-۱۴۸-۱۴۶
		-۱۵۴-۱۴۹
		-۱۵۶-۱۵۵
		-۱۵۸-۱۵۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱-۱۶۲
۴۴۵	قبایل	۶
۴۴۶	قبلی	۳۴
۴۴۷	قبول	۲۴
۴۴۸	قرضه	۹۰-۹۷-۹۸
۴۴۹	قرغیز	۴
۴۵۰	قزلباش	۴
۴۵۱	قسمت	۱۹
۴۵۲	قضات	۲۴
۴۵۳	قضاوت	۸۱
۴۵۴	قضایای	۳۱-۱۲۲-۱۳۰-۱۳۱
۴۵۵	قطعات	۲۴
۴۵۶	قطعی	۲۵-۷۵-۹۸-۱۲۲-۱۲۵-۱۳۰
۴۵۷	قناعت	۹۲
۴۵۸	قوای مسلح	۶۴-۱۳۴-۱۵۳
۴۵۹	قومیت	۳۵-۱۳۱
۴۶۰	قومی	۶۶-۸۰
۴۶۱	قیادت	۹۴
۴۶۲	قیود	۱۴۵
	ک	
۴۶۳	کابل	۲۱
۴۶۴	کار	۴۸
۴۶۵	کارگر	۴۸
۴۶۶	کاشف	۴۷
۴۶۷	کافی	۱۱۸
۴۶۸	کامل	۳۰-۵۰
۴۶۹	کرامت	۶-۲۴-۲۹
۴۷۰	کسب	۴۰-۶۱-۸۵-۹۸
۴۷۱	کشور	۵-۶-۱۱-۱۲-۱۶-۱۸-۳۹-۴۴-۵۰-۶۴-۷۲-۷۶-۸۳-۹۹-۱۱۱-۱۴۳
۴۷۲	کلمه	۴-۱۹
۴۷۳	کمال	۱۱۹
۴۷۴	کمتر	۶۲-۷۲-۱۱۸-

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۵۹
۴۷۵	کمیسیون	۱۲-۵۸-۶۴-۸۶-۸۸-۸۹-۹۳-۱۵۶-۱۵۷-۱۵۹
۴۷۶	کنار	۱۹
۴۷۷	کهن - سالان	۵۳
۴۷۸	کوچیان	۱۴-۴۴-۱۴۰
	گ	
۴۷۹	گرفتار	۲۷-۱۰۲
۴۸۰	گرفتاری	۲۶-۲۹-۳۱-۱۰۲
۴۸۱	گروهی	۱۶
۴۸۲	گفتار	۳۴
۴۸۳	گناه	۲۵
۴۸۴	گندم	۱۹
۴۸۵	گوجر	۴
	ل	
۴۸۶	لااله الا الله محمد رسول الله	۱۹
۴۸۷	لازم	۱۴-۱۵-۱۷-۵۰-۵۲-۵۳-۵۴-۶۴-۱۳۷-۱۴۲-۱۵۹
۴۸۸	لسانس	۴۳
۴۸۹	لسانی	۶۶-۸۰
۴۹۰	لغو	۹۰-۱۶۱-۱۶۲
۴۹۱	لقب	۱۵۸
	م	
۴۹۲	مؤثر	۱۳-۱۴-۱۶-۴۳-۴۴-۴۷
۴۹۳	مؤقت	۶۷
۴۹۴	مؤلف	۴۷
۴۹۵	مادری	۷-۴۳
۴۹۶	مادی	۳۵
۴۹۷	مالداران	۱۴
۴۹۸	مالداری	۱۴
۴۹۹	مالی	۲-۱۴-۳۵-۷۰-

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۷۵-۹۵-۹۷-۹۸-۱۲۹
۵۰۰	مامور	۳۸-۱۰۲
۵۰۱	مامورین	۶۴-۱۲۴
۵۰۲	مباحثات	۱۱۴
۵۰۳	مبارک	۱۹
۵۰۴	مبنای	۸-۳۵-۴۵
۵۰۵	متارکه	۶۴
۵۰۶	مترقی	۶
۵۰۷	متشکل	۴-۶۹-۷۱-۸۲-۱۱۰
۵۰۸	متعال	۶۳
۵۰۹	معتقدات	۳
۵۱۰	متقابل	۸
۵۱۱	متقاضی	۳۵-۶۵-۶۷
۵۱۲	متقاعدین	۵۳
۵۱۳	متهم	۲۵-۲۶-۲۸-۳۰-۳۱-۷۸-۱۰۲-۱۲۷-۱۳۳-۱۳۴
۵۱۴	متوازن	۶-۴۳
۵۱۵	متولد	۶۲
۵۱۶	مجاز	۴۰-۴۱-۱۴۹
۵۱۷	مجازات	۲۷-۶۴-۱۲۴-۱۳۳
۵۱۸	مجرد	۳۱-۱۶۱
۵۱۹	مجوز	۲۳
۵۲۰	محتویات	۱۴۹
۵۲۱	محراب	۱۹
۵۲۲	محرمیت	۳۱-۳۷
۵۲۳	محروم	۴-۲۳
۵۲۴	محکمه	۲۵-۲۷-۳۰-۳۵-۴۰-۵۱-۶۹-۷۸-۱۲۷-۱۶۰
۵۲۵	محکوم	۲۵-۲۹-۲۸-۶۲-۷۲-۸۵-۱۱۸
۵۲۶	محول	۶۹-۷۸-۱۲۷
۵۲۷	محوله	۷۴
۵۲۸	مخابرات	۳۱-۳۷
۵۲۹	مخالف	۳
۵۳۰	مخترع	۴۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۵۳۱	مخدر	۷
۵۳۲	مداخله	۸
۵۳۳	مدارس	۱۷
۵۳۴	مدافع	۳۱
۵۳۵	مدالها	۶۴
۵۳۶	مدرک	۹۶
۵۳۷	مدیون	۳۲
۵۳۸	مذکور	۱۰۲-۳۸
۵۳۹	مذهب	۳۵
۵۴۰	مذهبی	۸۰-۶۶
۵۴۱	مراجعه	۱۵۶-۶۷-۶۵
۵۴۲	مراسلات	۳۷-۳۱
۵۴۳	مراسم	۲
۵۴۴	مراقبت	۶۴
۵۴۵	مراکز	۵۲-۱۷
۵۴۶	مرامنامه	۳۵
۵۴۷	مردان	۴۴
۵۴۸	مردم	۵۶-۱۶-۱۳-۱۱- ۷۱-۶۶-۶۵-۶۳- ۱۳۷-۷۴-۷۳- ۱۵۶-۱۴۰
۵۴۹	مرفه	۶
۵۵۰	مرکب	۱۱۷-۱۱۶-۱۹
۵۵۱	مرکزی	۱۳۶-۶۴-۱۲- ۱۵۱
۵۵۲	مزد	۴۸
۵۵۳	مساجد	۱۷
۵۵۴	مساعی	۶۳
۵۵۵	مساوی	۱۰۰-۲۲-۱۹
۵۵۶	مستحق	۵۱-۱۴
۵۵۷	مسترد	۹۴
۵۵۸	مستفید	۱۲۶-۷۰
۵۵۹	مستقل	۱۱۶-۸۶-۱۲-۱- ۱۵۹-۱۵۷
۵۶۰	مستقیم	۱۴۰-۹۲-۸۳-۴- ۱۴۱
۵۶۱	مستلزم	۶۵
۵۶۲	مسکرات	۷
۵۶۳	مسکن	۳۹-۳۸-۱۴
۵۶۴	مسلمان	۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۵۶۵	مشخصه	۷۷
۵۶۶	مشرانو	-۸۴-۸۲-۶۹-۶۸ -۹۸-۹۷-۸۷-۸۵ ۱۰۰
۵۶۷	مشروط	۱۲۹-۱۲۶-۳۵
۵۶۸	مشهود	۱۰۲-۳۸
۵۶۹	مشوره	-۱۳۹-۱۲۵-۱۲ ۱۴۴
۵۷۰	مصؤن	۴۰-۳۴-۳۱-۲۴
۵۷۱	مصادره	۴۰
۵۷۲	مصارف	۷۰
۵۷۳	مصالح	-۷۱-۶۶-۲۴-۱۱ ۱۱۲
۵۷۴	مصطلحات	۱۶
۵۷۵	مصوبه	۱۰۰-۹۴
۵۷۶	مصؤنیت	۱۰
۵۷۷	مضامین	۴۵
۵۷۸	مطابع	۳۴
۵۷۹	مطبوعات	۳۴-۱۶
۵۸۰	مطرح	۹۹
۵۸۱	معادن	۹
۵۸۲	معارف	۱۶
۵۸۳	معاش	۱۵۵-۷۰
۵۸۴	معامله	۲۸
۵۸۵	معاهدات	-۹۷-۹۰-۶۴ ۱۲۱
۵۸۶	معاون	۱۱۲-۶۸-۶۰
۵۸۷	معزول	۱۳۳
۵۸۸	معطل	۱۴۵
۵۸۹	معلولیت	۱۰۸
۵۹۰	معلولین	۸۴-۵۳
۵۹۱	معنوی	۳۵
۵۹۲	معیشتی	۱۴
۵۹۳	معیوبیت	۱۰۸
۵۹۴	معیوبین	۸۴-۵۳
۵۹۵	مغایر	۱۶۱-۵۴
۵۹۶	مفقودین	۵۳
۵۹۷	مقاصد	۳۶-۳۵
۵۹۸	مقامات	۴۴
۵۹۹	مقتضیات	۱۴۹

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۶۰۰	مقدس	۲-۳-۵۴-۶۳- ۷۴-۱۱۹-۱۴۹
۶۰۱	مقررات	۷۶
۶۰۲	مقرریها	۹۱
۶۰۳	مکافات	۱۲۴
۶۰۴	مکالمات	۳۱
۶۰۵	مکتوب	۳۷
۶۰۶	مکلف	۶-۱۵-۲۴-۳۸- ۴۲-۴۳-۴۴-۵۰- ۵۷-۱۲۹
۶۰۷	ملت	۴-۶۳-۶۹-۸۱- ۱۵۸
۶۰۸	ملتوی	۱۴۷
۶۰۹	ملحق	۷
۶۱۰	ملحوظات	۶۶-۸۰
۶۱۱	ملکیت	۹-۴۰-۴۱
۶۱۲	ملی	۴-۵-۶-۸-۱۶- ۱۹-۲۰-۴۵-۵۲- ۶۳-۶۴-۶۵-۶۷- ۶۹-۷۳-۷۴-۷۵- ۷۹-۸۱-۸۵-۸۶- ۸۷-۸۸-۹۰-۹۳- ۹۴-۹۷-۹۸-۹۹- ۱۰۲-۱۰۳-۱۰۵- ۱۰۶-۱۰۷-۱۰۹- ۱۱۰-۱۱۱-۱۳۴- ۱۴۳-۱۴۴-۱۴۵- ۱۴۷-۱۴۹- ۱۵۰-۱۵۱-۱۵۳- ۱۵۵-۱۵۹-۱۶۰- ۱۶۱-
۶۱۳	ممثل	۱۴۳
۶۱۴	ممنوع	۲۲-۳۰-۴۹
۶۱۵	منابع	۹
۶۱۶	مناطق	۶
۶۱۷	منافع	۸-۴۰-۶۳
۶۱۸	مناقضی	۳۵-۶۵-۷۶
۶۱۹	منبر	۱۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۶۲۰	منحل	۳۵
۶۲۱	متدرج	۳۴-۳۵-۵۹-۶۰- ۶۲-۶۴-۶۶-۶۸- ۶۹-۹۰-۱۱۱- ۱۱۵-۱۱۷- ۱۲۲-۱۴۲- ۱۴۹-۱۶۰
۶۲۲	منشی	۸۷-۱۱۲
۶۲۳	منصوب	۴۱-۶۹
۶۲۴	منظور	۱۴-۳۵-۵۲- ۵۳-۵۴-۵۸- ۶۱-۶۴-۷۰- ۷۵-۹۵-۹۷- ۱۲۹-۱۳۲- ۱۳۳-۱۳۷- ۱۴۹-۱۵۰- ۱۵۹
۶۲۵	منفصل	۶۹
۶۲۶	منقسم	۱۳۶
۶۲۷	مواخذه	۱۳۲
۶۲۸	مواد	۲۷
۶۲۹	مواظبت	۶۳

شماره	موضوع	مواد قانون
۶۳۰	موافقه	۹۴-۱۴۳
۶۳۱	موجب	۳۲-۴۰-۵۰-۵۱- ۷۵
۶۳۲	موجبات	۳۵
۶۳۳	موضوع	۶۹-۷۸-۹۲- ۹۳-۱۰۲-۱۲۷
۶۳۴	میثاقها	۹۰
۶۳۵	میعادی	۳۱
	ن	
۶۳۶	نایب	۸۷-۱۱۲
۶۳۷	ناشی	۱۲۷
۶۳۸	نافذ	۲۷-۹۴-۹۸- ۱۰۰-۱۲۴- ۱۵۰-۱۶۱-۱۶۲
۶۳۹	نتایج	۴۷-۶۱-۸۳- ۱۶۰
۶۴۰	نخستین	۷۹-۱۰۲
۶۴۱	نشان	۱۹
۶۴۲	نشانها	۶۴
۶۴۳	نشر	۱۲-۱۶-۲۴-

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۵۴
۶۴۴	نصاب	۴۵-۳۵
۶۴۵	نص	۷۶
۶۴۶	نظارت	۱۵۷-۱۵۶-۵۸
۶۴۷	نظام	-۱۱۸-۸۳-۱۰ ۱۴۹
۶۴۸	نظریه	۱۰۱-۹۸
۶۴۹	نفوس	۸۳
۶۵۰	نقض	۵۸
۶۵۱	نمایندگان	۸۴-۶۴-۴
۶۵۲	نمایندگی	۸۳-۸۱-۶۴-۴۱
۶۵۳	نورستانی	۱۶-۴
۶۵۴	نوشته	۳۴
۶۵۵	نصوص	۱۱۹-۳۵
	ه	
۶۵۶	هجرت	۱۸
۶۵۷	هجری شمسی	۱۹-۱۸
۶۵۸	هزاره	۴
۶۵۹	همجواری	۸

شماره	موضوع	مواد قانون
۶۶۰	همزمان	۶۰-۸-۶
۶۶۱	همکاری	۱۳۹
۶۶۲	هنر	۴۶
۶۶۳	هنگام	-۱۰۲-۱۰۱ ۱۱۵-۱۱۳-۱۰۶
	و	
۶۶۴	وابسته	۳۵
۶۶۵	واجب- التعمیل	۱۲۹
۶۶۶	واجد	-۸۵-۷۲-۶۲ ۱۱۸
۶۶۷	واحد	۹۰-۷۷-۴۲-۱
۶۶۸	والدین	۶۲
۶۶۹	وثایق	۸۶
۶۷۰	وجایب	۴۹-۲۲ و در فصل دوم
۶۷۱	وحدت	۵۹-۶
۶۷۲	وخیم	۱۴۳
۶۷۳	ورزشهای	۵۴
۶۷۴	وزراء	-۷۷-۷۴-۷۳-۷۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		-۹۳-۹۲-۹۱-۸۰ ۱۳۹
۶۷۵	وزیر	-۷۸-۷۰-۶۸-۵۲ ۱۰۶-۹۳-۹۱-۸۳
۶۷۶	وسیله	۳۷-۳۴-۳۰
۶۷۷	وضع	-۷۶-۷۵-۴۲-۱۷ ۱۴۵-۱۳۶-۱۳۰
۶۷۸	وظایف	-۷۵-۷۴-۶۸-۵ -۸۸-۸۷-۷۷-۷۶ ۱۳۹-۱۱۷-۱۰۸
۶۷۹	وظیفه	۱۱۹-۴۶
۶۸۰	وفات	۶۸-۶۷-۶۱-۶۰
۶۸۱	وقایه	۵۲
۶۸۲	وکیل	۸۳-۳۱
۶۸۳	ولایت	-۱۳۶-۸۴-۸۳ ۱۳۹-۱۳۸
۶۸۴	ولسوالی	۱۴۰-۱۱۰-۸۴
۶۸۵	ولسی	-۶۹-۶۸-۶۴-۱۲ -۸۲-۷۹-۷۷-۷۲ -۸۹-۸۶-۸۵-۸۳ -۹۷-۹۴-۹۲-۹۱
		-۱۰۴-۱۰۰-۹۸ ۱۵۷-۱۲۷-۱۱۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراك سالانه

در مرکز و ولایات : (۵۰۰) افغانی

برای متعلمین و محصلین با ارائه تصدیق، نصف قیمت

خارج از کشور (۱۵۰) دالر امریکائی

قیمت این شماره : (۱۵۰) افغانی

نمبر تیلفون : (۲۵۰۹۳)

تعداد طبع : (۲۱۰۲۰) جلد

(c) ketabton.com: The Digital Library

TRANSITIONAL ISLAMIC STATE OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE

OFFICIAL GAZETTE

Extraordinary Issue

Constitution Of Afghanistan

Issue: No. 818

Date : January / 28 / 2004

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library